340

William Golding

MARTIN CEL AVID

Romanul Martin cel avid este dedicat luptei pentru supraviețuire dusă de un naufragiat pe o stîncă în Atlantic. O robinsoniadă modernă, cu accente eroice, o alegorie a omului confruntat cu o situație limită.

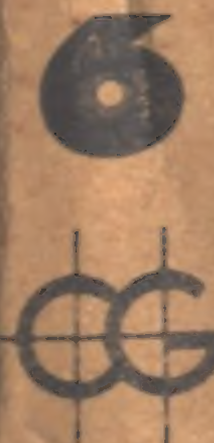
EDITURA UNIVERS

GLOBUS

Lei 5,75

6

WILLIAM GOLDING MARTIN CEL AVID

1980

WILLIAM GOLDING

Colecția GLOBUS / Editura Univers

MARTIN CEL AVID

COPERTA COLECȚIEI : ION STATE
Grafica : Viorel Popescu. Ilustrația : Doina Botez

PINCHER MARTIN
by
WILLIAM GOLDING
Faber and Faber — London

GLOBUS

William Golding

MARTIN CEL AVID

Traducere de
LIDIA IONESCU

Prefață de
ILEANA VERZEA

EDITURA UNIVERS
București
1980

Lector : ANTOANETA RALIAN
Tehnoredactor : NICOLAE ŞERBĂNESCU

Bun de tipar : 29.01.1980. Coli tipar : 7,5.

Comanda nr. 17
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Bucureşti, — Piaţa Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

PREFAŢĂ

ÎN PEISAJUL romanului existenţial, de care aparţine nu printr-o filiaţie de curent sau şcoală, ci în măsura în care tema, confruntarea individ-propria conştiinţă, determină coordonatele materiei, compoziţie, personaj, *Martin cel avid* este un caz insolit. La un prim nivel al lecturii, romanul înregistrează lupta unui naufragiat pentru supravieţuirea fizică şi morală, înverşunarea împotriva anihilării ca fiinţă înzestrată cu conştiinţă. Din unghiul capitolului final însă, cititorul realizează că personajul moare în primele două pagini, aşa încît încleştarea dramatică din restul celor două sute de pagini este iluzorie. Reluarea lecturii din perspectivă avizată devine astfel necesară, pentru a elucida resorturile acestei alegeri care acceptă mai mult decît o singură direcţie de interpretare, căci convenţia este răsturnată : aparenţa reală construită din detalii plauzibile este, de fapt, un simbol al unei realităţi psihologice profunde, neevidente.

Cartea, dînd crezare afirmaţiei căpitanului Davidson care încheie romanul, este analiza unor momente limită între starea de existenţă şi non-existenţă a personajului, cu alte cuvinte încearcă să reconstituie agonia unui înecat. Infirmînd replica lui Davidson,

mesajul cărţii capătă şi alte accente tragice ; realitatea contrazice aparenţa : ceea ce e constatat ca un deces instantaneu a fost în fapt o cumplită agonie în care moartea nu a fost acceptată decît în urma unei teribile împotriviri. În ultimă instanţă însă, ambele interpretări sînt rezultate ale unei lecturi directe, proprii, cu totul insuficiente în cazul unui romancier de tip „mitic“ ca Golding, preocupat de sondarea straturilor profunde ale conştiinţei, de deşteptare a responsabilităţii individului faţă de sine, de semeni şi de o superioară ordine.

William Golding * aparţine unei foarte largi generaţii istorice, determinant marcată de experienţa celui de-al doilea război mondial : „Belsen şi Hiroşima ne-au învăţat în oarecare măsură ce înseamnă umilinţa“. Detestînd nazismul, barbaria în general, războiul genocid, William Golding rămîne însă cu totul în afara istoricului şi a concret-socialului. Protestul său este în numele general-umanului şi nu al individului contemporan. O perspectivă spre universalitate, dar, implicit, o limită a funcţiei umaniste a scriitorului. Seria spirituală căreia i s-ar putea încadra Golding prin totalitatea romanelor sale este însă şi mai amplă : este mai curînd o sinteză complexă şi heteroclită care începe cu tragicii greci, din care scriitorul se revendică, continuă, într-un uriaş salt peste epoci, cu Kafka, Camus, Beckett, dar şi cu Graham Greene şi François Mauriac, se întîlneşte cu generaţia — cronologic vorbind — a compatrioţilor săi postmoderni, Iris Murdoch, Muriel Spark, David Storey, P.H. Newby. Încercînd o definire prin repere, procedeu comparatist elementar dealtfel, Frederick R. Karl [1] alătură nume consacrate care ar putea fi recunoscute în „complexul“ Golding : „William Golding combină intensitatea morală a lui Snow, darurile verbale ale lui Henry Green şi Laurence Durrell, forţa narativă a lui Graham Greene, capacitatea de cercetare a lui Beckett şi iscusinţa tehnică a marilor săi predecesori“. Integrîndu-l unei serii ar însemna în acest caz să nesocotim declaraţiile de credinţă ale romancierului însuşi care se consideră înrudit cu existenţialiştii moderni numai în măsura în care obiectul lor şi al său este natura umană *sub specie aeternitatis*. Ar însemna apoi să expediem în subsidiar planul formal, mai precis compoziţional, al romanelor sale, toate „fabule“ morale sau „mituri“ existenţiale, cum preferă să le autointituleze, care le

---

* Născut la 19 septembrie 1911 la St. Columb Minor, Cornwall, a studiat la Brasenose College, Oxford, pe care l-a absolvit în 1935. A fost actor, producător, apoi profesor la Bishop Wordsworth's School, Salisbury, unde a revenit după cel de-al doilea război mondial, timp în care a activat în forţele navale. Între 1960 şi 1962 a colaborat la revista *The Spectator* şi a făcut un turneu de conferinţe în Statele Unite, invitat ca scriitor cu reşedinţă temporară la Hollins College. A debutat în 1934 cu un volum de versuri, *Poems*. Considerîndu-şi debutul ca poet un accident, Golding spunea : „De fapt aş vrea să le uit... Puteţi spune că scriu proză pentru că nu pot scrie poezie“. A scris apoi numai romane, cîteva piese de teatru şi o culegere de eseuri şi amintiri. Principalele titluri: *Lord of Flies (Împăratul muştelor)*, 1954, *The Inheritors (Moştenitorii)*, 1955, *Pincher Martin, (Martin cel avid)*, 1956, *The Brass Butterfly (Fluturele de alamă)*, 1958, *Free Fall (Cădere liberă)*, 1959, *The Spire (Turla)*, 1964, *The Hot Gates and Other Occasional Pieces (Porţile fierbinţi şi alte piese ocazionale)*, 1965, *The Scorpion God (Zeul scorpion)*, 1971, *The Pyramid (Piramida)* etc.

[1] Frederick R. Karl, *A Reader's Guide to the Contemporary English Novel*, London, 1964, p. 13.

singularizează într-un mod inconfundabil, dar — și aici procedeul acționează prin ricoșeu — le manierizează prin sterilitatea rece a alegoriei.

William Golding, acest „cetățean, romancier și învățător" — trăsături expresive ale unei schițe de autoportret —, care a abandonat studiul științei pentru cel al literaturii, lansează prin romanele sale un strigăt de alarmă împotriva degradării existențiale și, implicit, un apel la cunoaștere, la autocunoaștere, la recuperare morală, la înțelegere și solidaritate. Rolul pe care și-l asumă în aceste adevărate dezbateri asupra condiției umane, asupra rădăcinilor acelei psihoze numite alienare, pe care nu o interpretează însă în complexul de determinante social-istorice, este în același timp de filosof și de moralist. „Cred că omul suferă de o îngrozitoare ignoranță a propriei sale naturi. Îmi exprim punctul de vedere cu credința că poate avea valoarea unui adevăr. Sînt pe deplin angajat în dilema umană, pe care o văd mult mai profundă și nu doar ca pe un simplu complex de sforțări și astronomie..." Intenția lui Golding, izvorîtă din convingerea perfectibilității morale, a fost ca, punînd un diagnostic răului inerent condiției umane, întreg cortegiul înstrăinării, să sugereze posibile remedii. „Parodiile" sale, termenul trebuie luat în accepțiunea de contraargument, de ripostă la o ipoteză avansată sau chiar de viziune paralelă, au menirea să înlăture prejudecățile care sufocau, ca prelungire tardivă a mentalității victoriene convenționale, adevărata cunoaștere umană. „Mi se pare că în societatea apuseană din secolul al nouăsprezecelea și de la începutul secolului al douăzecilea au apărut tabù-uri cu privire la natura umană. Se considera că în om nu există realitatea tristă a propriei sale cruzimi și pofte. Cînd aceste

forțe s-au pus în mișcare au fost socotite aberante." Romanele sînt replici tragice la imagini confortabile sau contrazicerea unor enunțuri de idei preconcepute. *Împăratul muștelor* „este de fapt un punct de vedere *realist asupra* situației Ballantyne" (Insula coralilor, n.n.), declara autorul, cu *Moștenitorii* dă o ripostă reprezentării grotești și deformante a omului primitiv din *Schița de istorie* a lui H.G. Wells, iar *Martin cel avid* poate fi citit, de ce nu, și ca un anti-Robinson.

În *Împăratul muștelor*, receptat în multe țări — destin ironic — ca literatură pentru copii, perpetuînd o convenție falsă după care și *Călătoriile lui Gulliver* ar fi o lectură tot numai pentru publicul tînăr, Golding a arătat pericolul declanșării brutalității din om într-un moment limită : cînd se află în afara cadrului social organizat. Puse în fața dilemei : ordine-anarhie, umanitate-animalitate, personajele nu mai sînt călăuzite de raționalitatea alcătuirii sociale, ci de instinctualitatea primitivă, barbară, care, neacceptînd conviețuirea, recunoaște doar două posibilități : supraviețuitori și sacrificați. Samuel Hynes [1] prezintă alte patru interpretări posibile ale simbolurilor din *Împăratul muștelor :* pe plan social — o alegere a căderii în abrutizare, pe plan politic — coșmarul vieții contemporane în care democrația rațională tinde să fie învinsă de autoritarismul irațional ; pe plan religios — o alegorie a păcatului originar ; pe plan freudian — o dramatizare conștientă a unei teorii psihologice despre formarea unei noi culturi. Latența forței brute în individul civilizat, generatoare de corupție spirituală și de violență, care provoacă în acest prim roman în-

[1] Samuel Hynes, *William Golding*, în *Six Contemporary British Novelists*, New York, 1976.

toarcerea la faza primitivismului asocial, reapare cu semnificație polemică în *Moștenitorii*. Amintindu-și de prețuirea pe care tatăl său o arătase *Schiței de istorie* a lui Wells, „Evanghelia raționalistului *in excelsis*", și recitind-o ca adult, Golding a văzut în caricatura grotescă ce îl reprezenta pe omul primitiv o proiecție a răului din om. „Noi nu facem decît să exteriorizăm ce se află înăuntrul nostru." Drept care romanul-replică îl reabilitează pe omul din Neanderthal pe scara umanității. Raportul se inversează : agresorul este un produs al civilizației, iar victima aparține animalelor cu inteligență subumană. Samuel Hynes [1] vedea în alegoria romanului o reprezentare a prăbușirii lui Adam din Eden : „Oferă un analogon al căderii, care face deosebirea între omul prelapsarian și cel postlapsarian în termenii cunoașterii răului și ai capacității de gîndire." Omul primitiv, depozitarul inocenței (rezultat al ignoranței, însă), evoluînd pe panta cunoașterii, involuează în planul moral : dobîndirea conștiinței se plătește cu pierderea stării de grație primară. *Moștenitorii* reia astfel, din perspectiva unui moralist al etapei postbelice, constatarea lui J.-J. Rousseau despre efectul contagios al societății asupra bunului sălbatic. Numai că, în timp ce scopul filosofului francez era critica unui sistem, nu aluzia socială intră în intențiile scriitorului englez. Confruntat, singur și în esența lui, în afara oricărei forme de civilizație, cu natura elementară, cu lumea neconvențională, de obicei ostilă, individul se află într-o relație directă cu propriul eu, situație favorabilă însă manifestărilor umane necenzurate și răspunsurilor nealterate de norme prestabilite. Și în *Turla*, simbolul aspirației spre comunicarea cu transcendentul, eforturile constructorului care încearcă să atingă absolutul, sînt contrariate de îndepărtarea personajului de misiunea sa. Căci identificarea inițială a eroului cu menirea lui, exemplară la modul ideal, duce în mod paradoxal la înstrăinarea, la desolidarizarea sa de oameni pentru salvarea cărora se dedicase. Înălțarea prin sacrificiul de sine, sublimă în alte mitologii, devine prin sacrificarea celorlalți instrument al distrugerii. Preotul Jocelin este un făptaș al *hybris*-ului moral : nesocotește calitatea existenței umane, pe care o jertfește în numele unei viziuni ideale. Nobilitatea țelului se degradează într-o tulbure obsesie devorantă, care sfidează viața, repercutată malign asupra sistemului de relații omenești. Doar în *Cădere liberă* personajul se mișcă într-un spațiu determinat de coordonate istorice și sociale, ceea ce îl apropie de romanul psihologic tradițional. Samuel Mountjoy nu mai este confruntat aici cu adversitatea naturii ; forța destructivă se află atît în sine, cît și în circumstanța politică, agresiunea nazistă. Răul fundamental se află însă în caracterul său discontinuu, în incapacitatea de a-și asuma răspunderea pentru opțiunea făcută și, deci, de a diferenția libertatea de coerciția determinantă. Episoadele de trăire retrospectivă au menirea unei „terapii voluntare", cum o numea Bernard F. Dick, a unei căutări a răului inițial, „începutul responsabilității, începutul întunericului", locul „în care mi-am pierdut libertatea", în care a devenit incapabil să aleagă și să răspundă pentru ceea ce a ales. Căci numai alegerea liberă și rațională, care implică un act responsabil, dă specificul existenței umane. „Căderea" lui Golding, în care critica a încercat să vadă o paralelă la *Căderea* lui Camus — alți interpreți au propus lectura titlului

[1] Idem, *ibidem*, p. 186.

ca o metaforă din mitologia științei contemporane : căderea liberă este condiția zborului cosmic, o stare de neutralizare a forței gravitaționale — este un roman existențial în accepțiunea devenită clasică a cuvîntului, atît ca problematică, cît și ca factură. Eșecul moral al personajului, conștient de eroarea opțiunii sale, pe care caută să o răscumpere prin asumarea responsabilității raționale și lucide, întruchipează un caz tipic de alienare într-o ambianță morală și socială nu numai nesimpatetică, ci chiar neprielnică.

Martin cel avid aparține, din punct de vedere al organizării materiei într-o formulă epică, categoriei de roman-fabulă sau, folosind termenul preferat de autor, roman-mit. „Aș considera drept un enorm compliment la adresa mea dacă cineva ar înlocui cuvîntul «fabulă» cu cel de «mit».... Cred că fabula este un lucru inventat la suprafață, în timp ce mitul este ceva care provine din rădăcinile lucrurilor în sensul vechi de a fi cheia existenței, întregul sens al vieții și experiența în totalitatea ei.“ Tipul de comparație folosit în fabulă, pornind de la caracteristicile exterioare ale evenimentelor, se deosebește de comparația presupusă de parabolă, care capătă sens doar în perspectiva descifrării ideilor morale pe care le cuprinde. Romanele lui Golding sînt compoziții alegorice, dar vitalitatea lor o asigură ansamblul de imagini și metafore care transfigurează materia narativă propriu-zisă într-o construcție de tip simbolic ce creează complexe relaționale cu multiple funcții. Căci pentru scriitor important este modul în care din narațiune se degajă mitul, expresie artistică a adevărului arhetipal. Între semnificat și semnificant se stabilește astfel o relație internă care traduce o gîndire specifică, personală ce implică un sistem de comparații între semnificații și sensul moral.

Manipulînd idei și concepte morale, Golding își „modelează astfel acțiunile narative încît acestea să devină imaginile ideilor, formele imaginative ale generalizărilor.“ [1] De aceea situațiile sînt lipsite de detalii anecdotice, iar personajele nu au atribute individualizatoare. Preluînd un termen din estetica scolastică, critica a numit romanele lui Golding „tropologice“, pentru că înfățișează exemplare sau modele ale unor trăsături ale naturii umane. În *Martin cel avid* un tip uman este confruntat cu o situație liminară : individul rapace, obișnuit să biruie, vrea să învingă cu orice preț totul, moartea inclusiv. Subsumarea categorială nu este singura relație pe care critica a stabilit-o între romanele lui Golding și literatura medievală. Insistența autorului asupra păcatului personajului său amintește de stăruința severă a predicilor, a moralităților chiar. „În termenii săi fundamentali, *Martin cel avid* este o moralitate cu un antierou ca protagonist. Teofania de la sfîrșit este tot atît de valabilă din punct de vedere dramatic cum este apariția morții la sfîrșitul lui *Everyman*.“ [2]

Intrigă propriu-zis nu există, lucru comun în romanele interesate nu de eveniment, ci de situarea existențială a omului. Sîntem martorii unui sfîrșit ambiguu : victimă a unui naufragiu, Christopher Hadley Martin se îneacă în următoarele minute de la scufundarea vasului sau reușește să se salveze pe o stîncă pustie, unde piere însă după două-trei zile. Autorul cultivă această ambiguitate prin observațiile contradictorii ale protagonistului și ale ofițerului care recuperează ca-

[1] Samuel Hynes, *op. cit.*, p. 176.

[2] Bernard F. Dick, *William Golding*, New York, 1967, p. 17.

davrul victimei. „De ce mi-oi fi scos eu cizmele ?“ se întreabă Martin. „N-a avut timp nici măcar să-şi arunce cizmele“, este constatarea lui Davidson, cu care se încheie romanul. Echivoc evident deliberat, prin care autorul lansează o ipoteză pe care, prin posibilitatea lecturii inverse, o face plauzibilă în mai multe planuri de interpretare.

Dacă acceptăm ca valabilă concluzia lui Davidson că sfîrşitul lui Martin a fost moartea prin înec în primele minute de la torpilarea navei — premisă acceptată de cei mai mulţi critici şi de autor — lupta pentru supravieţuire, care ocupă materia întregului roman, este dilatarea în spaţiul subconştientului a unor minute dramatice în care victima se zbate între viaţă şi moarte, într-un efort supraomenesc, dar zadarnic, de a-şi anula sfîrşitul. Descrierea încleştării de viaţă a celui ameninţat de înec am citit-o şi în *O coborîre în Maelstrom* de E. A. Poe. Fracţiunile de secundă se amplifică la proporţii temporale subiective ce cuprind nu numai un prezent supradimensionat, în care iluzia salvării capătă o materialitate derutantă, delirantă, ci şi trăiri trecute, relevante în definirea subiectului. Refugiul pe insulă, cu toată concreteţea detaliilor menite să se constituie într-un sistem controlabil, devine proiecţia înverşunatei patimi de a nu se desprinde de contingent. Amănuntele fizice, insistenţa pe reacţiile fiziologice ale lui Martin sînt inerentele repercutări obsesive în subconştient ale zbaterii dureroase a celui care nu mai poate respira. Dar acest lucru e valabil numai în planul imediat sesizabil, dincolo de care romanele lui Golding au un sens figurativ, din care se desprinde o învăţătură morală. Pentru Golding actul imaginaţiei nu este gratuit, el serveşte unei finalităţi etice, implicit educative. El cercetează viaţa cu in-

transigenţa celui care, refuzînd optimismul trandafiriu, ştie că răul este o formă a cunoaşterii, necesară în procesul afirmării binelui. „Fabulistul e moralist, declară autorul. El nu poate compune o povestire fără a introduce o lecţie umană. Aranjîndu-şi semnele, el atinge nu profunzimea pe mai multe nivele, ci ceea ce se aşteaptă de la semne, adică semnificaţia deschisă. Prin natura meşteşugului său, astfel, fabulistul este didactic, doreşte să insufle o lecţie morală.“

Actul lui Martin de a se crampona de viaţă — eroic la prima vedere, ca reprezentare a metaforei omul împotriva mării şi a ideii înfruntării dintre ordine şi haos — este, de fapt, un simbol al naturii sale acaparatoare. Îndîrjirea disperată de a trăi echivalează cu lăcomia de a obţine totul. „Nu vreau să mor ! Nu se poate să mor ! Eu nu ! — Sînt preţios.“ Şi replica revine în variaţiuni cu funcţie de leit-motiv pe tot parcursul cărţii. A obţine totul şi cu orice preţ. „În ce crezi ?“ este întrebarea pe care conştiinţa, proiecţia halucinantă a minţii lui, i-o pune lui Martin, în urma acelei strădanii de a supravieţui. „În firul vieţii mele.“ „Cu orice preţ.“ „Repetă după mine : Cu orice preţ.“ Momentele retrospective fac lumină. Deviza vieţii lui Martin, pe care o exprimă într-o conversaţie cu Nathaniel, este : „am de gînd să trăiesc al naibii de mult şi să obţin tot ce-mi doresc.“ Pofta de viaţă şi mizantropia nu ar lua proporţii odioase, dacă efectul lor nu ar fi nociv pentru cei cu care vine în contact. Avem reprezentarea unui personaj detestabil, un individ preocupat exclusiv de sine pînă la înlăturarea celor care i se împotrivesc. Urăşte şi trădează prietenia, înşeală încrederea, distruge virtuala rivalitate, căci nu acceptă ideea de concurenţă. Lui Martin îi este străină ideea de convieţuire. În lupta pentru existenţă învinge

cel puternic : adversarul slab este fatalmente scos din competiţie. Din confruntarea dintre ură şi iubire, la Martin învinge ura, „un acid, un venin coroziv care poate fi suportat numai cînd cel care urăşte este puternic. Ştiu să urăsc", explică justificativ, dar nu lipsit de mîndrie, personajul.

Una dintre imaginile fundamentale ale cărţii este, de aceea, fabula cutiei chinezeşti, în care peştele îngropat într-o cutie de tablă este mîncat de viermi, la rîndul lor devorîndu-se între ei, pînă cînd rămîne „un singur vierme uriaş, învingător." Verbul „a mînca" are o recurenţă simptomatică în gîndurile lui Martin. Reprezentarea actului de „a mînca" îl ajută să supravieţuiască. „Gîndeşte-te la femei atunci sau la mîncare. Gîndeşte-te că mănînci femei, că mănînci bărbaţi, că-l ronţăi pe Alfred, pe fata cealaltă, pe băiatul acela..." În stare de normalitate „a mînca" era nu numai un mijloc de afirmare în raport cu ceilalţi, ci chiar un scop în sine. „A mînca" echivalează cu „a ucide". „Doamne, cum te urăsc ! Aş fi în stare să te mănînc." „Am să trăiesc chiar dacă va trebui să mănînc tot ce se găseşte în caseta asta blestemată !" Degradarea pe scara regnului animal se produce prin ridicarea actului de „a mînca" la rangul de principiu suprem. Martin se identifică cu viermele cuceritor.

Pentru un scriitor înclinat să lucreze cu imagini reprezentative, de largă generalizare, Martin întruchipează unul din cele şapte păcate capitale : lăcomia. Dealtfel, imaginea este explicitată în episodul în care Martin, amintindu-şi de montarea unei piese, este distribuit în rolul Lăcomiei, tipologia căreia îi este transferată pînă la suprapunere. „Lăcomie, crezi că-l poţi juca pe Martin ?", adică pînă la confundarea identităţilor devenite reciproc valabile, interconvertibile. Lămuririle regizorale sînt de fapt o schiţă de portret moral al personajului. „Faceţi cunoştinţă. Ticălosul ăsta fardat caută să pună mîna pe orice. Nu hrană, Chris. Asta-i mult prea simplu. Ia rolul cel mai bun, locul cel mai bun, banii cei mai mulţi, critica cea mai bună, femeia cea mai bună. S-a născut cu gura şi cu pantalonii deschişi şi cu mîinile întinse, gata să apuce. Este un caz cosmic, nemernicul care păstrează banii şi mănîncă chifla altuia."

Lupta personajului între viaţă şi moarte ar fi, aşadar, menită să-l pedepsească pe cel care toată viaţa a comis crima capitală de a fi pretins şi de a fi luat totul, în dauna celorlalţi. Prelungirea unei false existenţe pe stînca iluzorie este purgatoriul obligatoriu pe care trebuie să-l parcurgă conştiinţa lui Martin pentru a căpăta dreptul împăcării eterne. Întoarcerile în trecut, prin procedeul *flashback*, sînt tot atîtea momente de conştientizare a crimei şi de implicită ispăşire, după cum efortul frustrat de a se adapta la condiţii imposibile este o teribilă realizare a zădărniciei vieţii consumate numai în a cere. Dar şi aşa privit, romanul poate fi considerat ca o reflectare a concepţiei profund morale asupra existenţei şi nu ca o ilustrare a problematicii teologice a vinovăţiei şi răscumpărării.

Dacă respingem însă ca eronată (dezinformată, incompetentă) constatarea lui Davidson [1], — şi romanul oferă indicii şi pentru o lectură de fapte (începutul capitolului 6 în care personajul îşi impune un plan de acţiune în vederea salvării ; detaliile unor acte pur fiziologice, în capitolul 11 etc.), caracterul personajului rămîne în continuare odios, numai că el se purifică

[1] Vezi şi Alexandru Hollinger, *Human Condition in William Golding's Novels, Analele Universităţii din Bucureşti, Limbi germanice*, 1973, pp. 177—182.

prin suferinţă, devenind compatibil cu recuperarea în plan moral. El se transformă într-o victimă a destinului care îl supune ironiei tragice : deşi reuşeşte să se salveze, el piere în cele din urmă din cauza epuizării fizice şi a dezechilibrului mental care îi grăbeşte sfîrşitul. Martin cel avid moare, într-adevăr, de două ori. În versiunea americană, romanul a fost prezentat sub titlul *The Two Deaths of Christopher Martin (Cele două morţi ale lui Christopher Martin)*. Titlul explicitează sensurile dublului sfîrşit al personajului : moartea fizică şi moartea morală sau sfîrşitul implacabil al celui care a reuşit o dată să învingă moartea.

Din instrument al răului, Martin, confruntat cu eul de care se leapădă, devine erou tragic, cu atît mai mult cu cît chinul său va fi ignorat de posteritate. Îngrijorarea lui Campbell în legătură cu probabila agonie prelungită a lui Martin este alungată de certitudinea lui Davidson : „Ei bine, nu trebuie să vă necăjiţi pentru el. Doar aţi văzut corpul. N-a avut nici măcar timp să-şi arunce cizmele."

Dincolo însă de plauzibilitatea fiecăreia dintre cele două interpretări — o opţiune în acest caz ar fi irelevantă — ambiguitatea pe plan narativ intră în însăşi intenţia autorului, iar lectura multiplă este specifică romanului simbolic modern — *Martin cel avid* este o investigaţie în problema identităţii, un examen al condiţiei umane, o lecţie de etică transmisă într-o formă în care alegoria se transformă în simboluri generatoare de construcţie mitică. Autorul foloseşte procedeul captării încrederii cititorului printr-o serie de amănunte realiste, pentru ca apoi să-l angajeze în acea discuţie morală fundamentală asupra vinovăţiei care constituie, de fapt, materia cărţii : „Christopher Hadley Martin nu credea în nimic altceva decît în importanţa propriei sale vieţi ; nici în dragoste, nici în Dumnezeu. Deoarece a fost creat după imaginea lui Dumnezeu, el a avut libertatea alegerii, pe care a folosit-o pentru a deveni centrul lumii. Nu credea în purgatoriu şi, de aceea, cînd a murit, acesta nu i-a fost prezentat în termeni evident teologici. Lăcomia de viaţă care a fost resortul naturii sale, l-a forţat să refuze actul altruist de a muri. El a continuat să existe separat, într-o lume alcătuită de propria sa natură criminală. Trupul său înecat zace rostogolindu-se în Atlantic, dar eul său lacom inventează o stîncă pe care să reziste. Este amintirea unei măsele care l-a durut. Aparent şi raţional el este un supravieţuitor al unui distrugător de torpiloare : dar, în profunzime, el cunoaşte adevărul. El nu luptă pentru supravieţuirea trupului, ci pentru a-şi păstra identitatea în faţa a ceea ce îl va zdrobi şi îl va înlătura — fulgerul negru, compasiunea binelui. Căci Christopher, purtătorul lui Christ, a devenit avidul Martin, care nu reprezintă altceva decît lăcomie. Chiar a fi avid şi asta reprezintă un purgatoriu ; şi a fi avid pe vecie reprezintă infernul."

Romanul lui Golding, redus la un minimum necesar de materie narativă, este studiul unui personaj cu valoare tipologică. De aceea personajul este axul cărţii prin care trebuie judecată reuşita sau nereuşita ei. El este — ca şi în propria sa conştiinţă dealtfel, — *centrul*.

Cine este acest personaj ? Aşa cum ni-l recomandă plăcuţa de tablă pe care o poartă la gît, singura legătură materială cu o identitate pierdută („Sînt cel care am fost"), el este voluntar în marina militară engleză, fost actor (autorul ne indică şi cîteva roluri

pe care le-a interpretat de-a lungul carierei sale), pe nume Christopher Hadley Martin. Numele sînt pe parcursul cărţii unite prin conjuncţie, de parcă s-ar încerca refacerea unei identităţi risipite : „Christopher şi Hadley şi Martin erau fragmente separate, iar centrul mocnea de ciudă că ele s-au desprins şi nu mai stau pecetluite în centru." Două sînt imaginile care îl obsedează în acel proces de definire a identităţii prin care trece în timpul acelor minute de coşmar, cînd se zbate între fiinţă şi nefiinţă : viermele şi homarul.

Metafora viermelui învingător (competiţia implică nu numai înlăturarea, ci şi anihilarea rivalului) revine chinuitor, reducîndu-l pe Martin în starea larvară. Metafora homarului roşu, cu cleştele apucător, subliniază natura monocaracteristică a personajului : rapacitatea ; metaforă cu funcţie de simbol care trimite la imaginea *Metamorfozei* kafkiene. Degradarea lui Martin reală, concretă, este percepută de el însuşi cu acuitate patologică : „Dar ceea ce era adevărat era mărimea comparativă a mîinilor. Chiar privite astfel, erau prea mari, mîini de măcelar, atît de pline de sînge încît carnea era puhavă şi umflată." Iar cramponarea disperată de stîncă se dovedeşte pînă la urmă iluzorie. Braţele care încolăceau stînca erau de fapt nişte cleşti neputincioşi care nu o puteau cuprinde. „Stînca dintre cleşti se duse." Regăsirea identităţii pierdute devine premisa supravieţuirii, căci o fiinţă fără identitate îşi ratează condiţia umană. Obişnuit să-şi vadă propria reflectare în fotografii, oglinzi sau în reacţiile oamenilor, personajul este în primejdia uitării de sine. Martin începe să-şi construiască universul, dîndu-i o identitate. Reperele nominale pe care le stabileşte (capitolul 6) devin coordonatele unei lumi

recognoscibile. Al doilea procedeu de captare a identităţii este vorbirea ca proces de relaţii între subiect şi semeni. Personajul vorbeşte cu sine, cu mediul, pe care îl populează astfel cu interlocutori imaginari. Supremul strigăt de disperare este strigătul singurătăţii ; singurătatea ca pedeapsă pentru răul făcut : „Din cauza celor înfăptuite am rămas străin şi singur."

Martin devine un mit (negativ în plan etic), un antimit, cum propune Bernard F. Dick, o parodie de mit, interpretarea răsturnată a lui Atlas, Ajax sau Prometeu. „Sînt Atlas. Sînt Prometeu." „Ajax ! Prometeu !" Aluziile la mitologia greacă sînt previzibile la un autor care îşi revendică drept unică ascendenţă spirituală clasicismul antic. De cei doi titani l-ar apropia numai pedeapsa supremei poveri şi a eternului supliciu pentru păcatul de a fi înfruntat voinţa zeilor. Numai că idealul eroic al jertfei titanului rebel îi este necunoscut lui Martin. El este un anti-Prometeu. Invocarea numelor lor are mai curînd rezonanţa simbolului stîncii pustii în care a fost Atlas transformat sau de care a fost Prometeu înlănţuit, fără să aibă, decît cu semn negativ, semnificaţia lor tipologică. De Ajax îl apropie vina iniţială care a stîrnit mînia zeilor, care scufundă şi stînca-refugiu atunci cînd, pedepsit, în loc să se pocăiască, se răzvrăteşte. Tot de Ajax îl apropie întunericul care îi cuprinde treptat conştiinţa, împingîndu-l la disperare şi apoi la nebunie. Insanitatea lui Martin, anunţată progresiv, irupe catastrofal în capitolul 13, precipitînd deznodămîntul. Parafrazarea replicii disperate a lui Edgar *(Regele Lear)* constituie încă un reper în semnificaţia parodică a personajului lui Golding. Căci dacă Edgar se refugiază în nebunie pentru a se salva, Martin este

înspăimîntat de nebunie care pentru el înseamnă capitularea, anularea raţionalismului ordonat pe care a încercat să-l imprime universului necunoscut, pentru a-l domina. Diversele nume prin care încearcă să „domesticească" insula, conform modului său personal de a concepe lumea, sînt tot atîtea eforturi sistematice de a-şi asigura controlul, de a cuceri. Bîntuit de obsesii, de halucinaţii, delirînd în culmea decrepitudinii fizice şi morale, Martin este confruntat acum cu conştiinţa sa sau cu o forţă supremă neîndurătoare. S-au citit în această putere supraomenească ce intervine determinant în calvarul lui Martin însemnele divinităţii. O interpretare mistică a romanului ni se pare însă a fi contrazisă de confruntarea dintre personaj şi întruparea viziunii sale în acest penultim capitol, acel dialog între două forţe potrivnice dintre care cea care se răzvrăteşte este pînă la urmă anulată. Martin, în acele clipe de agonie sesizabilă, are coşmarul anihilării sale pe plan uman, are obsesia fulgerului negru care urmăreşte nu să-l salveze (adică să-l mîntuiască) ci să-l distrugă. Soluţie incompatibilă cu viziunea teologică a răscumpărării celui care a greşit sau, aşa cum spune Nathaniel, singurul care admite ideea împăcării cu moartea, a deprinderii „tehnicii de a muri în ceruri". Divinitatea nu este aici providenţa care iartă, ci, mai curînd, o implacabilă forţă răzbunătoare : cerul ca o „pură negaţie", fulgerul negru, „care distruge tot ce numim viaţă". Pentru Martin divinitatea nu devine refugiu, ci îl ameninţă ca o înspăimîntătoare putere. «M-am gîndit. Mai bine suferinţa şi toate celelalte.» «Mai bine decît ce ?» «Mai bine decît fulgerul negru ! Înapoi ! Du-te înapoi !»" Ori cerul şi marea brăzdate de fulgere negre constituie imaginea apocaliptică care

îngheaţă şi pietrifică viaţa, deschizînd „valea nimicniciei", imagine pe fundalul căreia ia sfîrşit cumplita agonie. Întîlnirea cu forţa supremă echivalează în cazul lui Martin cu aneantizarea.

Construind un antierou, parodiind un mit, Golding transmite un mesaj de protest împotriva urii, a egoismului, a neomeniei. Autorul explicitează semnificaţia şi în comentariile sale la roman. Martin este „un om decăzut.... foarte decăzut — mai decăzut decît cei mai mulţi. De fapt am exagerat în a-l condamna pe Martin atît de mult, făcîndu-l cel mai dezagreabil, cel mai ticălos tip la care m-am putut gîndi ; am fost foarte interesat să văd reacţia criticilor de pretutindeni care au spus : «Ei da, aşa sîntem.» Am fost într-adevăr mulţumit." Mesaj moral, mesaj umanist : dezgustul de rău, evitarea răului prin cunoaşterea lui.

Edificiul parabolic al romanului, în care autorul operează cu simboluri şi mituri într-o perpetuă implicaţie reciprocă, eliminînd practic linia narativă, condensînd individualitatea personajului într-un tipar prototipic, a fost nu o dată comparat, şi pentru concentrarea verbală, uneori eliptică şi totdeauna netransparentă, cu poezia modernă, descifrabilă printr-o hermeneutică specială. Aici se află însă şi vulnerabilitatea romanului. Deplasarea accentului pe general, pe tipologic, dăunează verosimilului caracterologic. Martin este plauzibil nu ca individ (i s-a reproşat autorului accentul pus asupra reacţiei instinctuale, „animalice" a personajului în detrimentul urmăririi liniei psihologice), ci ca exponent al unei serii şi ca argument într-o demonstraţie. În *Martin cel avid* acţiunea se retrage făcînd loc notaţiei analitice a actului, detaliului cu relevanţă categorială, simbolică. Concluzia,

revelatoare la nivel etic educativ este însă mai curînd rezultatul logic al unei demonstrații bine conduse decît efectul unui contact cu determinarea tragică a umanității alienate. O lecție de morală, făcută însă de un artist al cuvîntului.

ILEANA VERZEA

1

SE ZBĂTEA răsucindu-se în toate direcțiile, era nodul propriului său trup care se zvîrcolea și se smucea. Nu exista sus sau jos, lumină sau aer. Simți cum gura i se deschide de la sine și izbucnește cuvîntul țipat.

— Ajutor !

În locul aerului aruncat odată cu țipătul, pătrunse apă, apă mistuitoare, aspră în gîtlej și în gură ca niște pietre care rănesc. Își ghemui trupul în locul în care fusese aer, dar aerul dispăruse și nu mai era nimic decît o vîltoare neagră, sufocantă. Trupul dădu drum liber panicii și gura i se căscă pînă cînd începu să-l doară încheieturile maxilarului. Apa năpădi înăuntru, în jos, fără îndurare. Veni și aer pentru o clipă și el se aruncă într-o direcție care ar fi putut fi cea bună. Dar apa îl prinse din nou în vîrtejul ei și-l răsuci ca să-i șteargă cu desăvîrșire din minte cunoașterea locului unde putea fi aer. În urechi îi urlau turbine și din miezul lui zburau scîntei verzi ca niște proiectile. Mai era și un motor cu piston care gonea neregulat, făcînd întregul univers să se cutremure. Apoi,

pentru o clipă, aerul, ca o mască rece, îi apăsă fața și gura mușcă din el. Aerul, amestecat cu apă, se rostogoli în jos, în trup, greu ca prundișul. Mușchi, nervi, sînge, plămîni zvîcnitori, un mecanism în cap, funcționară toate pentru o clipă după tiparul străvechi. Cheaguri de apă izbeau gîtlejul, buzele se împreunau și se despărțeau, limba se arcuia, creierul lumina o dîră de neon.

— Mam...

Dar omul zăcea suspendat dincolo de agitație, detașat de trupul său în convulsii. Imaginile strălucitoare care îi tremurau în față erau înecate de lumină, însă nu le dădea nici o atenție. Dacă și-ar fi putut controla expresia feței sau dacă s-ar fi modelat un chip care să reflecteze starea lui de spirit, așa cum stătea suspendat între viață și moarte, chipul acela ar fi purtat un rînjet. Dar în realitate falca era contorsionată undeva departe, iar gura înfundată cu apă. Proiectilul verde care zbura din centru începu să se rotească formînd un disc. Gîtlejul, atît de îndepărtat de omul care rînjea, vomita apa ca s-o soarbă din nou. Cheagurile dure de apă nu mai erau dureroase. Se instală un fel de acalmie, o pîndă a trupului. Fără să existe un chip, exista un rînjet.

O imagine începu să se deslușească și omul o privi. Nu mai văzuse așa ceva de mulți ani, încît rînjetul deveni curios și pierdu puțin din intensitate. Examina imaginea.

Un borcan de magiun stînd pe o masă, luminat intens de postul de observație. Ar fi putut fi un borcan uriaș, în centrul unei scene, sau

unul mic aproape în fața ta, interesant era că puteai privi într-o lume mică, total izolată, dar pe care o puteai manevra. Borcanul era aproape plin cu apă limpede în care plutea dreaptă o figurină micuță de sticlă. Gura borcanului era acoperită de o membrană subțire, din cauciuc alb. Cerceta borcanul fără vreo mișcare sau gînd, în timp ce trupul îndepărtat se liniști și se destinse. Plăcerea pe care o simțeai privind borcanul rezulta din faptul că micuța figurină reușea să-și mențină un echilibru fragil între forțele opuse. Dacă puneai degetul pe membrană, comprimai aerul de dedesubt, care la rîndul lui apăsa cu mai multă forță apa. Atunci lichidul se ridica în micul tub din interiorul figurinei, făcînd-o să se scufunde. Variind presiunea asupra membranei, puteai să faci orice cu figurina de sticlă. Era cu totul în puterea ta. Puteai să-i murmuri „acum scufundă-te" și ar fi coborît jos, tot mai jos. Puteai s-o oprești și s-o lași în pace. Să-i îngădui să-și croiască trudnic drum spre suprafață, să ia chiar o gură de aer și apoi să o împingi iarăși ferm, încet, necruțător, jos, tot mai jos.

Figurina de sticlă în echilibru fragil corespundea trupului său. Într-o străfulgerare de mută înțelegere, se văzu atingînd suprafața mării cu o stabilitate la fel de șubredă, cumpănit între a pluti și a se da la fund. Rînjetul, în sinea lui, gîndea în vorbe. Nu erau cuvinte articulate, dar existau acolo, într-un fel luminos, ca o realizare.

„Asta-i ! Centura de salvare !"

Era legată cu benzi sub ambele brațe. Benzile treceau peste umeri, le putea chiar simți,

îi înconjurau pieptul și se închideau în față, sub haina de ploaie și scurta de molton. Era aproape dezumflată, conform recomandațiilor date de experți, căci o centură plină cu aer putea să plesnească în clipa cînd te loveai de apă. „Îndepărtează-te întîi de vas înotînd, și apoi umflă-ți centura".

Prezența centurii făcu să-l năpădească o sumedenie de imagini legate de ea : tabla lăcuită pe care erau înșirate instrucțiunile, fotografii reprezentînd centura cu tubul și muștiucul împletit între benzi. Dintr-odată știu cine este și unde se află. Zăcea suspendat în apă ca figurina de sticlă ; nu se zbătea, era istovit. Cîte un val îi trecea regulat pe deasupra capului.

Gura i se umplu de apă, sufocîndu-l. Fulgerări de proiectil tăiau întunericul. Simți o greutate care îl trăgea în jos. Rînjetul reveni, purtînd imaginea unor cizme greoaie de cauciuc și el începu să-și miște picioarele. Își încordă degetele de la picioare și împinse, dar cizmele nu voiau să iasă. Își adună forțele și iată că mai erau și mîinile care, deși la distanță, îl puteau sluji. Închise gura și execută acrobații cumplite în apă, în timp ce proiectilul fulgera. Își simți inima bătînd cu furie și, pentru un timp, aceasta fu unicul punct de referință în bezna fără formă. Își aduse piciorul drept peste coapsa stîngă și se săltă cu mîinile îmbibate de apă. Cizma alunecă de-a lungul gambei și își eliberă piciorul, azvîrlind-o. După ce căputa de gumă se desprinse de degete, o mai simți odată atingîndu-l și apoi dispăru. Își forță piciorul stîng să se ridice și, războindu-se și cu a doua cizmă, îl eliberă. Scăpase de ambele cizme. Îngădui trupului să se descolăcească și să zacă amorțit.

Gura era deșteaptă. Se deschidea și se închidea, ca să respingă apa și să primească aer. Trupul pricepea și el. Din cînd în cînd contracta stomacul strîngîndu-l ghem și revărsa apa de mare peste limbă. Din nou îl cuprinse spaima. Nu panica pe care o încearcă un animal încolțit, ci teama adîncă de o moarte tărăgănată, în singurătate. Rînjetul se reîntoarse și el, dar acum avea un chip pe care să-l folosească și aer pentru gîtlej. Ceva semnificativ se ascundea dincolo de rînjet, ceva ce nu voia să irosească aerul pe zgomote. Exista o hotărîre care nu avusese încă timp și experiență să descopere cît este de implacabilă. Nu putea folosi mecanismul pentru o respirație regulată, dar lua cîte o gură de aer între momentele de îngropare.

Începu să gîndească în salturi, pe cînd înghițea aerul. Din nou își aminti de mîinile care erau departe, în întuneric. Le aduse în față și începu să bîjbîie pe mușamaua aspră a hainei de ploaie. Un nasture îl supăra și nu-l putea convinge să treacă prin butonieră. Își scoase cîrligul de la cheutoarea scurtei de molton. Stînd întins și aproape nemișcat, constată că marea îl ignoră, îl tratează ca și cum ar fi fost figurina de sticlă a unui marinar, sau un buștean care mai rezistă cîteva clipe, înainte de a se scufunda. Aerul se prezenta regulat la datorie, după trecerea fiecărui val.

Apucă tubul de cauciuc și-l trase peste benzi. Simți centura moale și dezumflată, despre care

nu se putea spune că îl susţine. Prinse muştiucul între dinţi şi-l desşurubă cu două degete, în timp ce cu celelalte ţinea închis tubul. Cîştigă puţin aer între două valuri şi-l pufăi prin tubul de gumă. Timp de nenumărate valuri şi goluri, vămui aerul care îi pătrundea în plămîni, pînă ce inima începu să i se clatine în piept, asemenea unui om rănit, iar proiectilul verde să tresară şi să se rotească. Centura începu să i se întărească pe piept, dar atît de încet încît n-ar fi putut spune cînd s-a produs schimbarea. Apoi, dintr-odată, valurile îi ajungeau doar pînă la umeri şi în loc să-l îngroape sub ele, îl plesneau cu cîte o palmă umedă în faţă. Constată că nu trebuie să se mai joace de-a „apucă-l de unde poţi" pentru aer. Suflă adînc şi regulat în tub, pînă cînd centura se ridică, lipindu-i-se de îmbrăcăminte. Totuşi nu încetă imediat să sufle. Se distra cu aerul, mai lăsîndu-l cîte puţin să scape, suflînd apoi din nou, ca şi cum i-ar fi venit greu să pună capăt singurei acţiuni pozitive prin care îşi putea veni într-ajutor. Capul, gîtul şi umerii îi ieşeau acum din apă pentru lungi intervale. Erau mai reci decît restul trupului. Aerul le înţepenea. Începură să tremure.

Îşi desprinse gura de tub.

— Ajutor ! Ajutor !

Aerul scăpa din tub, trebuia să aibă grijă de el. Răsuci muştiucul pînă ce aerul nu mai putu ieşi. Încetă să mai strige şi-şi încordă privirea să vadă, dar întunericul se întindea în imediata apropiere a ochilor. Îşi puse mîna în faţa ochilor şi nu văzu nimic. Groaza de a fi orbit, se

adăugă de îndată groazei de singurătate şi de înec. Începu să facă în apă mişcări confuze ca să se ridice.

— Ajutor ! E cineva pe acolo ? Ajutor ! Naufragiat !

Un timp zăcu tremurînd, aşteptînd un răspuns, dar nu se auzi decît şuierul şi frămîntarea apei care se arunca asupra lui. Capul îi căzu înainte.

Linse apa sărată de pe buze.

— Mişcare !

Începu să calce uşor apa. Gura mormăia.

— De ce mi-oi fi scos eu cizmele ? Nu mi-e deloc mai bine fără ele !

Capul încuviinţă, căzîndu-i din nou în faţă.

— Mi-e frig. Nu-i bine să-mi fie prea frig. Dacă aş avea cizmele le-aş putea pune şi iar le-aş scoate şi apoi iar le-aş pune.

Îi veni dintr-odată în minte nava, îngropîndu-se prin apă spre un fund care se afla poate la încă o milă depărtare de ei. La acest gînd, întreaga imensitate lichidă părea că-i presează trupul, de parcă era afundat la mare adîncime. Dinţii care îi clănţăneau în gură se încleştară, iar carnea de pe obraz i se încreţi. Se încordă în apă, trăgînd picioarele în sus, departe de bulboana adîncă şi vîscoasă.

— Ajutor ! Ajutor !

Începu să biciuiască apa cu mîinile şi să forţeze trupul să se răsucească. Scruta întunericul în timp ce se întorcea, dar nu exista nimic care să-i indice dacă rotirea i-a fost sau nu completă. Pretutindeni întunericul era neîntrerupt

şi uniform. Nu exista nici o epavă, nici o carenă care se scufundă, nici un supravieţuitor care se zbate, cu excepţia lui. Doar întunericul care îi apăsa globurile ochilor şi peste tot frămîntarea apei.

Începu să strige după ceilalţi, după oricine.

— Nat ! Nathaniel ! Pentru numele lui Dumnezeu ! **Ajutor !**

Vocea îi pieri dar faţa i se destinse. Zăcea vlăguit în centură, lăsîndu-se în voia valurilor. Dinţii îi clănţăneau din nou şi din cînd în cînd vibraţia se propaga pînă îi cuprindea tot trupul. Picioarele sub el nu erau atît de reci cît strînse, presate fără cruţare de apa mării, astfel că nu temperatura le provoca senzaţia pe care o încercau, ci o greutate care le strivea, le zdrobea. Căută un loc să-şi rezeme mîinile, dar nicăieri nu scăpa de durere. Începuse să-l doară şi ceafa, nu treptat, ci în urma unui junghi brusc, după care nu mai fu în stare să-şi depărteze bărbia de piept. În felul acesta faţa îi intra în mare, silindu-l să tragă apă pe nas, cu zgomot sforăitor şi cu senzaţia că se sufocă. Scuipă şi un timp reuşi să rabde durerea din ceafă. Îşi vîrî mîinile între centură şi bărbie şi, timp de cîteva valuri, durerea se mai alină, dar reveni curînd. Lăsă mîinile să-i cadă şi faţa i se muie în apă. Se lăsă pe spate înfrîngîndu-şi durerea, astfel că ochii, dacă ar fi fost deschişi, ar fi privit cerul. Presiunea din picioare era acum mai suportabilă. Nu mai erau de carne. Carnea fusese transformată într-o materie diferită, pietrificată şi comodă. Partea din trupul său care nu

era invadată şi supusă de mare, zvîcnea intermitent. Eternitatea, contopită cu durerea, era prezentă pentru a fi studiată şi experimentată. Rînjetul persista. Gîndea. Gîndurile veneau cu greu, erau dezlînate şi esenţiale.

„Curînd se vor ivi zorile."

„Trebuie să mă mişc dintr-un loc într-altul!"

„Numai de-aş vedea ceva ivindu-se în depărtare !"

„Curînd se vor ivi zorile !"

„Am să văd epava !"

„Nu vreau să mor !"

„Nu se poate să mor."

„Eu nu... !"

„Sînt preţios."

Se trezi cuprins brusc de un val de senzaţii care nu aveau nimic în comun cu atingerea mării. Apa sărată i se scurgea repede din ochi. Scînci şi înghiţi cu noduri.

— Ajutor ! Voi de colo, ajutor !

Trupul i se înălţă şi căzu uşor.

„Dacă aş fi fost jos, puteam să ajung la o barcă sau la o plută. Dar a trebuit să fiu de cart, fir-ar să fie ! Azvîrlit de pe puntea aceea afurisită ! Nava o fi continuat spre dreapta, dacă s-a primit ordinul la timp, şi s-o fi scufundat sau răsturnat. Ceilalţi sînt probabil undeva în întuneric, acolo unde s-a scufundat nava, întrebîndu-se unii pe alţii cît sînt de abătuţi. În apă capetele lor par nişte gheme printre pete de ulei şi tot felul de lucruri plutitoare. Cînd se face lumină trebuie să-i găsesc. Doamne, doamne ! Trebuie să-i găsesc. Altfel pe ei o să-i

culeagă, iar pe mine or să mă lase să mă legăn ca un hamac."

— Ajutor ! Nathaniel ! Ajutor...

„Şi doar am dat ordinul potrivit. Dacă o făceam cu cîteva secunde mai devreme, eram acum un afurisit de erou. Bandă tribord ! Toată viteza. Pentru numele lui Dumnezeu !"

„Probabil că ne-a lovit drept sub puntea de comandă. Eu am dat ordinul potrivit. Şi am fost azvîrlit la dracu !"

Rînjetul se fixă, munci faţa înţepenită, pînă cînd buza de sus se ridică, dezgolind dinţii care clănţăneau. Un mic val de căldură care însoţea mînia îi aduse din nou sînge în pomeţi şi îndărătul ochilor. Aceştia se deschiseră.

Începu să se zbată, să împroaşte şi să privească în sus. Pînza de întuneric era puţin diferită, apăruseră pete şi petice exterioare ochilor. Pentru o clipă, înainte de a-şi aminti cum să folosească vederea, peticile păreau lipite de globul ochilor. Apoi ochii începură să prindă putere, iar el se afla în interiorul capului, privind prin arcadele craniului la formaţiile rătăcitoare de lumină palidă şi de ceaţă. Oricum s-ar fi uitat şi şi-ar fi încordat privirea, petele rămîneau acolo, în afara lui. Îşi împinse înainte capul şi văzu, mai vagă decît o reprezentare a memoriei, forma dantelată şi schimbătoare a unui val care-i ridica trupul. O clipă îi zări pe cer conturul şovăielnic, apoi, pe cînd plutea în sus, văzu nedeslușit vîrful negru al valului următor ce se îndrepta spre el. Începu să facă mişcări de înot. Mîinile erau pete sclipitoare

deasupra apei, iar mişcările înfrîngeau greutatea de piatră a picioarelor. Gîndurile continuau să pîlpîie.

„Călătoream spre nord est. Am dat ordinul. Dacă a apucat să cîrmească, trebuie să fie pe undeva, spre est. Vîntul bătea dinspre vest. Răsăritul este deci în direcţia în care coboară valurile."

Începu să se mişte şi să respire cu înverşunare. Înota un fel de bras stîngaci, susţinut la suprafaţă de centura umflată. Se opri, înotînd pe loc. Strînse din dinţi, apucă muştiucul centurii şi dădu drumul la aer, pînă ce pătrunse mai adînc în apă. Începu din nou să înoate. Respira anevoie. Încordă privirea pînă la durere, urmărind pe sub arcadele ochilor, spinarea fiecărui val ce se îndepărta pe nesimţite. Picioarele micşorară viteza şi se opriră din nou. Braţele căzură. Mintea, în interiorul ţestei întunecate, continuă mult timp să facă mişcări de înot, pe cînd trupul zăcea nemişcat în apă.

Culoarea cerului era mai distinctă. Treceri nuanţate de la negru, la brun, la cenuşiu. În imediata apropiere se vedea fiecare ondulare a suprafeţei. Mintea făcea mişcări de înot.

Imagini îi invadau mintea, încercînd să se strecoare între el și necesitatea urgentă de a se îndrepta spre răsărit. Borcanul de magiun îşi făcu din nou apariţia, dar despuiat de semnificaţie. Vedea un bărbat, o întrevedere scurtă, un birou atît de lustruit încît reflecta zîmbetul dinţilor. Mai era un şir de măşti uriaşe, atîr-

nate la uscat și o voce care vorbea domol în spatele dinților reflectați.

— Care crezi că i s-ar potrivi lui Christopher?

Era și un habitaclu cu lumina de compas abia vizibilă, un ordin strigat, atîrnat acolo, în lumina de neon, să-l vadă tot cerul și pămîntul.

— Bandă tribord ! Toată viteza ! Pentru numele lui Dumnezeu !

Apa îi intră în gură și, cu un șoc își recăpătă conștiința, în timp ce scotea un sunet jumătate fornăit, pe jumătate sufocat. Ziua era acum o prezență de netăgăduit, în verde și cenușiu. Mările erau foarte aproape și fără sfîrșit. Fumegau. Legănat pe o creastă întinsă, ca o colină, putea să vadă alte două coline fumegînd, apoi nimic altceva decît un cerc vag care putea fi ceață, bură sau ploaie. Cercetă interiorul cercului, întorcîndu-se, judecînd direcția după curentul apei, inspectîndu-l parte cu parte. Focul domol din pîntec, îndiguit ca să reziste, fusese inundat. Stătea lipsit de apărare, înăuntrul hainelor și a trupului îmbibat de apă.

— Nu vreau să mor ! Nu vreau să mor !

Cercul de ceață era același pretutindeni. Crestele valurilor se iveau dintr-o parte, se umflau amenințătoare, îl înșfăcau, îl ridicau pentru o clipă, îl trînteau jos și se făceau nevăzute, ca să apară altele, să-l cuprindă și să-l înalțe astfel încît să poată observa cum creasta cea din urmă dispare în afara cercului. Cobora apoi din nou și o altă creastă se năpustea înfricoșătoare asupra lui.

Începu să blesteme și să bată apa cu palmele lui albe. Se strădui să se ridice deasupra valurilor. Pînă și sunetele gurii și ale trupului trudit se topeau neobservate în nenumăratele zgomote ale apei călătoare. Atîrna nemișcat în centură, simțind frigul cum îi pipăie pîntecul. Capul îi căzu în piept și apa îl lovi încet, stăruitor în față.

„Să mă gîndesc. E ultima mea posibilitate. Să mă gîndesc ce-i de făcut."

Nava se scufundase în Atlantic, la sute de mile depărtare de țărm. Naviga singură, trimisă la nord-est de convoi, ca să reia contactele telegrafice. Submarinul german probabil că dădea tîrcoale ca să culeagă vreo doi supraviețuitori pentru interogatoriu. Sau să captureze vreo navă venită pentru salvarea naufragiaților. Putea să apară în orice moment la suprafață, spărgînd valurile cu corpul lui masiv, ca o stîncă, acoperită pe jumătate de flux. Periscopul lui străpungea poate apa pe undeva prin apropiere, ochi al unei creaturi de uscat care a înfrînt ritmul și cerințele mării. Trece poate chiar acum pe dedesubt, posomorît și aidoma unui rechin, sau stă culcat sub picioarele mele de lemn, pe un strat de apă sărată, ca pe o pernă, în timp ce echipajul său doarme... Supraviețuitori, o plută, baleniera, barca pneumatică, epava, poate că rătăcesc în preajmă. Ascunși în ceață, la doar cîteva valuri depărtare, așteptau să fie salvați, avînd ca ultime provizii puțină carne conservată și poate un strop de băutură.

Începu să se răsucească din nou în apă, scrutînd cu privirea tulbure zona de mijloc, apoi ridică ochii mijiți spre cerul care nu era mult mai înalt decît un acoperiș. Urmări conturul cercului în căutarea epavei sau a vreunui naufragiat. Dar nu era nimic. Nava dispăruse ca și cum o mînă s-ar fi întins în prelungirea acelei mile verticale și, cu o singură mișcare, ar fi smucit-o în jos. Gîndul la acea milă verticală îl făcu să se arcuiască în apă cu fața crispată. Începu să strige.

— Ajutor ! Lua-v-ar dracu ! Firre-ați să fiți de lepădături afurisite ! Ajutor !

Se trezi hohotind și tremurînd, iar frigul îl strivea de parcă ar fi fost mîna care înșfăcase nava. Sughiță încet pînă se potoli și începu să se rotească încă o dată în ceață și în vîltoarea verde.

O parte a cercului era mai luminată decît cealaltă. Valul își croia drum în partea stîngă a acestei vagi străluciri. Acolo de unde se răspîndea lumina, ceața era și mai de nepătruns decît în spatele său. Rămase cu fața spre lumină, nu pentru că i-ar fi fost de vreun folos ci pentru că era o variație care spărgea uniformitatea cercului și pentru că acolo părea mai cald decît în oricare altă parte. Se porni din nou să înoate, fără să se gîndească, de parcă era inevitabil să urmărească dîra acelei străluciri. Lumina făcea ca negura mării să pară solidă, iar fîșia de apă de la el și pînă în vîrful dîmburilor agitate era verde ca sticla. Timp de o secundă sau două după trecerea unui val putea să-l pătrundă cu

privirea. Dar valurile nu erau nimic altceva decît apă, nici alge marine, nici urmă de ceva solid, nimic care să plutească, care să se miște în afară de apa verde, rece, stupidă și stăruitoare. Și mai erau desigur niște mîini și două brațe de mușama neagră și zgomot de respirație gîfîită. Mai erau și zgomotele materiei stupide, șușotindă, împăturindu-se în ea însăși, unde poticnite alergînd cu clipocit de val minuscul ce se sparge pe o plajă joasă. Mai erau bruște șuierături, trosnete, mugete, silabe incomplete și freamătul domol al vîntului. Mîinile erau importante sub partea strălucitoare a cercului, dar nu aveau nimic de ce să se apuce. Dedesubtul lor și a trupului muncit, muribund, se afla o picătură infinită de materie moale și rece.

Copleșit de înțelesul adîncimii, își trase picioarele amorțite în sus, spre pîntece, ca și cum ar fi vrut să le desprindă de ocean. Se încordă privind nedumerit și se aburcă pe un val deasupra hăului de mare adîncă, iar gura i se deschise ca să țipe în fața strălucirii.

Rămase deschisă. Se închise apoi, trosnind din dinți, și brațele începură să îndepărteze apa din cale. Își croi anevoie drum înainte.

— Ahoe! Pentru numele lui Dumnezeu! Naufragiat ! Naufragiat ! Chiar la provă tribord.

Treiera apa cu brațele și picioarele într-un craul stîngaci. Un talaz îl acoperi, iar el se smuci ieșind din apă pînă la piept.

— Ajutor ! Ajutor ! Naufragiat ! Ajutor !

Șocul revenirii îl scufundă de tot, dar se luptă să iasă la suprafață și se scutură de valul de pe

cap. Focul din pîntece se înteţise, iar inima, cu un efort dureros, împingea în trup sîngele apatic. Zărea o navă prin ceaţă, în stînga petecului strălucitor. El însuşi se afla la prova tribord sau — şi gîndul îl făcea să spumege de mînie — era de strajă la provă. Nava se îndepărta. Dar chiar şi în furia mişcării văzu că aşa ceva nu era cu putinţă, deoarece vaporul ar fi trebuit să treacă pe lîngă el doar cu cîteva minute în urmă. Deci se îndrepta acum spre el, urmînd să străbată cercul de vizibilitate doar la cîţiva metri distanţă.

Sau se oprise.

La acest gînd se opri şi el şi se întinse în apă. Forma era atît de vagă, ceva mai mult decît o umbră amenințătoare, încît nu putea să-i aprecieze nici distanţa, nici mărimea. Prova era mai aproape decît în clipa în care o zărise şi acum reuşea să o vadă chiar cînd se afla între două valuri. Se puse din nou să înoate şi, ori de cîte ori se înălţa pe o creastă striga :

— Ajutor ! Naufragiat !

Ce navă putea să fie atît de strîmbă ? Un portavion ? Un portavion lăsat în părăsire, aşteptînd să se scufunde ? Probabil că fusese distrus de o salvă de torpile. Un transatlantic abandonat ? Desigur din marina regală dacă judecai după dimensiuni. Dar de ce aplecat într-o parte? Soarele şi ceaţa se aflau în echilibru. Soarele putea să lumineze ceaţa dar fără să o pătrundă. Iar din ceaţa însorită se desprindea întunecată forma unei non-nave, acolo unde nu putea fi altceva decît o navă.

Începu din nou să înoate simţind epuizarea disperată a trupului. Prima emoţie violentă a viziunii arsese combustibilul din el şi focul ardea din nou mocnit. Înota înverşunat, mişcînd cu forţă braţele în apă, aruncînd privirea cît mai drept, pe sub arcadele ochilor, ca şi cum astfel s-ar fi putut pune la adăpost. Forma se mişca. Era acum mai mare, dar nu mai deslușită. Din cînd în cînd apărea ceva ca un talaz în faţa chilei. Încetă să mai privească spre navă şi, cu ultimile resurse ale trupului, înota şi striga, în mod alternativ. Era înconjurat de verdele impetuos care îşi sporea forţele ca să-l nimicească. Deasupra lui se afla ceaţă şi strălucire ; în faţa ochilor pulsa o lumină roşie. Trupul se dădu bătut şi se întinse inert în voia valurilor, iar forma se înălţa deasupra lui. Auzise printre scrîşniturile şi bufniturile străduinţelor sale, răsunet de valuri care se sparg. Înălţă capul şi văzu înfiptă pe cer o stîncă, cu un pescăruş care se cumpănea în faţa ei. Se săltă în apă şi privi cum fiecare val cobora pentru o clipă, împrăştia o mînă albă de spumă şi apoi dispărea ca înghiţit de stîncă. Începu să gîndească mişcări de înot, dar ştia că trupul nu-i mai dă ascultare. Vîrful ultimului val care îl mai despărţea de stîncă avea creasta retezată, era ciudat de neted, ca apoi să împroaşte spumă. Se scufundă şi văzu fără să înţeleagă că apa verde nu mai era goală. Se adăugase galben şi cafeniu. Nu mai auzea vorbăria nebună şi incoerentă a apei nestăpînite ci un vuiet brusc. Coborî apoi într-o lume cîntătoare, cu forme pă-

roase care zburdau și-i șerpuiau pe față și, brusc, în imediată apropiere, fragmente vizibile ale stîncii năpădite de iarbă. Cîrcei cafenii îl plesneau peste obraz și apoi, cu un șoc distrugător, se lovi de ceva solid. Diferență totală ! O simți sub trup, pe genunchi, pe față, ceva pe care putea să-l cuprindă cu degetele ; și pentru o clipă reuși chiar să se agațe. Gura i se deschise fără rost, ochii de asemenea, astfel că trăi un moment de comuniune intimă și intensă cu trei moluște, două mici și una mai mare, care se aflau doar la cîțiva centimetri de fața lui. Totuși această soliditate era înfricoșătoare și apocaliptică, după lumea de umezeală instabilă de pînă atunci. Nu era vibrantă, cum ar fi carena unei nave, ci neîndurată și născătoare de panică. Nu avea ce să caute în calea miilor de mile de apă care se învîrteau fără rost și din această cauză lumea izbucnea aici într-un neașteptat război. Se simți smuls, purtat departe de moluște, aruncat, tras, zvîrlit jos în ierburi și întuneric. Funii alunecoase cînd îl țineau, cînd îi dădeau drumul. Văzu lumină, trase o înghițitură de aer și spumă. Văzu o față de stîncă despicată, cu arbori de spumă pe ea și priveliștea acestei stînci, plutind în inima Atlanticului, era atît de înfricoșătoare, încît irosi aer țipînd de parcă s-ar fi trezit în fața unei fiare sălbatice. Se afundă într-un verde calm, ieși din nou și fu trîntit într-o parte. Marea nu-l mai sălta ca pe o jucărie. Își înfrînsese mișcarea nebună, îl susținea blînd și-l purta cu grijă și delicatețe : un cîine de vînătoare, ducînd o pasăre. Obiecte dure îi atingeau picioarele și genunchii. Marea îl depuse ușurel și se retrase. Acum obiectele dure îi atingeau fața, pieptul și tîmpla. Marea se reîntoarse și se gudură în jurul feței lui, lingînd-o. Gîndea mișcări care nu aveau loc. Marea se întoarse și el gîndi din nou aceleași mișcări și de data aceasta avură loc, deoarece marea îi lua o bună parte din greutate. Mișcările îl purtau înainte peste obiectele dure. Fiecare val și fiecare mișcare îl purta înainte. Simți marea alergînd în jos să-i miroase picioarele, apoi revenind să-l adulmece la subsuori. Nu-l mai lingea pe obraz. În fața lui se afla un model care ocupa tot spațiul de sub arcade. Nu însemna nimic. Marea îi adulmecă iarăși subsuorile.

Zăcea nemișcat.

2

MODELUL era în alb și negru, dar predomina albul. Era dispus în două straturi suprapuse, cîte unul de fiecare ochi. Deși el nu gîndea nimic, nu făcea nimic, modelul se schimba puțin tot timpul, scoțînd zgomote ușoare. Duritățile de sub obraz începuseră să devină insistente. Apăsarea se transformă într-o arsură rece, durere localizată. Insistența durităților era răutăcioasă, ca un dinte dureros care te sîcîie.

îl îmboldeau să-şi vină în fire şi să se organizeze din nou într-o fiinţă de sine stătătoare.

Totuşi nici durerea, nici modelul în alb şi negru nu au fost cele ce l-au readus mai întîi la viaţă, ci zgomotele. Deşi marea îl tratase cu bunăvoinţă, în alte părţi continua să urle, să trosnească, să se prăbuşească asupra ei însăşi. Vîntul şi el, avînd de înfruntat şi altceva decît apa slugarnică, şuiera în jurul stîncii şi sufla impetuos prin crăpături. Toate aceste zgomote alcătuiau un limbaj care pătrundea cu de-a sila în capul întunecat, abulic, şi-i întăreau convingerea că acest cap se afla undeva, undeva... în cele din urmă, odată cu unduirea unui strigăt de pescăruş peste răsunetul vîntului şi al apei, declară conştiinţei şovăitoare : „Ori unde ai fi, eşti aici !“

Apoi brusc se află acolo, supus durerii, dar într-o profundă comuniune cu materia solidă care îi susţinea trupul. Îşi aminti cum trebuie folosiţi ochii şi-şi împreună cele două linii ale vederii astfel ca desenul să aibă un singur strat şi să se distanţeze. Pietricelele îi apăsau obrazul şi falca. Era cuarţ alb, neted şi rotunjit în tot felul de forme, şi amintea cartoful. Albul ieşea în evidenţă datorită unei dungi galbene şi a unor pete mai întunecate. Se mai vedea ceva dincolo de ele, ceva şi mai alb. Privi fără curiozitate, observînd cutele decolorate, rădăcinile vinete ale unghiilor, zbîrciturile din vîrful degetelor. Fără să-şi mişte capul, urmări linia mîinii pînă la mîneca de muşama, pînă la începutul unui umăr. Ochii reveniră la pietricele şi le privi alene, ca şi cum ele ar fi fost pe punctul de a întreprinde o acţiune pe care el o aştepta fără prea mare interes. Mîna nu se mişca.

Printre pietricele izvora apă. Le muta puţin din loc, făcea o pauză, apoi se retrăgea, în timp ce pietricelele ţăcăneau şi ciripeau. I se scurgea în lungul trupului şi-l trăgea slab de picioarele îmbrăcate în ciorapi. Observă pietricelele, pe cînd revenea apa şi de data aceasta ultima atingere a mării pătrunse clipocind în gura lui deschisă. Fără să-şi schimbe expresia, începu să tremure, un tremur adînc care îi cuprinse tot trupul. În mintea lui i se părea că pietricelele sînt cele care tremură, deoarece tremurul mîinii albe concorda cu mişcarea trupului. Sub obrazul culcat, pietricelele se ciondăneau.

Imaginile ce i se perindau prin minte nu-l stinghereau, fiind atît de mici şi de îndepărtate. Un trup de femeie, alb şi detailat, un corp de băiat, o casă de bilete, puntea unei nave, un ordin primit de departe printr-un semnal de neon care se profila pe cer, un om înalt, subţire, retras umil în întuneric la capul scării dintre cele două punţi, un bărbat agăţat în mare ca o figurină de sticlă într-un borcan de magiun. Nu se putea alege între pietricele şi imagini. Apăreau în prim plan cînd unele cînd altele. Pietricelele separate nu erau mai mari decît imaginile. Din cînd în cînd o pietricică era complet cuprinsă de cîte o imagine, ca şi cum ar fi fost o fereastră, un ochi de observaţie deschis spre o lume diferită, sau spre o altă dimensiune. Unele cuvinte şi sunete prindeau forme vizibile ca un ordin

strigat. Nu vibrau ca apoi să dispară. Odată create rămîneau, obiecte dure şi rezistente ca nişte pietricele. Unele se aflau în întunericul craniului, în spatele arcului frontal şi a nasului umbrit. Se găseau în miezul întunericului nedefinit, deasupra focului tăriilor. Privind fără ţintă, le vedea conturul.

O răceală de altă natură se lăsase asupra corpului. O simţea furişîndu-se în lungul spatelui, printre straturile îndesate de îmbrăcăminte. Era aer dar crea senzaţia de foc mocnit. Abea observase aceasta cînd un val reîntors îi umplu gura cu apă înăduşindu-l şi curmînd astfel ritmul tremuratului.

Începu să facă experienţe. Constată că poate să-şi tragă în sus greutatea unui picior, apoi a celuilalt. Mîna se tîrî în cerc desupra capului. În urma unui raţionament profund, ştiu că mai există o mînă undeva de cealaltă parte. Îi transmise un mesaj. Găsi mîna şi puse în mişcare încheietura. Mai avea încă degete, nu că le-ar fi putut mişca, dar la fiecare apăsare simţea cum vîrfurile înţepenite urnesc din loc pietricele invizibile. Trase alături de corp cele patru membre şi începu să facă mişcări de înot. Faptul că tremura de frig îl ajuta. Inspira şi expira repede şi inima o luă din nou la goană. Lipsite de importanţă, imaginile pieriseră şi nu mai exista nimic decît pietricele, zgomotul pietricelelor şi loviturile inimii. Îi veni un gînd valoros, nu avea o valoare practică imediată, dar îi restituia un strop de personalitate. Alcătui cuvinte ca

să-şi exprime gîndul, deşi ele nu treceau de bariera dinţilor.

„Pe Jupiter aş fi probabil cam tot atît de greu."

Deodată deveni stăpîn pe situaţie. Ştiu că trupul său nu cîntăreşte mai mult ca de obicei, că era istovit, dar încerca să urce tîrîş o mică pantă acoperită cu prundiş. Îndepărtă faţa de pietricelele care îi provocaseră urme adînci şi împinse cu genunchii. Strîngea şi scrîşnea din dinţi. Coordona dilatarea pieptului peste pietricele cu tremurul lent al trupului, pînă cînd acestea nu-i mai ţineau pe loc înaintarea de plumb. Simţea cum fiecare val se termina tot mai în jos, spre labele picioarelor. Cînd călătoria devenea prea disperată, aştepta gîfîind ca lumea să revină la loc. Apa încetă să-i mai atingă picioarele.

Mîna stîngă, cea ascunsă, strînse ceva care nu zornăia şi nu se clintea. Îşi roti capul şi privi în sus, pe sub arcade. În dreptul feţei se afla o substanţă galben cenuşie. Era ciupită de vărsat şi găunoasă, punctată cu bucăţi roşii de gelatină. În fiecare gaură erau instalate corpurile galbene ale moluştelor. Deasupra lor atîrnau foi cafenii şi pînze verzi de alge. Pietricelele albe duceau spre un colţ întunecat. Peste toate acestea lucea o peliculă de apă, stropi care cădeau, ochiuri minuscule, formate la întîmplare, cu apa stagnînd tremurătoare, sau prelingîndu-se printre ierburi. Începu să se pornească împotriva pietricelelor, proptindu-se cu spatele de stîncă şi trăgîndu-şi în sus picioarele. Le vedea acum pentru prima oară, proeminenţe îndepărtate, pe care ciorapii albi de purtat în cizme le făceau

să pară groase ca de urs. Îi restituiau cîte ceva din el însuşi. Îşi duse mîna stîngă în spatele urechii şi începu să înainteze. Umărul i se înălţă puţin. Împingea cu picioarele, trăgea cu mîinile. Spatele lunecă în colţul din care se prelingeau ochiurile de apă. Capul îi era sus. Îşi apucă o coapsă cu ambele mîini şi o trase spre piept ; făcu apoi acelaşi lucru cu cealaltă. Se ghemui în colţ şi privi în jos, peste genunchi, la pietricele. Falca îi căzu din nou, lăsîndu-l cu gura deschisă.

Cît despre pietricele, nu erau la urma urmei prea numeroase. Latura triunghiului pe care îl formau sub umbra stîncii nu depăşea lungimea unui om, poate nici atît. Umpleau fisurile şi erau solide.

Îşi luă ochii de la pietricele şi-i puse să cerceteze apa. Era aproape calmă în comparaţie cu cea din largul mării şi explicaţia era stînca spre care îl precipitaseră valurile. Stînca se vedea acum bine. Aceiaşi substanţă cenuşie şi gălbuie, acoperită cu crustacee şi spumă. Fiecare val se împiedica de ea, astfel că, deşi apa alerga şi se izbea de o parte şi de alta a fisurii, rămîneau cîţiva metri de mare verde şi limpede între el şi stînca gălbuie. Dincolo de stîncă nu era nimic decît un braţ aburind al mării în care se prinsese lumina soarelui.

Lăsă ochii să se închidă şi ignoră imaginile care se perindau îndărătul lor. Mişcarea lentă a minţii sale se fixă asupra unui gînd. În trupul său sălăşluia un foc mic, aproape stins. Era de necrezut că mai ardea încă mocnit în ciuda

Atlanticului. Îşi adună în mod conştient trupul în jurul acestui foc ca să-l aţîţe. Nu era mai mult decît o scînteie. Cuvintele abstracte şi imaginile continuau să se desfăşoare.

O pasăre de mare ţipa deasupra lui şi sunetul prelung coborî odată cu vîntul. Îşi mută atenţia de la scînteia de foc şi deschise din nou ochii. Între timp îşi recuperase în asemenea măsură personalitatea, încît era în stare să privească în jur şi să pătrundă totul cu mintea. De o parte şi de alta pereţi întunecaţi de rocă ce încadrau o lumină mai strălucitoare, lumina soarelui pe o stîncă, spumă împrejur şi marşul neîntrerupt al valurilor, purtînd spre soare propria lor ceaţă fină. Îşi întoarse capul şi privi atent în sus.

Deasupra algelor şi a moluştelor, stînca era mai netedă şi se aduna laolaltă. În vîrf avea o deschizătură ce capta lumina zilei, cît şi o idee vagă de nori. Pe cînd privea, un pescăruş trecu ca o săgeată deasupra deschizăturii, ţipînd în bătaia vîntului. Constată că efortul de a privi în sus îi făcea rău şi se întoarse spre trupul său. Îi cercetă cocoaşele pe care le formau genunchii acoperiţi cu muşama şi molton. Privi îndeaproape la un nasture. Gura i se închise, apoi se deschise. Ieşeau sunete. Le potrivi şi deveniră cuvinte nesigure.

— Te cunosc ! Te-a cusut Nathaniel. Eu l-am rugat. A spus că-i un pretext ca să-l scot din careu pentru un pic de linişte.

Ochii i se închiseră din nou şi pipăi cu degete ţepene nasturele.

— Haina asta o am de pe vremea cînd eram matroz. Înainte de Nathaniel nasturii mi-i cosea Lofty.

Capul încuviinţă aplecîndu-se spre genunchi.

— Tot echipajul de cart ! Echipajul de cart la apel !

Imaginile erau întrerupte de forma solidă a unui sforăit. Tremurul devenise mai puţin dramatic dar îi sleia braţele de putere, astfel că foarte curînd îi căzură de pe genunchi, iar mîinile rămaseră întinse peste pietricele. Capul i se clătina. Printre sforăituri simţea pietricelele dure sub picioare şi încă şi mai dure spre spate, deoarece călcîiele îi alunecaseră încet dedesubt. Imaginile erau atît de confuze încît pericolul de a i se distruge personalitatea era la fel de mare ca şi cel de a se stinge licărirea focului. Îşi croi anevoie drum printre ele, înălţă pleoapele şi privi în afară.

Pietricelele unduiau jos, acolo unde izvora apa printre ele. Ceva mai sus, steiul căruia îi datora salvarea avea clăbuci şi franjuri din spumă săltăreaţă. Afară strălucea după-amiaza, dar crevasa era jilavă şi rău mirositoare ca o latrină dintr-un port. Sunete măcăite îi ieşeau din gură. Cuvintele care i se formaseră în minte erau următoarele : „Unde se află afurisita asta de stîncă ?“ Dar părea riscant să aduci o insultă fisurii întunecate, astfel că modifică vorbele în gîtlej.

— Unde dracu mă aflu ?

Un colţ singuratic de stîncă, pisc dintr-un lanţ de munţi, dinte aşezat în falca străveche a unei lumi scufundate, proiectat prin vastitatea inimaginabilă a întregului ocean, la cîte mile oare departare de uscat ? O presimţire funestă, nu panica spasmodică a primelor sale sforţări din apă, ci o teroare adîncă şi generalizată îl făcu să zgîrie piatra cu degetele sale amorţite. Ba chiar se ridică pe jumătate şi se sprijini de alge şi de bucăţile de gelatină.

— Gîndeşte-te, nătărăule, gîndeşte-te !

Orizontul de apă înnegurată rămînea în apropiere, apa ţîşnea din stîncă şi pietricelele se unduiau.

— Gîndeşte-te !

Se ghemui cu ochii la stîncă fără să se mişte, dar tremurînd necontenit. Observă cum valurile se sparg de partea exterioară a rocii, se lasă îmblînzite, făcînd ca apa din faţa fisurii să fie mîloasă şi inofensivă. Încet, se aşeză din nou în colţul fisurii. Scînteia era aprinsă şi inima o alimenta cu cele ce-i erau necesare. Privi spre stînca din faţă, dar abia dacă o zărea. Un nume refuza să-i vină în minte. Numele era înscris pe hartă ; se afla departe, în plin Atlantic, o stîncă ciudat de izolată, astfel încît marinarii, pe cît le dădea mîna să-şi rîdă de vînt şi furtună, glumeau şi pe seama stîncii. Încruntîndu-se, vedea acum harta cu ochii minţii, dar nu prea limpede. Îl vedea pe comandorul crucişătorului aplecîndu-se peste hartă, alături de căpitanul navei. Se văzu şi pe el, ca ajutor de comandor, stînd în preajma lor, gata la datorie, în timp ce cei doi schimbau un zîmbet. Căpita-

nul vorbea cu accentul său de Dartmouth. Vorbea şi rîdea.

— Am s-o numesc „Gata să-ţi scape."

Gata să-ţi scape, oricare i-ar fi fost numele. Şi iată-te acum azvîrlit pe ceva gata să-ţi scape, la cine ştie cîte mile depărtare de Hebride ! Ce rost mai avea scînteia dacă urma să se stingă aici, într-o crăpătură a acestei singurătăţi groteşti ? Scuipă cuvintele spre imaginea căpitanului.

— Situaţia mea nu-i cu nimic mai bună ca pînă acum.

Începu să alunece de-a lungul stîncilor, în timp ce oasele se îndoiau din încheieturi. Se prăbuşi într-un colţ şi îi căzu capul. Sforăia.

Dar în adînc, acolo unde sforăiturile deveneau exterioare, conştiinţa se afla în acţiune şi scormonea printre imagini şi revelaţii, printre sunete forme şi sentimente neluate în seamă, ca un animal care-şi cercetează fără răgaz cuşca. Respingea imaginile ce reprezentau trupuri detailate de femei, tria fără grabă cuvintele desperecheate, ignora durerile şi insistenţele trupului tremurător. Căuta un gînd. Găsi gîndul, îl alese din grămadă, îl înălţă şi folosi aparatura trupului pentru a-i da forţă şi importanţă.

— Sînt inteligent.

Îndărătul sforăiturilor, urmă un răstimp de suspensie neagră. Apoi mîna dreaptă, foarte îndepărtată, dădu ascultare unei comenzi şi începu să bîjbîie şi să smucească haina de ploaie. Ridică o clapă şi îşi făcu loc înăuntru. Degetele găsiră sfoară şi un briceag închis. Rămaseră

acolo. Ochii clipiră deschizîndu-se, astfel că arcada sprîncenelor încadra marea verde. Pentru un timp ochii receptară impresiile fără să le vadă. Apoi întregul trup făcu un salt. Scînteia deveni flacără, trupul se agită, se ghemui, mîna zbură din buzunarul hainei şi se apucă de stîncă. Ochii priveau ţintă fără să clipească.

Pe cînd ochii stăteau de pază, un val acoperi stînca exterioară şi reuşi să vadă algele cafenii din interiorul apei. Dansul verde de dincolo de pietricele se tulbură. O coardă de spumă se rupse şi alungă pietricelele la picioarele sale. Spuma se retrase şi pietricelele clănţăneau ca nişte dinţi. Privea val după val, în timp ce explozii de spumă înghiţeau tot mai multe pietricele, lăsînd tot mai puţine la plecare. Stînca exterioară nu mai era o barieră, ci doar un gest de apărare. Fisura era legată tot mai direct de înaintarea irezistibilă a mărilor verzi, fumegînde. Se smulse de lîngă apa neîngrădită şi se întoarse spre stîncă. Fisura întunecată, asemenea unei latrine, cu ierburile ei ude, cu viaţa neevoluată, stupidă a scoicilor şi a gelatinei, devenea pămînt doar de două ori pe zi, prin amabilitatea lunii. Dădea senzaţia de solid dar era o capcană a oceanului, duşman al vieţii respiratorii, la fel cu mocirla stupidă din noaptea trecută şi cu mila verticală.

Un pescăruş ţipă odată cu el, aşa că îşi reveni în fire şi se sprijini cu fruntea de stîncă, aşteptînd să i se domolească bătăile inimii. O ţîşnitură de spumă îi acoperi picioarele. Se uită în jos, dincolo de ele. Erau mai puţine pietricele

pe care să şezi, iar cele care îi întîmpinaseră mîinile cînd fusese aruncat la ţărm, apăreau galbene şi verzi, sub apa săltăreaţă, înaltă de un picior. Se întoarse din nou spre stîncă şi rosti cu voce tare.

— Caţără-te !

Cercetă de jur împrejur şi găsi în fisură puncte de sprijin pentru mînă. Erau multe şi avea de unde alege. Confruntate cu ieşiturile jilave, mîinile sale păreau moi şi neputincioase. Se sprijini o clipă de stîncă şi îşi adună forţele. Ridică piciorul drept şi-şi potrivi talpa într-o gaură în formă de scrumieră. Scrumiera avea şi margine, dar nu era tăioasă şi piciorul n-o simţea deloc. Îşi feri fruntea de o suprafaţă ierboasă şi se opinti pînă ce aduse piciorul în poziţie dreaptă. Piciorul stîng se bălăngănea şi se lovea. Puse degetele piciorului pe o treaptă şi rămase astfel, ca un vultur în zbor, la numai cîţiva centimetri depărtare de pietricele. În faţa lui se înălţa peretele fisurii şi el privea la picăturile tăinuite, în colţul întunecat, pizmuindu-le parcă liniştea. Timpul se scurgea picătură cu picătură. Cele două imagini se despărţiră.

Pietricelele zăngăneau sub el şi un ultim lipăit de apă năvăli în crevasă. Îşi aplecă fruntea şi prin pulpana deschisă a hainei privi peste centură, în jos, spre unghiul fisurii, unde zăceau pietricelele ude. Îşi văzu ciorapii şi gîndul plasă picioarele în interiorul lor.

— Ce bine ar fi să mai am cizmele !

Schimbă cu grijă poziţia labei drepte şi-şi înţepeni genunchiul stîng pe verticală, pentru a se putea susţine fără efort. Picioarele sale făceau alegerea într-un mod ciudat. Nu puteau simţi stînca decît dacă era tăiată. Deveneau parte din fiinţa lui numai cînd îl dureau sau cînd le vedea.

Coada unui val ajunse pînă în unghi, lovindu-l drept în apex, cu un pleosc. Un şirag solitar de spumă îi sări printre picioare, trecu de centură şi-i stropi faţa. Scoase un sunet şi abia atunci constată ce funestă grămadă de carne poartă cu el. Sunetul începu în gîtlej, gîlgîi şi rămase acolo. Gura nu luă parte, ci rămase deschisă cu falca atîrnînd vlăguită, pe gulerul băţos de muşama. Gîlgîitul crescu în intensitate şi el strînse din dinţi. Cuvintele ieşeau răsucindu-se printre dinţi şi ţesutul îngheţat al buzei sale superioare.

— Ca un mort !

Un alt val pătrunse înăuntru, făcînd să i se scurgă stropi pe faţă. Începu să trudească la urcuş. Se aburcă pe suprafaţa întortocheată, pînă trecu dincolo de moluşte şi scoici ; nu mai stătea nimic agăţat de stîncă decît trupul său, cîteva crustacee mici şi nişte pete verzi de alge. Tot timpul vîntul îl împingea spre fisură şi marea scotea sunete dispersate.

Fisura se îngusta pînă ce capul îi ieşi afară printr-o deschizătură nu cu mult mai largă decît trupul lui. Îşi lipi coatele de corp şi privi în sus.

În fața sa, deasupra părții cele mai înguste a fisurii, stînca se lărgea în formă de pîlnie. Laturile pîlniei nu erau foarte netede, dar suficient de netede pentru a refuza să susțină un corp prin frecare. Se ridicau povîrnite spre vîrful stîncii, ca un acoperiș în unghi. Din dreptul feței sale pînă la muchea ca de pisc a pîlniei era de străbătut o distanță de două ori cît lungimea unui om. Începu să-și învîrtă capul încet, căutînd puncte de sprijin, dar nu se vedea nimic. Doar pe la jumătatea drumului era o adîncitură, prea superficială însă ca să se poată agăța de ea cu mîinile. Muchea ei rotunjită n-ar fi oferit niciodată siguranță unor degete amorțite.

Din fundul fisurii venea un zgomot surd. Apa masivă năvălea în unghi, țîșnea în sus și se retrăgea din nou. Privi atent peste centură printre picioare. Pietricelele erau voalate, apăreau clar pentru o clipă, apoi dispăreau sub o undă de apă verde. Între trupul său și stîncă săreau stropi.

Se trase în sus pînă cînd trupul ajunse să-i stea aplecat peste pantă. Picioarele găsiră găurile în care se sprijiniseră coatele. Genunchii se îndreptau încet, în timp ce respira sacadat, iar mîna dreaptă se întindea înainte. Degetele se apucară de marginea tocită a scobiturii. Se trase în sus. Scoase un picior din punctul de sprijin și-și potrivi genunchiul mai sus. Mișcă celălalt picior. Atîrna doar la cîțiva centimetri de vîrful unghiului, susținîndu-se cu o mînă și prin frecarea trupului. Degetele de la mîna dreaptă începură să tremure și cedară. Alunecară peste marginea rotunjită. Întreg trupul lunecă în jos și se trezi din nou la baza fisurii. Zăcea nemișcat, incapabil să vadă stînca din dreptul ochilor, cu brațul drept întins deasupra capului.

Marea punea stăpînire pe fisură. La fiecare cîteva secunde, cîte un val răbufnea sub el și iar se retrăgea. Pe suprafața pîlniei, în fața sa, cădeau și se prelingeau stropi grei. Apoi un val explodă și apa se revărsă ca o cascadă, drept la picioarele sale. Își înălță fața de pe stîncă și rînjetul se război cu musculatura sa înțepenită.

— Ca o moluscă !

Zăcu un timp îndoit la baza fisurii. Pietricelele nu mai apăreau jos în unghi. Erau doar ca o vagă amintire, printre revărsările de stropi. Apoi pieriră, stînca pieri odată cu ele și cu o nouă explozie apa îl udă din cap pînă în picioare. Își scutură fața de apă. Se uită mirat în jos, ca și cum apa ar fi fost ceva neașteptat.

Strigă tare :

— Ca o moluscă !

Lăsă picioarele în jos, dibui după un punct de sprijin și începu să coboare hotărît, stînd agățat de cîte ori apa îl izbea și se retrăgea. Își ținea respirația și scuipa cînd se vedea scăpat de cîte un val. Apa nu mai era rece, dar foarte puternică. Cu cît își cobora trupul mai aproape de pietricele, cu atît loviturile erau mai violente, iar greutatea care îl mîna în jos, odată cu retragerea valurilor, mai apăsătoare. Își pierdu punctele de sprijin și lunecă pe ultimii centimetri, pentru ca imediat să-l cuprindă un val, să-l

arunce brutal în unghiul fisurii și apoi să încerce să-l smulgă de acolo. Între valuri, cînd, clătinîndu-se, reușea să se țină pe picioare, apa îi ajungea pînă la genunchi, deasupra pietricelelor care cedau sub greutatea lui. Căzu în brînci și dispăru sub o grămadă verde care izbea spatele unghiului și se înălța într-un trunchi de stropi. Se învîrti împleticindu-se, apoi se agăță cu ambele mîini. Apa trăgea de el, dar reuși să se țină. Scoase briceagul și-i desfăcu lama. Se scufundă și deodată i se năluci în fața ochilor stîncă și alge. Mugetul mării se redusese la o notă cîntată în urechi. Se trezi din nou în picioare, cu briceagul legănîndu-se liber, cu două moluște în mîini, dar marea îl trînti iar cu capul în jos. Găsi stînca și se agăță de ea ca să țină piept contracurentului. Cînd valurile îi dădeau o clipă de răgaz, deschidea gura și respira gîfîit de parcă ar fi luptat să cucerească teren. Găsi puncte de sprijin în unghiul fisurii, dar marea se năpustea și îl arunca în sus, deci trebuia să se străduiască să rămînă pe loc și să-și controleze mișcările. După fiecare lovitură se întindea lat ca să scape de retragerea apei. Pe măsură ce mările creșteau, își pierdeau tăria de plumb, dar deveneau mai personale și mai răutăcioase. Îi sfîșiau hainele, îl loveau între picioare, îi ridicau mantaua, pînă cînd poalele ajunseră mototolite deasupra taliei. Dacă privea în jos spre apă îl loveau în burtă și îl azvîrleau în sus.

Se trezi aruncat pînă la porțiunea cea mai îngustă a fisurii și îmbrîncit de cealaltă parte. Deschise ochii după ce apa șiroi retrăgîndu-se

și respiră umed în timp ce spuma i se prelingea pe față. O șuviță de păr stătea lipită chiar la rădăcina nasului ; îi vedea capătul, dublu. Apa îl lovi din nou, cascada se retrase năvalnic și el tot mai era acolo, țintuit prin greutatea sa în partea cea mai îngustă a fisurii, acolo unde începea să se formeze pîlnia. Tremura din tot trupul. Se aplecă peste partea povîrnită și începu să-și îndrepte picioarele. Fața i se ridică, lovindu-se de stîncă, iar un torent în retragere trecu peste el. Începu să scotocească prin cutele mantalei. Scoase o moluscă și o puse pe stîncă în dreptul taliei. Apa revenea și se retrăgea. Întoarse cuțitul și cu plăselele lovi molusca, încet, în cap. Molusca se retrase într-o parte și se supse, lipindu-se de stîncă. Simți că îl apasă ceva greu și atît omul cît și molusca se treziră țintuiți împreună pe stîncă.

Picioarele îi erau drepte și înțepenite, iar ochii închiși. Își arcui brațul drept și pipăi pe deasupra. Descoperi crestătura tocită care era prea netedă ca să-l susțină. Mîna se reîntoarse, fu inundată, scotoci în manta. O scoase afară și, pe cînd mîna se tîra în sus, în jurul lui, purta în palmă o moluscă. Omul privea stînca aflată la cinci sau șase centimetri în fața lui, dar fără interes deosebit. Bruma de viață ce-i mai rămăsese era toată concentrată în mîna dreaptă care se tîra. Mîna găsi gaura tocită și împinse molusca dincolo de muche. Trupul fu ridicat cîțiva centimetri și rămase neclintit, așteptînd întoarcerea apei. Șuvoiul odată trecut, mîna se reîntoarse, luă cuțitul și se deplasă în sus pornindu-se să ciocănească orbește în stîncă. Dege-

tele căutară țepene, găsiră molusca, o izbiră cu plăselele cuțitului.

Își întoarse fața, îndură încă un val și cercetă cu gravitate molusca de deasupra lui. Mîna dădu drumul cuțitului care alunecă zăngănind și se opri atîrnînd la talie. Luă apoi tubul centurii de salvare și îi desșurubă muștiucul. Aerul ieși afară, iar trupul, în pîlnie, deveni ceva mai turtit. Își lăsă capul într-o parte și nu mai făcu nimic. În dreptul gurii, suprafața umedă a stîncii era ușor estompată și, în mod regulat, umezeala revenea după reîntoarcerea cascadei. Din cînd în cînd, cuțitul atîrnat zăngănea.

Își întoarse din nou fața și privi în sus. Degetele i se încleștară pe moluscă. Piciorul drept începu acum să se miște. Degetele piciorului căutau înfrigurate prima moluscă, așa cum cele de la mînă o căutaseră pe a doua. Nu piciorul descoperi molusca, ci genunchiul. Mîna se eliberă, coborî spre genunchi și-l ajută să se ridice. Rînjetul din spatele feței înțepenite simți molusca ca pe o durere în scobitura genunchiului. Dinții se încleștară. Tot trupul începu să se zvîrcolească ; mîna se întoarse spre molusca de sus și trase. Omul urca pieziș panta ca de acoperiș. Era rîndul piciorului stîng și ciorapul de cizmă împinse celălalt picior la o parte. Latura tălpii apăsa molusca. Piciorul se îndreptă. Un nou torent se năpusti și se retrase.

Omul stătea culcat, cu un picior pe o moluscă, susținut mai mult prin frecare. Pe cînd o moluscă se afla sub picior, cea de a doua era chiar în dreptul ochilor. Se întinse în sus și degetele găsiră o eventuală gaură de care să se prindă,

în cazul că cealaltă mînă va ține mai departe molusca din apropierea ochilor. Se mișcă în sus, în sus, tot mai în sus, apoi găsi o margine de care să se apuce. Brațul drept se ridică, se prinse. Se trase cu amîndouă mîinile, împingîndu-se cu ambele picioare. Dincolo de muche văzu un șanț săpat în piatră, zări mare, văzu albeață pe stînci și o mare învălmășeală. Căzu cu fața în jos.

3

ZĂCEA într-un șanț. Vedea un zid de stîncă ros de vreme și o baltă lunguiață care pornea chiar din dreptul ochilor săi. Trupul i se afla altundeva, într-un loc care nu avea nimic de-a face cu acest peisaj. Era dezagregat, risipit în urma sa, cu picioarele în lumi diferite, cu gîtul răsucit. Brațul drept îi era întors sub trup, iar încheietura îndoită. Simțea mîna și apăsarea mai dură a articulațiilor, care îi provocau într-o parte o durere nu destul de intensă ca să justifice efortul titanic de a face o mișcare. Brațul stîng se întindea departe, de-a lungul șanțului și era acoperit pe jumătate cu apă. Ochiul drept era atît de aproape de apă încît de cîte ori clipea simțea cum tensiunea de la suprafață îl ciupește ușor, iar genele i se agață de pelicula subțire. În momentul în care începu să se uite în mod

conştient la suprafaţa ei, apa scăzuse din nou, dar obrazul drept şi colţul gurii se mai aflau sub apă, provocînd un tremur. Celălalt ochi era deasupra apei şi privea de-a lungul şanţului. Interiorul şanţului era de un alb murdar, un alb ciudat care nu părea doar reflecţia lucioasă a cerului. Colţul gurii îl înţepa. Din cînd în cînd, la suprafaţa apei, se formau pentru cîteva clipe goluri dinspre care porneau cercuri palide care, întreţesîndu-se, se răspîndeau pe deasupra. Ochiul stîng le urmărea privind printr-un fel de arcadă de întuneric, acolo unde craniul se curba în jurul orbitei. La bază, într-o linie aproape dreaptă, se vedea culoarea pielii nasului, Nivelul apei strălucitoare umplea arcada.

Începu să se gîndească încet.

„M-am rostogolit în şanţ. Capul îmi este turtit de latura mai îndepărtată şi gîtul răsucit. Picioarele se află probabil sus în aer, rezemate de celălalt perete. Coapsele mă dor deoarece greutatea picioarelor împinge ca un pivot în marginea peretelui. Degetele de la piciorul drept sînt mai rănite decît restul piciorului. Mîna îndoită sub mine este cauza durerii localizate între coaste. Degetele par să fie de lemn. Albul acela mai alb de acolo din apă este mîna mea, ascunsă.

Un ţipăt cobora plutind în aer, un cîrîit şi o bătaie de aripi. Un pescăruş cu picioarele şi ghearele întinse îşi încetini lin zborul deasupra şanţului. Ţipă furios înspre şanţ, aripile largi îşi găsiră un punct de sprijin şi se opri fîlfîind la mai puţin de un metru deasupra stîncii. Vîntul îi biciuia obrajii. Picioarele palmate se ridicară, aripile se destinseră, iar pescăruşul se îndepărtă

alunecînd. Impulsul trecerii sale stîrni valuri în apa albă ce i se lovea de obraz, de ochiul închis, de colţul gurii. Înţepătura se ascuţea...

Nu era o durere destul de acută ca să-l constrîngă la acţiune. Chiar şi înţepătura se afla în afara capului. Ochiul stîng urmărea albul mai alb al mîinii sale sub apă. Imaginile unor amintiri reveneau. Unele erau noi, despre un om care se căţăra pe stîncă şi lipea moluşte.

Imaginile îl îmboldiră mai mult decît înţepăturile. Datorită lor mîna stîngă se contractă, iar braţul de muşama se mişcă în apă. Respiraţia îi deveni dintr-odată tumultuoasă, făcînd ca apa să unduiască în lungul şanţului, să-l traverseze şi să revină. O undă îl împroşcă în gură.

Începu imediat să se cutremure şi să se zbată. Picioarele se smuceau şi se bălăbăneau într-o parte. Capul se lăsă pe stîncă, răsucindu-se. Rîcîi cu ambele mîini în apa albă şi se ridică. Simţi prea neîntrerupta umezeală prelingîndu-i-se pe obraz şi străfulgerarea durerii din colţul ochiului drept. Scuipă şi rînji. Privi şanţurile cu straturile lor groase de alb murdar, insuliţele de lichid prinse în cursă, un pescăruş alunecînd peste o mare verde. Apoi se strădui să înainteze. Se prăbuşi în şanţul următor, se aburcă pe cealaltă parte a peretelui, văzu o grămadă de pietre sfărîmate, alunecă şi se poticni. Cădea la vale, rostogolindu-se parte din drum. Apa mişcătoare înconjura nişte stînci tocite şi o învălmăşeală de viaţă vegetală. Vîntul sufla tot în jos şi-l mîna înainte. Cît timp mergea înainte, vîntul era mulţumit, dar dacă se oprea pentru o clipă să se dezmeticească, îi arunca jos

trupul descumpănit, făcîndu-l să se lovească. Nu vedea decît puţin din marea deschisă, din cer, sau din întreaga stîncă, şi numai frînturi din fiinţa proprie, cîte o crăpătură, sau un punct, cîte un lat de palmă de suprafaţă gălbuie gata să-i tragă una, pumni inevitabili de piatră care îl băteau indiferenţi, făcînd ca trupul să scapere scîntei strălucitoare. Durerea din colţul ochiului îi ţinea şi ea tovărăşie. Era cea mai importantă din toate cîte îl dureau căci chiar acum înfigea un ac în ţeasta întunecată în care vieţuia el. Durerea nu putea fi evitată. Trupul său pivota în jurul ei. Se apucă apoi de nişte ierburi cafenii, iar marea îi trecea uneori de cap sau de umeri. Se trase în sus şi se întinse pe o stîncă turtită a cărei culme era traversată de o baltă. Îşi clăti partea laterală a feţei şi ochiul în apă, rostogolindu-se în sus şi în jos. Mîinile se agitau uşor, făcînd apa să clipească. Ieşind apoi din apă, căutară în jur şi adunară pete de alge verde.

Se ridică în genunchi şi apropie petele verzi de ochi şi de partea dreaptă a feţei. Se prăbuşi din nou pe stîncă, printre meduze, scoici, tabere de moluşte şi îngădui crustaceelor încrustate să-l rănească după bunul lor plac. Îşi aşeză mîna stîngă uşor pe coapsă şi o privi cu coada ochiului. Degetele erau pe jumătate încovoiate. Pielea albă bătea în albastru, iar cutele brăzdau suprafaţa, împărţind-o în forme regulate. Acul se întindea după el în ţeastă, dincolo de arcada întunecată. Dacă mişca globurile ochilor, se mişca şi acul. Îşi deschise ochiul şi se umplu pe loc cu apă sub ierburile verzi.

Începu să sforăie şi să scoată sunete adînci din piept. Erau ca nişte bulgări tari de sunet şi-l zgîlţîiau cînd ieşeau din el. Din fiecare ochi curgea tot mai multă apă sărată şi se unea cu urmele mării şi cu lichidul de pe obraji. Începu să tremure din tot trupul.

Pe o altă stîncă, ceva mai departe, era o baltă mai profundă. Coborî încet, greoi, se duse pînă acolo şi iarăşi îşi cufundă obrazul drept în apă. Deschise şi închise ochiul, ca apa să-i clătească colţul în care se fixase acul. Imaginile-amintiri plecaseră atît de departe, încît le puteai trece cu vederea. Pipăi în jur şi îşi îngropă mîinile în baltă. Din cînd în cînd un sunet dur îi cutremura trupul.

Pescăruşul revenise întovărăşit. Le auzea ţipetele încrucişîndu-se ca o dîră a zborului lor deasupra capului său. Mai erau şi zgomote dinspre mare, gîlgîieli ude chiar sub urechea lui şi bătaia alergată a valurilor amortizată de corpul stîncii, dar încă în stare să se insinueze şi să trimită ramuri laterale printre stînci şi prin cotloane. Ideea că trebuie să ignore durerea veni să se instaleze în centrul întunericului său, acolo unde nu putea fi evitată. Deschise ochii, în ciuda mişcărilor acului şi privi în jos, la mîinile decolorate. Începu să murmure.

— Adăpost! Îmi trebuie un adăpost. Dacă nu am să mor !

Îşi întoarse capul cu băgare de seamă şi privi în sus, în lungul drumului străbătut. Colţurile ciudate care îl loviseră la coborîre, se vedeau acum lămurit ca parte dintr-un tot. Ochii săi

cuprindeau pe rînd cîte o anumită porţiune, suprafeţe care tremurau cînd acul scormonea în el, storcînd apă. Se pregăti să se tîrască înapoi sus pe stîncă. Vîntul se mai potolise, dar urme picurate de ploaie tot mai cădeau asupra lui. Se căţără pe un pietroi care nu depăşea înălţimea pe care o putea ajunge un om întinzînd braţele, dar care pentru el era un obstacol ce trebuia abordat cu multă chibzuială, luînd în consideraţie fiecare mădular în parte. Rămase un timp în vîrf şi aruncă priviri umede spre creştetul stîncii. Soarele se afla chiar deasupra porţiunii înalte unde îl aşteptaseră şanţurile albe. Lumina se războia cu norii şi cu pîcla şi nişte păsări se roteau deasupra stîncii. Soarele era palid dar tot îi mai storcea apă din ochi, făcîndu-l să şi-i încreţească. Ţipă brusc împotriva acului. Se tîrî orbeşte, şi apoi cu un singur ochi deschis, printre şanţuri şi făgaşe în care nu se mai vedea albul. Îşi ridica peste pereţii sparţi ai şanţurilor picioarele de parcă ar fi aparţinut altui trup. Şi tocmai cînd i se mai ogoise durerea din ochi, îl cuprinse din nou frigul şi istovirea. Căzu lat într-un făgaş şi-şi lăsă trupul să-şi poarte singur de grijă. Frigul adînc îl înfăşa strîns, străbătînd dincolo de haine, dincolo de piele.

Frigul şi istovirea îi vorbeau desluşit. „Renunţă, îi spuneau, stai nemişcat. Renunţă la gîndul de a te întoarce, de a trăi. Dă-te bătut, nu te mai împotrivi. Acele trupuri albe nu sînt nici atrăgătoare nici emoţionante, chipurile, cuvintele, toate acestea s-au întîmplat altcuiva, altundeva. O oră pe această stîncă înseamnă o

viaţă. Ce ai de pierdut ? Aici n-ai să găseşti decît chin. Renunţă ! Dă-te bătut !"

Trupul începu din nou să se tîrască. Nu pentru că s-ar fi găsit în el vreo forţă musculară sau nervoasă care să nu accepte înfrîngerea, ci mai degrabă pentru că vocile durerii erau ca nişte valuri ce izbesc laturile unei corăbii. În centrul tuturor imaginilor, durerilor, vocilor, exista o realitate ca o bară de oţel, ceva care era atît de limpede centrul tuturor lucrurilor, încît nu se putea nici măcar analiza pe sine. În bezna craniului exista o întunecime şi mai întunecată, independentă şi indestructibilă.

— Adăpost. Îmi trebuie adăpost !

Centrul începu să lucreze. Privea pieziş, îndurînd acul, îmbina gînduri. Ajunse la concluzia că trebuie să se tîrască într-o anumită direcţie şi nu în alta. Analiză o duzină de locuri şi le respinse, cercetă traseul înaintea trupului tîrîtor. Ridică fereastra luminoasă de sub arcadă, mută arcada craniană dintr-o parte într-alta, mişcare lentă de corp de omidă ce încearcă să ajungă la o frunză nouă. Cînd trupul se apropia de un adăpost posibil, capul continua să se întoarcă dintr-o parte într-alta, cu o mişcare mai rapidă decît gîndurile lente din interior.

O lespede de stîncă, din peretele unui şanţ, alunecase şi căzuse într-o parte. Forma o înfundătură triunghiulară între stîncă, latură şi fundul şanţului. Înăuntru se vedea doar o pată de ploaie, şanţul nu conţinea materie albă. Fundătura se adîncea şi se întindea într-un unghi care urma linia şanţului. Înăuntru era întuneric. Părea mai uscat decît în restul stîncii. Capul

încetă în sfîrşit să se mişte şi el se întinse pe jos, în faţa gropii, în timp ce soarele cobora din raza vederii. Începu să-şi răsucească trupul în şanţ, în mijlocul maldărului de haine ude. Nu spunea nimic, ci respira din greu, cu gura deschisă. Încet, se întoarse pînă cînd ciorapii de cizmă albi ajunseră în dreptul crevasei. Se dădu îndărăt spre deschizătura triunghiulară şi îşi vîrî picioarele înăuntru. Culcat pe burtă, începu să se sucească fără vlagă, ca un şarpe care nu-şi poate lepăda pielea. Ochii îi erau deschişi şi priveau în gol. Întinse mîna şi trase în jos mantaua de ploaie şi scurta de molton, de ambele părţi ale trupului. Mantaua era ţeapănă şi, cum intra de-a îndăratelea, cu nenumărate mişcări izolate, părea un homar ce se retrage într-o crevasă adîncă, sub mare. Se afla în crăpătură pînă la umeri şi stînca îl ţinea strîns. Îngrămădi centura în sus pînă ce cauciucul ajunse să-i cuprindă partea superioară a trunchiului. Gîndurile lente creşteau şi păleau, ochii îi erau goi, nu conţineau decît apa care curgea din ochiul drept, străpuns de ac. Mîna găsi muştiucul şi suflă din nou, încet, făcînd cauciucul să se întărească în jurul pieptului. Îşi încrucişă braţele, cîte o mînă albă de fiecare parte a trupului. Lăsă obrazul stîng să-i cadă pe o mînecă de muşama şi închise ochii uşor, fără să-i strîngă. Gura îi era tot deschisă, cu falca atîrnînd într-o parte. Din cînd în cînd cîte un frison ieşea din crăpătură, făcînd să-i tremure capul şi braţele. Apa se prelingea încet din mîneci, îi picura din păr şi nas, şiroia din

hainele încreţite în jurul gîtului. De la o vreme ochii se deschiseră singuri ca şi gura, deoarece acul era mai uşor de stăpînit astfel. Doar cînd era nevoit să clipească în contact cu apa, vîrful acului străpungea drept în locul în care trăia el însuşi.

Vedea pescăruşii legănîndu-se pe deasupra, coborînd în cercuri. Se aşezau în vîrful stîncii şi ţipau cu capul şi vocea ridicată, cu ciocurile larg deschise. Cerul amurgea şi aburul mării plutea pe deasupra. Păsările vorbeau între ele şi-şi scuturau aripile, le împătureau una peste alta, se instalau pe stîncă ca nişte pietricele albe, şi-şi cuibăreau capetele între pene. Amurgul se îngroşa devenind întuneric în care cele cîteva păsări şi găinaţul împroşcat de ele se vedeau aşa cum se vedea spuma pe apă. Şanţurile erau pline de întuneric, căci jos, lîngă adăpost, din anumite motive, lipsea albul murdar. Stîncile erau forme nedeslușite printre şanţuri. Vîntul bătea domol şi rece pe deasupra stîncii principale şi adierea lui uşoară, invizibilă, dădea naştere unui şuierat neîntrerupt, aproape imperceptibil. Din cînd în cînd un talaz izbea în unghiul de lîngă stînca de siguranţă. Urma o lungă pauză şi apoi iureşul apei ce cădea năvalnic de-a lungul pîlniei.

Omul zăcea înghemuit în crevasă, cu obrazul stîng culcat pe perna de muşama neagră şi mîinile ca nişte pete ce licăreau de o parte şi de cealaltă. Din cînd în cînd, la o cutremurare a trupului, se auzea un sunet slab, de muşama rîcîită.

4

OMUL se afla în interiorul a două crevase. Mai întîi era stînca, închisă, nu caldă, dar cel puțin nici de acea răceală a mării sau a aerului. Stînca avea o acțiune negativă. Îi îngrădea trupul astfel încît pe ici pe colo tremurăturile erau înfrînte, nu alinate ci împinse în interior. Simțea durere mai în tot corpul, dar o durere îndepărtată care uneori ar fi putut fi luată drept foc. Simțea un foc mocnit în picioare și unul mai violent în fiecare genunchi. Putea să vadă focul cu ochii închipuirii, căci trupul său forma o a doua crevasă, interioară, în care locuia el. Sub fiecare genunchi deci era cîte un foc mic făcut din bețișoare încrucișate, pălălăind harnic asemeni focului aprins sub o cămilă care moare. Dar omul era inteligent. Îndura aceste focuri deși nu-i dădeau căldură, ci durere. Trebuiau îndurate căci a se ridica în picioare sau chiar a se mișca, însemna doar să-și sporească durerea — mai multe bețișoare, mai multe flăcări, pînă ce i-ar fi cuprins întregul trup. El însuși se afla la capătul îndepărtat al acestei crevase interioare de carne. La acest capăt îndepărtat, ferit de focuri, se afla cea mai mare parte din el însuși, culcată pe o centură de salvare care se rostogolea încoace și încolo, la fiecare respirație. Iar mai departe era globul rotund, osos al lumii și el însuși spînzurat în interior. O jumătate din această lume ardea și îngheța, dar cu o durere mai constantă și mai suportabilă. Spre jumătatea superioară a acestei lumi apărea uneori o înțepătură ca un ac uriaș care scormonea în căutarea lui. Atunci el provoca în aceea parte convulsiuni seismice ce cuprindeau continente întregi și înțepăturile deveneau mai frecvente, dar mai puțin profunde, iar natura, în acea parte a globului, se schimba. Apăreau în văzduh forme de întuneric și de amurg și un petec de alb galactic despre care știa vag că ar fi o mînă legată de el. Partea cealaltă a globului era cufundată în întuneric și nu-l supăra. Plutea în mijlocul acestui glob ca un corp îmbibat cu apă. Recunoștea drept axiomă a existenței că trebuie să se mulțumească cu cea mai mică dintre toate micile binefaceri cît timp plutea acolo. Toate prelungirile cu care era cuplat, focurile lor îndepărtate, arderea lor lentă, roata de tortură și cleștii erau cel puțin destul de departe. Dacă ar fi putut descoperi un mod de existență în inactivitate, vreo ingeniozitate a echilibrului interior, poate că i-ar fi fost îngăduit de natura celei de a doua crevase să plutească lin și fără durere în centrul globului.

Uneori se apropia de această stare. Se făcea mic, iar globul se mărea pînă cînd prelungirile arzătoare ajungeau interplanetare. Dar acest univers era supus convulsiilor ce începeau undeva în adîncuri și veneau ca un val. Atunci el se mărea din nou, umplînd fiecare colț al tunelurilor, trecînd cu nervi țipători peste focuri, dilatîndu-se în interiorul globului pînă ce ajungea să-l umple, iar acul să străpungă prin colțul ochiului drept în întunericul din capul său. Vedea ca prin ceață o mînă albă în timp ce

durerea îl înjunghea. Apoi, încet, se cufunda din nou la loc, în centrul globului, se micşora şi plutea în mijlocul unei lumi întunecate. Acesta devenise ritmul îmbogăţit de-a lungul vîrstelor şi care va rezista timpului.

Acest ritm era atenuat dar nu modificat în trăsăturile sale de imagini din ceea ce i se întîmplase lui însuşi şi uneori altcuiva. Spre deosebire de focuri, imaginile erau intens luminate. Valuri mai mari decît universul şi un marinar de sticlă spînzurat de ele. Un ordin în lumină de neon. O femeie, nu în felul trupurilor albe, detailate, dar cu un chip anume. Tristeţea şi asprimea unei nave în noapte, balansul punţii, înjurăturile şi bombănelile scăzute. Mergea înainte, traversînd puntea, spre habitaclu şi spre lumina lui palidă. Îl auzea pe Nat părăsindu-şi postul de veghe la babord, pe Nat coborînd scara. Ascultîndu-i paşii ştiu că poartă pantofi de stradă, nu cizme sau pîslari. Nat îşi lăsa acum în jos, pe scară, lungimea lui incomodă de păianjen, atent ca o femeie, nefiind încă în stare, după toate aceste luni, să-şi pună hainele potrivite, sau să atace o scară ca un marinar. Zorile îl găsiseră tremurînd din cauza echipamentului necorespunzător, masa în careu îl va găsi jignit din cauza limbajului celorlalţi, un papă-lapte, umil, cuminte şi nefolositor.

Privi în fugă la orizontul dinspre tribord, apoi drept înainte la convoi, forme abia conturate în lumina zorilor. Tăiau orizontul asemenea unor ziduri sumbre de fier pe care lacrimile lungi, murdare de rugină, erau aproape vizibile.

Dar Nat bîjbîia în drum spre pupă, în căutarea cîtorva minute de singurătate, lîngă parapet, ca să-şi întîlnească eonii. Va alege sfios traseul ce duce spre grenada submarină de la tribord, nu pentru că era de preferat parapetului de la babord ci pentru că întotdeauna se ducea acolo. Răbda vîntul şi mirosul greu de motor, murdăria cu iz de praf şi ponoseala unui distrugător de război, deoarece viaţa însăşi, cu toate atingerile, gusturile, priveliştile, sunetele şi mirosurile ei era departe. Continua să îndure pînă cînd obişnuinţa îl va face indiferent. Nu va fi niciodată cu picioarele bine înfipte în marină, deoarece picioroangele lui nu erau la ele acasă pe punte, ci se aflau întîmplător acolo, în timp ce omul din interior se ruga şi aştepta să-şi întîlnească eonii.

Dar indicatorul de bord bătea mereu spre piciorul următor al zigzagului. Privi cu atenţie la al doilea braţ.

— Cincisprezece grade la tribord.

Afară, la provă, nava Wildebeeste îşi devia şi ea cursul în babord. Lumina cenuşie arăta vîrtejul de sub pupă, acolo unde se rotise cîrma. În timp ce pasarela se înclina sub el, Wildebeeste părea să lunece îndărăt, ajungînd în paralel şi puţin înainte faţă de traversa ancorei.

— Cîrma la zero.

Wildebeeste tot mai devia. Avînd tălpile picioarelor legate prin oţel de oscilaţia şi legănarea amplă a apei verzi albăstrii, putea să aprecieze gradul exact al devierii la babord, în timp ce nava revenea. Dar apa era destul de imprevizibilă. În ultimele grade ale devierii

văzu un morman cenuşiu, un al şaptelea val care alunecă pe lîngă provă, trecu pe dedesubt. Legănarea pupei se intensifică, puntea alunecă pe panta înclinată şi, în acest răstimp, cu o clătinare bruscă, nava îşi schimbă direcţia cu zece grade.

— Ţine-o aşa !

Şi blestemată fie marina şi afurisitul ăsta de război. Căscă somnoros, privind vîrtejul de sub pupă, în timp ce Wildebeeste îşi revenea la cursul normal. Focurile, acolo la capătul celei de a doua crevase se înteţiră, un ac îl înjunghie şi el se afla din nou în trupul său. Focul se stinse iarăşi, în ritmul obişnuit.

Distrugătoarele, în baraj conic, se întorceau în formaţie. Printre ordine asculta şuieratul tremurat al sonarului. Convoiul de vase comerciale mergea pufăind cu şase noduri pe oră, iar distrugătoarele le însoţeau deschizînd drumul, curăţind marea cu măturile lor invizibile, schimbîndu-şi direcţia în acelaşi timp toate în şir.

Auzi paşi în spatele său, pe scară, şi se grăbi să ia relevmentul, deoarece ar fi putut fi căpitanul navei. Controlă cu grijă minuţioasă relevmentul navei, dar nici o voce nu însoţi paşii.

În cele din urmă se întoarse ca din întîmplare. Era subofiţerul Roberts care acum îl saluta.

— Bună dimineaţa, şefule.

— Bună dimineaţa, domnule.

— Ce este ? Ai făcut rost de un strop şi pentru mine ?

Ochii apropiaţi de sub cozoroc se retraseră puţin, dar gura schiţă un zîmbet.

— S-ar putea, domnule.

Şi apoi, odată socoteala făcută şi superioritatea admisă, zîmbetul se lărgi.

— Am cam terminat romul, zilele astea. Oricînd aţi vrea să...

— E în ordine. Mulţumesc.

Şi acum ce va urma ? O recomandare ? O promovare ? Ceva mic şi realizabil.

Dar jocul subofiţerului Roberts era mai abil. Oricum ar fi fost şi orice consecinţe ar fi avut sistemul complicat de obligaţii, pentru ziua de astăzi nu era necesară decît o apreciere recunoscătoare a bunului său simţ şi a înţelegerii.

— Este vorba de Walterson, domnule.

Rîs mirat.

— Bătrînul meu prieten Nat ? Ce-a făcut ? Nu cumva a dat de vreun bucluc ?

— O, nu domnule, nimic de felul acesta. Numai că...

— Ce anume ?

— Ei bine, priviţi şi dumneavoastră. La pupa tribord.

Se îndepărtară împreună spre aripa dreaptă a punţii. Nathaniel era tot acolo, ocupat cu eonii săi, picioarele fiindu-i susţinute de covertă prin frecare, iar şezutul ciolănos lipit de parapet chiar în spatele grenadei. Îşi îngropase faţa în mîini şi înălţimea sa neverosimilă se legăna odată cu tangajul valurilor.

— Măgar cretin !

— Odată o s-o păţească, domnule.

Subofiţerul Roberts veni mai aproape. Mincinosul ! Suflarea îi duhnea a rom.

— Aş fi putut să-l bag eu în bucluc pentru asta, domnule, dar m-am gîndit, văzînd că sînteţi prieteni din civilie...

Pauză.

— Bine, şefule. Am să-i spun eu o vorbuliţă.

— Mulţumesc, domnule.

— Eu îţi mulţumesc, şefule.

— N-am să uit băuturica, domnule.

— Mii de mulţumiri.

Subofiţerul Roberts salută şi se retrase. Coborî şi el scara.

— Cincisprezece grade babord.

Singurătate, cu focuri sub genunchi şi un ac străpungător. Singurătate acolo pe punte, unde gura tunului era ridicată în cruce peste covertă. Zîmbi amar în sinea sa şi reconstitui cele petrecute în interiorul capului lui Nathaniel. Se aşezase probabil la pupă, în speranţa că va găsi un loc retras, între grupul de artilerişti şi marinarii de cart antisubmarin. Dar nu putea fi vorba ca un matroz să se izoleze pe un vas mic, decît dacă era destul de isteţ. Se lăsase probabil purtat înspre pupă ca să evite gloata adunată pe teugă. De la cea mai mizerabilă, aglomerată îmbîcseală, la o formă a ei mai modificată şi expusă vîntului. Era prea neghiob să înţeleagă că înghesuiala din careu era atît de densă, încît asigura o formă de izolare, ca cea pe care o poate obţine un individ în mijlocul unei mulţimi londoneze. Aşa că în timp ce îşi făcea rugăciunile, trebuia să îndure privirea posomorîtă a celor care făceau de cart, fără să înţeleagă că erau cu ochii pe el numai pentru că nu aveau ceva mai bun de făcut.

— Cîrma la zero. Ţine-o aşa.

Zig.

Şi se ruga cînd ar fi trebuit să stea culcat, legănat de hamac, pentru că i se spusese că atunci cînd este de cart trebuie să supravegheze o porţiune de mare. O supraveghea conştiincios şi fără să priceapă.

Centrul întunecat al capului se întoarse, văzu cum sta ghemuit omul de cart la babord, văzu antena de radio legănîndu-se, coşul cu tremurul lui de aer cald şi dîra de fum, privi în jos dincolo de linia de întrerupere a pasarelei, înspre puntea tribord.

Nathaniel tot mai era acolo. Înălţimea lui neverosimilă combinată cu slăbiciunea, care o făcea să pară şi mai de necrezut, redusese balustrada la un parapet nesigur. Picioarele îi erau desfăcute, iar tălpile îl susţineau de covertă prin fricţiune. Pe cînd centrul întunecat urmărea scena, văzu că Nathaniel îşi îndepărtează mîinile de pe faţă, se apucă de balustradă şi îşi îndreaptă spatele. Începu să-şi facă drum înainte, de-a lungul punţii, cu picioarele desfăcute, cu braţele întinse ca să-şi menţină echilibrul. Îşi purta bereta mică şi ridicolă de marinar exact pe vîrful capului, iar părul negru, cîrlionţat, muiat puţin de umezeala nopţii, ieşea la iveala de jur împrejur. Zări din întîmplare puntea de comandă şi-şi duse grav mîna dreaptă spre partea dreaptă a capului. Nu-şi permitea familiarităţi, gîndi centrul negru, îşi cunoştea bine locul, umil pe navă, cum fusese şi în civilitate caraghios, imperturbabil.

Dar echilibrul siluetei deşirate fu tulburat de acest exerciţiu temporar al mîinii drepte ; se clătină într-o parte, încercă din nou să salute, nu reuşi, medită grav asupra problemei, cu braţele întinse şi picioarele desfăcute. Tangajul îl făcu să se clatine. Se întoarse, se îndreptă spre carterul motorului, încercă suprafaţa să vadă dacă metalul nu-i fierbinte, se înţepeni pe picioare, privi înainte, şi salută fără grabă puntea.

Centrul întunecat se puse să facă vesel semne spre silueta micşorată. Faţa lui Nathaniel se schimbă chiar de la distanţa aceea. Bucuria recunoaşterii se întipări pe ea, nu lipită şi ajustată ca zîmbetul subofiţerului Roberts sub ochii prea apropiaţi, ci izvorînd spontan, din centrul presupus dincolo de faţă, mărturie a unui caracter cumsecade, făcînd să ţi se taie respiraţia de simpatie şi furie înnebunită.

O convulsie la baza globului, în capătul acesta, făcu acul s-o pornească înţepînd şi scormonind spre centrul care în tot acest timp plutise fără durere.

Apucă habitaclul şi stînca şi strigă tare, chinuit de sentimentul neputinţei.

— Nu poate nimeni înţelege ce simt ?

Apoi fu din nou tîrît prin tunelurile crevasei interioare, iar focurile pălălăiau şi scuipau în carnea lui.

Un zgomot nou se alătură celorlalte. Era în legătură cu petele nemişcate de alb din afară. Conturul lor părea mai precis. Îşi dădu seama că trecuse timpul. Ceea ce păruse un ritm etern fusese orele de întuneric, iar acum era o lumină

slabă care îi consolida şi-i delimita personalitatea, dîndu-i un psihic normal. Zgomotul era cloncănitul gutural al unuia din pescăruşii cuibăriţi pe stîncă.

Zăcea în durere, meditînd la lumină şi la faptul că începea o zi nouă. Dacă manevra cu atenţie colţul inflamat al ochiului, putea să-şi examineze mîna stîngă înţepenită. Porunci degetelor să se închidă şi ele se înfiorară şi apoi se strînseră. De îndată ce se regăsi în ele deveni un om înfipt adînc într-o crevasă săpată în stîncă stearpă. Cunoaşterea şi memoria se scurgeau înapoi spre el, într-o succesiune ordonată. Îşi aminti pîlnia, şanţul. Ştiu că este naufragiat, era limpede ca lumina zilei şi că se află la ananghie. Începu să-şi tragă trupul ca să se tîrască afară din spaţiul creat de stînci. Pe cînd se mişca să iasă, pescăruşii se treziră vociferînd şi-şi luară zborul. Veniră înapoi, rotindu-se prin preajma lui, ca să-l cerceteze cu ţipete ascuţite, apoi se îndepărtară în zbor pieziş prin aer. Nu semănau cu pescăruşii temători de om de pe plajele şi falezele locuite. Şi nici nu aveau nevinovăţia primară a naturii virgine. Erau pescăruşi din vreme de război care, descoperind un om singur, înconjurat de apă, reacţionau iritaţi de căldura cărnii sale şi de mişcările lente, nejustificate. Îi spuneau, prin felul cum se apropiau şi-i dădeau tîrcoale fîlfîind din aripi, că i-ar sta mai bine mort, plutind în mare ca un hamac stricat. El se clătina încercînd să-i lovească cu braţele înţepenite.

— Hei, la o parte ! Căraţi-vă de aici !

Pescărușii se înălțau în cercuri gălăgioase, apoi se apropiau atît de mult încît aripile îl izbeau în față. Începu să lovească, pradă panicii, pînă ce unul o luă descurajat la sănătoasa, cu o aripă care se putea desface doar pe jumătate. Se retraseră apoi și ceilalți, rotindu-se în aer și pîndind. Aveau capete înguste. Erau reptile zburătoare. O antipatie străveche pentru tot ce are gheare îl făcu să se cutremure în fața lor și să împrumute contururilor lor line toată ciudățenia liliecilor și a vampirilor.

— La o parte ! Drept cine mă luați !

Cercurile lor se lărgeau. Se îndepărtau zburînd spre largul mării.

Își îndreptă atenția din nou spre trupul propriu. Carnea părea să-i fie un conglomerat de durere și înțepeneală. Chiar și sistemul de coordonare părea stricat, căci picioarele trebuiau să primească ordine premeditate și separate, ca și cum ar fi fost niște catalige incomode, atașate de el prin curele. Rupse cataligele în două și se ridică în sus. Descoperi focuri noi, insulițe de suferințe acută în durerea generală. Cea din colțul ochiului drept era atît de aproape de el, încît nici nu era nevoie s-o descopere. Se ridică sprijinindu-și spatele de peretele unui șanț și privi în jur.

Dimineața era mohorîtă, dar vîntul se potolise și apa mai mult sălta decît înainta. Deveni conștient de un lucru nou : răsunetul mării pe care marinarul de pe un vas în mișcare nu-l aude niciodată. Un sunet slab, în surdină, compus din revărsarea unui număr infinit de valuri mici, un gîlgîit și o sugere permanentă care putea fi asemuit cu orice de la un trosnet de piatră pînă la o înghițitură de rumegător. Sunete care păreau pe punctul de a fi articulate, dar se pierdeau într-o plescăială lichidă ca de poftă satisfăcută. Peste toate acestea se auzea o notă bine precizată, un șuier melodios, atingerea ușoară a aerului de piatră, o frecare continuă, subtilă, nesfîrșită.

Un țipăt de pescăruș trecu în vîrtej pe deasupra. Ridică brațul și privi pe sub cot, dar pescărușul, legănîndu-se, se îndepărtă de stîncă. După dispariția țipătului, totul deveni din nou liniștit, indiferent și pașnic.

Privi în jos, la orizont, și își trecu limba peste buza de sus. Reveni, atinse ca pentru o verificare și o retrase. Înghiți. Ochii se deschiseră larg și el nu mai dădu nici o atenție înțepăturii. Începu să respire pripit.

— Apă !

Ca și pe mare, în momentele de criză disperată, trupul se transformă, deveni îndemînatic și ascultător. Ieși anevoie din șanț, purtat de picioare care nu mai erau de lemn. Trecu peste parapetele căzute care nu susținuseră niciodată altceva decît propria lor greutate, alunecă în băltoacele albe ale șanțurilor de lîngă vîrf. Ajunse la marginea stîncii, acolo pe unde se urcase. Un pescăruș solitar îi alunecă fugind de sub picioare. Se roti anevoie pe cele două picioare ale sale, dar orizontul era același peste tot. Numai examinînd stratul de piatră de sub el putu să aibă certitudinea că cercetase fiecare punct. Se mai roti încă o dată în cerc.

În cele din urmă se întoarse din nou la stînca principală și cobori, dar mai încet, trecînd din

șanț în șanț. Ajuns sub nivelul găinaţurilor albe se opri și începu să studieze stînca punct cu punct. Se ghemui într-un șanț și cercetă partea mai joasă cu de-amănuntul, aruncînd priviri repezi de parcă ar fi încercat să urmărească zborul unei gîngănii. Văzu apă pe stînca turtită, se duse acolo, își așeză mîinile de fiecare parte a băltoacei și își băgă limba înăuntru. Buzele se strînseră în jurul limbii și începu să sugă. Băltoaca se prefăcu într-o simplă pată de umezeală. Se tîrî mai departe. Dădu peste o crăpătură orizontală pe latura unui șanț. De sub crăpătură se desprindea o lespede de piatră și acolo se adunase apă. Își sprijini fruntea de stîncă, apoi se întoarse pînă ce își culcă obrazul chiar deasupra crăpăturii. Și totuși limba nu ajungea la apă. Întinse limba cît putu, lipindu-și gura de piatră, dar apa rămînea la distanță. Apucă piatra și o zgîlţîi furios pînă cînd o mișcă din loc. Apa se împrăștie, devenind un strat subţire pe fundul șanțului. Rămase acolo cu inima bătînd să-i spargă pieptul, ţinînd în mîini bucata de piatră.

— Pune-ţi bostanul la contribuţie, omule! Pune-ţi-l la contribuţie!

Privi în jos la învălmășeala de pe panta din fața lui. Începu să studieze metodic stînca. Observă piatra pe care o ţinea în mînă și o lăsă să cadă. Cercetă stînca în lung și în lat, fiecare șanț în parte. Dădu peste niște oase de pește descompuse și peste un pescăruș mort, cu sternul răsturnat asemenea unei chile de corabie abandonată. Găsi petece de licheni galbene și verzi, chiar urme de pămînt și un nasture de mușchi.

Mai erau cochilii goale, bucăți de alge moarte și cleștii unui homar.

La capătul de jos al stîncii erau ochiuri de apă, dar apă sărată. Urcă din nou panta, dînd uitării acul și focurile. Orbecăi în crevasa în care zăcuse toată noaptea, dar stînca era aproape uscată. Se cocoță pe lespedea căzută din piatra care îl adăpostise.

Lespedea era formată din două bucăţi. Fusese probabil cîndva o canara uriașă care rezistase în picioare, pe cînd celelalte stînci fuseseră roase de vreme. Căzuse și se spărsese în două. Bucata mai mare era așezată de-a lungul șanțului, la marginea stîncii. O parte înainta deasupra mării, iar șanțul se întindea dedesubt ca un jgheab.

Se culcă jos și se vîrî înăuntru. Făcu o pauză. Apoi, ca o focă, își zvîcni cu putere coada, înălţîndu-se în sus pe labe. Își puse jos capul și scoase zgomote de supt. Apoi rămase nemișcat.

Locul în care găsi apă era ca o grotă. Fundul șanțului se înclina ușor sub apă și, în consecință, la capătul mai apropiat apa era scăzută. Era loc suficient ca să stea cu coatele desfăcute, căci lespedea năruise peretele de pe partea dreaptă. Piatra de acoperiș stătea în unghi, deci capătul îndepărtat al grotei nu era în întregime acoperit. Avea o mică gaură deasupra, inundată de lumină și lăsînd să pătrundă un petec de cer. Se reflecta și lumina cerului și cea a apei, astfel că pe acoperișul de piatră tremurau linii palide. Apa era potabilă, dar nici o plăcere s-o bei. Avea un gust de lucruri vag neplăcute, care totuși nu puteau fi separat identificate. Apa nu satisfăcea setea ci doar o potolea. Părea să fie din belșug, căci

balta se întindea pe cîțiva metri buni în fața lui și capătul îndepărtat se vedea că este adînc. Coborî capul și sorbi din nou. Acum cînd un ochi și jumătate se acomodase la lumină, reuși să vadă că sub apă se afla un sediment roșcat și vîscos. Sedimentul nu era întărit ci se tulbura ușor, așa că acolo unde băuse, materia vîscoasă șerpuia în sus, sa agita, rămînea suspendată, se depunea la fund. O urmări indiferent.

Curînd începu să mormăie :

— Salvarea. Vezi cum te poți salva.

Se trase anevoie înapoi, lovindu-se cu țeasta de stîncă. Se tîrî de-a lungul șanțului, se cățără pe vîrful stîncii și scrută din nou orizontul, jur împrejur. Îngenunche și se lăsă în jos pe mîini. Gîndurile începură să-i scapere iute prin cap.

— N-am să pot sta aici sus tot timpul. Nici nu pot să strig dacă-i văd trecînd. Trebuie să fac un om care să stea aici în locul meu. Dacă or să vadă ceva care aduce a om, or să se apropie.

Dedesubtul mîinilor sale rezemate de peretele din care se desprinsese lespedea, se afla o bucată de piatră. Se dădu jos și se luptă cu greutatea ei foarte mare. Îi ridică un colț dar își pierdu echilibrul și piatra căzu la loc. Se prăbuși și el și stătu un timp culcat. Abandonă piatra și coborî anevoie la faleza mică și la pietroaiele împrăștiate unde își spălase ochiul. Găsi un bolovan lustruit, culcat într-o baltă și-l scoase afară. Sprijini pietroiul de stomac, făcu cîțiva pași poticnindu-se, lăsă piatra să cadă, o ridică iar și o cără mai departe. Răsturnă piatra pe locul cel înalt de deasupra pîlniei și făcu cale întoarsă. Mai era o piatră, ca o valiză, cumpănită

pe peretele unui șanț și el chibzui ce-i de făcut. Își propti spatele pe valiză și picioarele pe cealaltă parte a șanțului. Valiza scrîșni și se urni din loc. Își puse umărul sub unul din capete și împinse. Valiza se rostogoli în șanțul următor și se sparse. Rînji fără veselie și trase pe genunchi bucata cea mai mare. Ridică peste perete valiza spartă, o suci pe toate părțile, o manevră în sus pe panta prăbușită dar nesupusă, o trase și o luă.

Se aflau acum două pietroaie pe locul cel înalt. Pe unul se vedea o urmă de sînge. Își mai roti odată privirea de-a lungul orizontului și coborî din nou panta. Se opri, puse o mînă pe frunte, apoi își examină palma. Dar nu era sînge.

Exclamă cu o voce ștearsă și guturală :

— Am început să transpir.

Găsi o a treia piatră, dar nu putu să o urce pe zidul șanțului. Se dădu îndărăt, tîrînd-o pe fundul șanțului spre un nivel mai coborît, în căutarea unei ieșiri destul de joase ca să poată scoate bolovanul. Cînd reuși în sfîrșit să-l aducă lîngă celelalte, mîinile îi erau zdrelite. Îngenunche lîngă pietre și privi gînditor marea și cerul. Soarele apăruse palid și straturile de nori erau mai rare. Se lungi peste cele trei pietre, îngăduindu-le să-l rănească. Soarele îi încălzea urechea stîngă, din partea dinspre chindie a stîncii.

Se ridică, puse cu trudă a doua piatră peste a treia și prima peste a doua. Măsurate de sus în jos, cele trei pietre aveau mai bine de jumătate de metru. Se așeză jos și se sprijini de ele. Orizontul era gol, marea lină, soarele o amintire. Un

pescăruş plutea deasupra apei la o aruncătură de băţ depărtare de stîncă şi acum pasărea era rotunjită, albă şi inofensivă. Îşi acoperi ochiul dureros cu mîna, ca să-l odihnească, dar efortul de a ţine mîna sus era prea mare şi lăsă palma să-i cadă înapoi pe genunchi. Ignoră ochiul şi începu să gîndească :

„Hrană ?"

Se sculă în picioare şi coborî printre şanţuri. La capătul de jos erau cîteva stînci înalte de doi, trei metri şi dincolo de ele nişte pietroaie izolate spărgeau suprafaţa apei. Pentru moment nu le luă în seamă deoarece erau inaccesibile. Stîncile erau foarte accidentate. Erau acoperite cu o coajă de crustacee mărunte care îşi sudaseră secreţiile lipicioase într-o colonie întinsă. Se continuau şi sub apă, atît de adînc cît putea el să vadă cu ochiul cel bun. Erau şi moluşte galbene şi melci de mare coloraţi, înfipţi în stîncă, la uscat. Fiecare moluscă stătea în gaura pe care şi-o scobise cu piciorul. Mai erau şi ciorchini de midii albastre prinse în plase verzi de alge. Îşi întoarse privirea în sus pe latura stîncii, sub gaura de apă, căci vedea lespedea de acoperiş proiectîndu-se ca o trambulină, şi constată că midiile puseseră stăpînire pe întregul perete. Mai jos de o linie bine marcată, peretele era albastru din cauza lor. Se lăsă jos cu grijă şi inspectă stînca. Sub apă recolta de hrană era chiar mai bogată, deoarece acolo jos midiile erau mai mari şi deasupra lor se tîrau melci de mare. Şi printre moluşte, melci şi crustacee, rotunjite ca nişte bomboane, erau actinii, bobiţe roşii de gelatină. Jos sub apă îşi deschideau gurile

într-un cerc de petale dar sus, lîngă obrazul său, în aşteptarea fluxului, erau strînse pungă şi încreţite ca nişte sîni storşi de lapte.

Foamea îl contracta dedesubtul hainelor ca o pereche de mîini. Dar cum stătea acolo, cu gura lăsîndu-i apă, i se puse un nod în gît, ca de mare tristeţe. Agăţat de peretele gălbui, asculta susurul apei, bătăile şi şoaptele line care veneau de la această viaţă abundentă, deşi nu întru totul vegetală. Se pipăi la talie, scoase saula, o scutură şi prinse cuţitul cu mîna liberă. Duse lama la gură, o apucă cu dinţii şi trase de mîner. Aşează vîrful briceagului sub o moluscă şi ea se contractă. Întorcînd lama, îi simţi forţa musculară. Lăsă cuţitul să atîrne la capătul funiei şi prinse molusca în cădere. O întoarse ţinînd-o în palmă şi cercetă capătul mai lat. Văzu un picioruş oval, cafeniu, tras înăuntru, împiedicînd lumina să pătrundă.

— Fir-ar al dracului !

O azvîrli cît mai departe şi mica umbrelă atinse apa cu un pleosc. Pe cînd undele se stingeau, urmări dîra albă, tremurătoare care se făcea nevăzută. Privi un timp spre locul în care dispăruse molusca. Îşi luă din nou cuţitul şi începu să dăltuiască linii printre crustacee. Acestea plîngeau şi sîngerau cu o apă sărată, ureică. Împunse o actinie cu vîrful cuţitului şi gelatina ţîşni compactă. Apăsă capul cu latul lamei şi deschizătura îl împroşcă în ochi. Împinse cuţitul de stîncă şi-l închise. Se urcă din nou şi se aşeză pe stînca înaltă, cu spatele sprijinit de cele trei pietre, două sparte şi în vîrf una lustruită.

În sinea sa omul era conştient de un fel de criză care îi cuprindea trupul. Îşi trase piciorul lîngă el şi se rostogoli pe o parte în aşa fel încît faţa îi era culcată pe stîncă. Sub hainele muiate, trupul sălta şi se cutremura. Şopti cu gura lipită de piatră :

— Nu se poate să te dai bătut !

Imediat începu să se tîrască în jos, la vale. Tîrîtul deveni mai anevoios. Jos, lîngă apă, găsi pietre, dar aveau o formă nefolositoare. Alese una care era sub apă şi se munci să o aducă sus lîngă celelalte. Înlocui piatra din vîrf cu cea nouă, o rîcîi ca să o fixeze şi apoi o puse pe cea lustruită deasupra. Aveau împreună aproape un metru.

Mormăi.

— Trebuie. Trebuie !

Coborî din nou pe partea opusă stîncilor acoperite cu midii. Aici găsi colţuri de piatră cu apă mustind printre ele. Apa avea o culoare întunecată şi la fund se întindeau fîşii de alge, asemeni chingilor pe care unii călători le leagă în jurul geamantanelor cînd închizătoarea e defectă. Ierburile cafenii erau turtite şi încolăcite la suprafaţă, dar mai departe, în larg, stăteau drepte în apă, sau pluteau încet ca nişte tentacule sau ca nişte limbi. Dincolo de ele, nu mai era nimic decît negru de apă profundă întinzîndu-se în jos pînă în adîncul mării. Îşi desprinse privirea de la toate acestea şi se căţără pe unul din colţurile de piatră. Dar stînca era compactă şi nu se găseau bucăţi separate, deşi într-un punct masa solidă era crăpată. Împinse în acel punct cu picioarele acoperite de ciorapi

dar nu-l putu clinti. Se răsuci greoi şi făcu cale întoarsă. La marginea de jos a stîncii principale găsi pietrele de formă nepotrivită, le duse una cîte una într-un şanţ şi le făcu grămadă. Scotoci prin crevasă şi scoase blocuri şi bucăţi rotunjite de cuarţ îngălbenit de care atîrnau alge ca laţe de păr verde. Le cără lîngă omul pe care îl construia şi le îngrămădi în jurul pietrei de la bază. Unele nu erau mai mari decît cartofii. Le potrivi în golurile lăsate de pietrele cele mari, pînă cînd cea din vîrf nu se mai clătina la atingere. Aşeză o ultimă piatră peste celelalte, una mare cît capul său.

Un metru şi ceva.

Se îndepărtă puţin şi privi în jur. Din punctul din care se uita avea impresia că grămada se înalţă de la linia orizontului pînă mai sus de soare. Cuprins de uimire, se strădui să stabilească unde este apusul. Văzu stînca din margine, cea care îl salvase şi pescăruşii plutind dincolo de contracurentul apei.

Coborî din nou stînca spre locul unde storsese molusca. Se strîmbă şi îşi vîrî pumnul sub pînza umedă din dreptul stomacului. Agăţat de stînca cea mai mică, începu să smulgă cu degetele bobiţele de gelatină roşie. Le puse pe marginea stîncii şi un timp nu se uită la ele. Întoarse apoi spre ele un ochi şi jumătate şi le examină îndeaproape. Aduceau cu un pumn de bomboane, doar că se mişcau abia perceptibil, lăsînd să se prelingă o dîră de apă limpede. Se aşeză lîngă ele pe marginea stîncii ca să nu le mai vadă. Pe faţă i se întipări o expresie de mare suferinţă.

— Fir-ar al naibii !

Degetele apucară o bomboană. O puse repede în gură, înclină capul, înghiţi, se cutremură. Mai luă una, o înghiţi şi încă una, cît de repede cu putinţă. Dete pe gît grămăjoara de bomboane, apoi rămase nemişcat, simţind cum i se întoarce stomacul. Se linişti, rînjind acru. Privi în jos spre mîna stîngă şi, lipită de degetul cel mic, văzu o ultimă bomboană într-o picătură de apă. Duse repede mîna la gură, privi peste degete şi se război cu stomacul. Se căţără cu greu peste stînci pînă la gaura cu apă şi se băgă înăuntru. Din nou spiralele de mîl roşu şi de nămol se ridicară de pe fund. Dunga de roşu, în jurul capătului mai apropiat al bălţii, era cît un lat de palmă.

După ce îşi potoli setea cu apa sălcie ieşi din gaură de-a-ndăratelea. Pescăruşii dădeau acum tîrcoale stîncii. Îi privi cu ură.

— N-o să aveţi voi parte de mine.

Se urcă din nou în vîrf unde se afla piticul lui de un metru. Putea să vadă jur împrejur orizontul, şi era gol. Linse o urmă de apă potabilă de pe buze.

— Am destul de băut.

Se ridică privind în jos acolo unde lespedea aşezată deasupra apei sale de băut ieşea afară ca o trambulină. Se îndreptă încet spre marginea stîncii, coborî şi privi sub lespede. Capătul dinspre mare al bălţii era îndiguit de o grămadă de pietre sparte, băgate una în cealaltă. De după fereastra deteriorată a privirii sale văzu nămolul roşu ridicîndu-se şi încolăcindu-se. Probabil că se depusese pe partea interioară a acestor pietre, împiedicînd, în mod şubred, scurgerea apei. Avu o viziune rapidă a suprafeţelor ascunse, găuri pe care timpul le căptuşise cu roşu, pînă cînd le înfundase, făcînd să se păstreze apa dulce, printre atîta sare ; dar era o zăgăzuire atît de nerezistentă încît cel mai mărunt gest ar fi declanşat scurgerea irevocabilă a vieţii sale...

Se dădu înapoi, cu ochii holbaţi şi respiraţia întretăiată.

— Nu te mai gîndi !

Începu să se împingă de-a-ndăratelea în crevasa de dormit. Se ascunse pînă aproape de urechi şi umplu crăpătura cu trupul şi cu hainele sale grele. Trase mînecile de molton prin tuburile de muşama şi îşi acoperi dosul mîinilor. Cu puţină stăruinţă reuşi să prindă mînecile între degete şi închise pumnii astfel că erau acum ascunşi în moltonul pufos. Centura îi înconjura pieptul şi gîtul şi-şi făcu din braţ pernă pentru obrazul stîng. Stătea aşa culcat. Tremura de frig căci soarele apusese, cerul devenise albastru, albastru întunecat şi pescăruşii pluteau în jos. Trupul său se lăsa în voia frisoanelor, dar între accese stătea aproape nemişcat. Gura îi era deschisă, iar ochii fixau neliniştiţi întunericul. Odată tresări puternic şi gura rosti.

— Nu te mai gîndi !

Un pescăruş se agită puţin, apoi se cuibări din nou jos.

5

DAR NU AVEA cum să cadă în hău, căci el era prelungit prin trupul său. Era vag conştient că îi revin puterile, fapt care îi îngăduia nu numai să savureze frigul şi să se simtă fizic mizerabil, dar şi să fie iritat de toate acestea. În locul viziunilor şi a vocilor apocaliptice din noaptea trecută, nu mai avea acum nimic decît carne maltratată şi tînguitoare. Acul din ochi avea vîrful tocit, dar în loc să rabde orice altceva, bucuros că a scăpat de înţepătură, iată că trebuia acum să-şi frece mereu un picior de celălalt, sau să-şi împingă trupul sub lespedea de stîncă, străduindu-se să-şi ferească o parte a trupului de frig, ca să descopere că cealaltă parte reclamă o atenţie similară. Îşi tot ridica globul de întuneric în care trăia cel mai mult din el de pe cîte o suprafaţă dură, rigidă, îl rotea şi îl aşeza cu cealaltă emisferă în jos. Mai era încă o deosebire între noaptea aceasta şi cea din urmă. Focurile se potoliseră, dar tot mai pîlpîiau puţin acum, că avea timpul şi energia să se ocupe de ele. Înţepeneala devenise o senzaţie continuă de încordare, ca şi cum cineva îi întindea trupul fără milă. Stînca şi ea, profitînd de faptul că avea un mic surplus de energie, îi impunea supărări suplimentare. Ceea ce globul, în epuizarea sa totală, luase drept o suprafaţă netedă, era de fapt una învălurată, sugerînd ici colo cîte o protuberanţă. Sugestiile se localizau în senzaţii supărătoare care se transformau la

rîndul lor într-o jenă surdă. Lăsată în voia ei devenea durere, apoi focuri ce trebuiau evitate. Astfel, că încerca să-şi ridice coapsa, sau se răsucea puţin pînă constata că protuberanţa dispăruse şi rămăsese doar teren învălurat. Coapsa cobora din nou şi aştepta în întuneric jena, durerea, suferinţa, focul.

Acum cînd fereastra era întunecată la capătul de sus, omul constată că intervalele de calm erau din nou umplute de voci şi lucruri ce nu puteau fi văzute. Avea o imagine tulbure a soarelui în trecere, undeva, dedesubt, de cealaltă parte a focurilor din centrul pămîntului. Dar soarele şi focurile erau prea departe ca să-l încălzească. Vedea mîlul roşu reţinînd apa de băut, o porţie dublă de bomboane roşii, un orizont gol.

— Am să trăiesc !

Vedea soarele undeva dedesubt în mişcare de melc şi capul său nu pricepea bine rotaţia pămîntului în jurul axei sale şi călătoria lui de un an în jurul soarelui. Înţelegea că omul trebuie să îndure multe luni înainte de a fi încălzit de lumina mai strălucitoare a primăverii. Privise soarele luni în şir fără să se gîndească sau să-l observe. Îi confundase focurile cu alte focuri, de pe cîmpurile miniere, din grădini, din cămine. Unul dintre aceste focuri revenea cu insistenţă, o realitate care se cuvenea cercetată. Focul se afla în spatele unei uşiţe zăbrelite. Cînd constată că focul se afla într-o odaie, totul deveni o scenă familiară din trecut ; ştiu unde se află şi că momentul şi cuvintele erau semnificative. Pe scaunul din faţa lui şedea o

siluetă înaltă și subțire, ca de păianjen. Privea în sus pe sub cîrlionții negri, ca și cum ar fi consultat o carte de referințe de cealaltă parte a tavanului.

— Ia-ne așa cum sîntem acum și raiul ar fi o simplă negare, lipsit de formă, pustiu. Pricepi ? Un fel de fulger negru, distrugînd tot ceea ce numim viață.

Dar el, rîzînd, răspunse fericit :

— Nu pricep și nici nu prea îmi pasă, dar am să vin la conferința ta. Dragul meu Nathaniel, nici nu-ți închipui cît sînt de bucuros să te văd.

Nathaniel îi cercetă chipul cu atenție.

— Și eu la fel. Să te văd, adică.

— Ne dăm pe față emoțiile, Nat, de parcă n-am fi englezi.

Din nou privirea cercetătoare.

— Cred că ai nevoie de conferința mea. Nu ești fericit, nu-i așa ?

— Dar nici raiul nu mă prea interesează. Să-ți dau ceva de băut ?

— Nu, mulțumesc.

Nathaniel se descolăci de pe scaun și se ridică în picioare, cu brațele desfăcute de o parte și de alta a trupului și mîinile ridicate. Privi mai întîi în gol, apoi în jurul odăii. Se apropie de perete și se cocoță cu șezutul ciolănos absurd de sus, pe un raft. Întinse picioarele lui neverosimile și le desfăcu pînă cînd datorită frecării tălpilor de podea, era oarecum susținut. Privi din nou în sus la cartea de referințe.

— Ai putea-o intitula discuție despre tehnica de a muri.

— Tu ai să mori cu mult înaintea mea. E o noapte friguroasă și uite cum ești îmbrăcat.

Nathaniel privi atent fereastra zîmbitoare și apoi privi în jos spre el însuși.

— Crezi ? Da. Probabil că ai dreptate.

— Iar eu am de gînd să trăiesc al naibii de mult și am să obțin tot ce-mi doresc.

— Adică ?

— Tot felul de lucruri.

— Dar nu ești fericit.

— Ce-ți vine să-mi arunci cuvintele astea tocmai mie, dintre toți oamenii ?

— Există o legătură între noi doi. O să ni se întîmple ceva, sau poate am fost meniți să lucrăm împreună. Tu ai o putere de rezistență extraordinară.

— La ce bun ?

— O să moștenești raiul.

— Negarea ?

— Tehnica de a muri ca să ajungi în rai.

— Nu, mulțumesc. Lasă copilăriile, Nat.

— Ai fi în stare, știi bine. Iar eu...

Chipul lui Nat suferi o schimbare și se întoarse din nou spre el însuși. Sîngele i se urcase neplăcut în obraji. Ochii exprimau amenințare și iminență.

— ...Iar eu, am o presimțire. Nu rîde, te rog... Simt... s-ar putea spune că știu...

Respirația lui scotea un ușor suspin. Picioarele se frămîntau.

— ...Știu, s-ar putea spune, că pentru tine personal este important să înțelegi raiul, moartea, căci doar peste cîțiva ani...

Un timp se așternu tăcere, șoc îndoit... căci clopotele încetară să bată dincolo de ferestrele odăii, ca și cum s-ar fi oprit odată cu vocea. O arsură păcătoasă de țigară îi biciui brațul, pătrunzînd pînă în glob, astfel că el o aruncă brusc și scoase un țipăt. Se trezi apoi lat pe podea. Bîjbîi sub fotoliu în căutarea chiștocului, iar podeaua vălurită îi îndurera trupul. Zăcînd acolo, cuvintele îl urmăreau, făceau să-i țiuie urechile, provocau un vacarm, îi sileau inima să-i bată într-o bruscă și îngrozită revelație, ca și cum ar fi rostit într-un suspin cuvintele trecute sub tăcere de Nathaniel.

„...căci doar peste cîțiva ani vei fi mort."

Cuprins de furie și panică strigă, împotrivindu-se cuvintelor nerostite.

— Ești un imbecil, Nat, un imbecil sinistru !

Cuvintele formară un ecou în șanț și el își ridică smucit obrazul de pe haină. Afară era multă lumină, soare și țipăt de pescăruș.

Strigă :

— Să fiu afurisit dacă am de gînd să mor !

Se tîrî pripit afară din crevasă și se opri în șanț. Marea și cerul erau de un albastru închis, iar soarele se înălțase destul ca să nu-și mai lase dîra orbitoare în apă. Soarele îi ardea fața și își frecă barba țepoasă cu ambele mîini. Privi iute linia orizontului, apoi coborî într-un șanț. Începu să umble la pantaloni, aruncînd o privire furișă peste umăr. Atunci, pentru prima oară de cînd se găsea pe stîncă, fața lui exterioară, țepoasă, se descompuse într-un hohot batjocoritor de rîs. Se reîntoarse la nevoile lui

și, cu gestul cu care mînuiești furtunul, împroșcă cu apă spre orizont.

„Domnii sînt rugați să-și aranjeze hainele înainte de a ieși."

Începu să se chinuiască cu nasturii hainei de ploaie pe care și-o smuci cu violență. Apucă benzile care țineau centura sub scurtă și trase. Le scoase pe amîndouă, le trînti grămadă și rămase astfel, uitîndu-se în jos. Își plimbă privirea peste cele două trese ondulate de aur, cusute pe fiecare braț, peste nasturii auriți și pantalonii de antilopă neagră. Se despuie de toate : vestă, pulover de lînă, pulover negru, cămașă, maiou. Scoase ciorapii lungi, șosetele, chiloții. Rămase nemișcat și-și examină toate părțile trupului pe care le putea ajunge cu privirea.

Picioarele fuseseră atît de mult înmuiate în apă, încît se părea că și-au pierdut forma. Un deget mare era albastru și negru de vînătăi cu sînge uscat. Fiecare genunchi avea vînătăi care sfîrșeau prin a deveni răni, nu tăieturi sau împunsături ci porțiuni de mărimea unui ban în care carnea și pielea fuseseră zdrelite. Șoldul drept era atît de albastru, de parcă cineva pusese pe el mîna muiată în vopsea.

Își cercetă brațele. Cotul drept era umflat, țeapăn și plin de vînătăi. Din loc în loc trupul său părea peticit. Nu era carne vie, ci echimoze formate din sîngele de sub piele. Își pipăi ușor țepii de pe obraz. Ochiul drept era voalat, iar obrazul de sub el fierbinte și țeapăn.

Ridică maioul și încercă să-l stoarcă, dar materialul tot mai reținea apă. Apăsă cu piciorul stîng un capăt al țesăturii și răsuci celălalt capăt

cu amîndouă mîinile. Pe stîncă apăru o pată umedă. Repetă operaţia cu fiecare articol de îmbrăcăminte, le întinse pe toate la soare să se usuce. Se aşeză, scotoci în vestă şi scoase la iveală un vraf de hîrtii îmbibate de apă şi un carnet cafeniu. Culoarea carnetului ieşise la apă şi pătase hîrtiile care păreau acum ruginite. Întinse hîrtiile în jurul său şi cotrobăi rînd pe rînd toate buzunarele. Găsi două monede mai mici şi una mai mare. Le aşeză într-o grămăjoară. Scoase din buzunarul mantalei cuţitul legat de saulă şi îl atîrnă de gît. Apoi ridică mîna şi pipăi uşor plăcuţa cafenie legată în jurul gîtului său cu un şnur alb. Îşi încreţi faţa într-un rînjet. Se sculă în picioare şi se căţără pe stînci, la gaura cu apă. Se lăsă înăuntru şi se aplecă în faţă. Spiralele roşii porniră în sus şi-i aduseră aminte de capătul cel astupat al bălţii. Se retrase cu băgare de seamă, ţinîndu-şi respiraţia.

Coborî peste şanţuri spre marginea de jos a stîncii. Apa era scăzută şi tone de gelatină vie se întindeau ca o carapace peste pietre. Aşa cum stătea, depăşind cu degetele de la picioare marginea stîncii, hrana era uscată şi-i vorbea cu mici şi continue vibraţii. Deasupra scoicilor, algele se întindeau transparente şi de un verde aproape stins. Coborî anevoie, sprijinindu-se din gaură în gaură şi tresărind de cîte ori piciorul se lovea de cîte o scoică ascuţită. Trase de midii, dar nu se lăsau desprinse. Trebuia să le răsucească, de parcă ar fi smuls nişte oase din tendoane, deşurubîndu-le din încheieturi. Le arunca peste umăr şi ele descriau un arc în aer, ca să

cadă apoi cu un păcănit pe stîncă. Trudi astfel printre scoicile ascuţite, deasupra apei vălurite, pînă ce picioarele începură să tremure de încordare. Se căţără pe o stîncă, se odihni, se reîntoarse la midii şi răsuci mai departe. Pe stîncă era risipită recolta întreagă, unele lungi de aproape zece centimetri. Se aşeză la soare, cu sufletul la gură şi se apucă să le desfacă. Nu erau vulnerabile ca bomboanele roşii, erau încleştate şi lipite împreună, de nu aveai unde să înfigi lama cuţitului. Puse una pe stîncă şi o lovi cu mînerul cuţitului pînă cînd sparse cochilia. Scoase trupul întortocheat şi privi în depărtare peste ape.

— Aşa fac belgienii.

Dădu conţinutul pe gît. Strînse din dinţi şi sparse altă scoică. În scurtă vreme în faţa lui se afla o grămadă de carne crudă, albă şi gălbuie, întinsă pe stînca uscată. Fălcile i se mişcau, iar el privea în depărtare orizontul. Cînd mînca, partea voalată a ochiului drept se contracta uşor. Pipăi jur împrejur cu mîna. Grămada dispăruse. Coborî pe ţărm şi mai adună cîteva. Le deschidea pe fiecare împungîndu-le brusc cu cuţitul. După ce le termină, smulse de pe stîncă bomboane roşii şi le îndesă în gură. Nu făcea nici o deosebire între verde şi roşu. Luă un smoc de alge verzi şi-l mestecă în dinţi ca pe o frunză de salată. Se duse din nou la groapa cu apă, se strecură înăuntru, rămase un moment cu ochii la suprafaţa sclipitoare. Îşi umezi buzele, făcînd doar să tresară spiralele de nămol roşu şi să se aşeze din nou la fund. Ieşi afară, se căţără pe vîrful stîncii şi privi

peste tot, de jur împrejur. Linia orizontului era trasă riguros şi drept cu rigla. Se aşeză.

Carnetul şi hîrtiile erau încă umede, dar luă totuşi carnetul şi îl deschise. Pe interiorul copertei, o foiţă transparentă acoperea o fotografie. Privi prin foiţă şi desluşi un portret şters. Putea să distingă un cap pieptănat cu grijă, o faţă puternică, surîzătoare, eşarfa albă de mătase în jurul gîtului. Dar amănuntele dispăruseră pentru totdeauna. Tînărul care zîmbea şters prin ceaţă şi pete cafenii, era tot atît de îndepărtat ca şi portretele ţepene ale străbunicilor, dintr-o lume vagă, cafenie.

Chiar şi aşa, continua să-l privească, căutînd detalii pe care mai degrabă şi le amintea decît le vedea, atingîndu-şi obrazul ţepos, în timp ce ghicea netezimea surîzătoare a celui din faţa sa, aranjîndu-şi părul ciufulit, pipăind cu milă colţul dureros al unui ochi. De cealaltă parte a fotografiei erau scrise într-un chenar nişte cuvinte. Dar şi acestea erau pătate şi decolorate, de nu se mai puteau citi. Puse carnetul jos şi căută pipăind în jurul gîtului plăcuţa cafenie. O ridică spre ochiul stîng, atît cît îi îngăduia şnu-

Cristopher
Hadley
Martin
Ty. Lieut. R.N.V.R. *
C. OF. E

* Territory Lieutenant. Royal Navy Volunteer Reserve. Church of England. Locotenent de Infanterie. Voluntar de Rezervă al Marinei Regale. Biserica Anglicană.

rul. Se încordă pe spate şi depărtă plăcuţa suficient ca s-o vadă.

Citi de repetate ori inscripţia, rînd pe rînd. Buzele începură să se mişte. Lăsă placa să cadă, privi în jos la picioarele murate şi pline de răni, la pîntecul său, la coapse.

Rosti tare, dînd vocii o intonaţie puţin răguşită şi oarecum mirată :

— Christopher Hadley Martin. Martin. Chris. Sînt acelaşi din totdeauna.

I se păru dintr-odată că iese din strania lui izolare, din interiorul globului din capul său şi că se prelungeşte în mod normal prin membrele sale. Trăiá din nou la suprafaţa ochilor, era din nou afară, în spaţiu. Lumina zilei dădea năvală peste el iar pe mare juca o licărire de la lumina soarelui. Stînca solidă era închegată ca un obiect, cu straturi de guano, cu apă dulce şi scoici. Un loc, într-o mare finită, la intersecţia a două linii. Sub orizont treceau vapoare adevărate. Se sculă iute în picioare şi îşi făcu de lucru în jurul stîncii, întorcîndu-şi hainele la soare. Se duse din nou la hîrtii, ca să le întoarcă pe cealaltă parte. Luă monedele, le zornăi o clipă în palmă şi făcu un gest, ca şi cum ar fi vrut să le arunce în mare. Apoi rămase un timp nemişcat.

— Ar fi un gest prea ieftin. De cabotin.

Privi la marea liniştită.

— Nu pretind că sînt un erou. Dar am sănătate, educaţie şi inteligenţă. Am să te înving.

Marea nu răspunse nimic. El rînji prosteşte în sinea lui.

— Am vrut doar să-mi afirm hotărîrea de a supravieţui. Şi bineînţeles vorbesc cu mine însumi.

Privi în jur la stîncă.

— Primul lucru de făcut este să-mi inspectez domeniile.

Stînca se micşorase, devenind din insulă obiect. În lumina soarelui şi în absenţa frigului, întregul putea fi cercetat nu numai cu ochiul dar şi cu înţelegerea. Văzu dintr-odată că şanţurile erau capetele erodate ale unor straturi verticale, iar pereţii dintre ele păturî mai dure care se tociseră mai lent. Erau marginile zdrenţuite ale unei albii adînci de noroi care fusese comprimată de greutate, pînă ce noroiul se înfierbîntase şi în parte se dizolvase. O convulsie a straturilor superioare, o răsucire greu de imaginat, o colică a pîntecelui terestru, sfîşiase albia adîncă şi aruncase în sus, prin noroi şi lut, marginea zdrenţuită pînă ce reuşise să erupă, cum ţîşneşte dintele din carnea maxilarului. Apoi păturile mai puţin comprimate se erodaseră, formînd şanţuri. Pereţii erau şi ei distruşi pe alocuri şi modificaţi peste tot de accidente locale de teren. Unii pereţi se surpaseră şi zăceau alandala prin şanţuri. Întreg vîrful stîncii se înclina şanţ după şanţ de la est spre vest.

Laturile dinspre mare ale stîncii ascundeau stratificarea, deoarece erau roase de apă şi dăltuite în dantelă de plantele animale strîns îngrămădite pe ele. Aici, sub apa rău mirositoare, partea de sus era cimentată în alb, dar acolo jos, unde stăteau împrăştiate scoici albastre dislocate, stînca era curată sau acoperită de crustacee şi alge. Dincolo de stîncă se afla un gol cu apă scăzută, apoi o altă stîncă mai mică şi încă una şi încă una, într-o linie uşor curbată. Mai era apoi o ciupitură care întrerupea desenul apei şi pe urmă panta abruptă a mării urcînd pînă la cer.

Privi solemn linia stîncilor şi se trezi asemuind-o cu un şir de dinţi. Se surprinse apoi închipuindu-şi că dinţii ieşeau treptat din falcă, dar asta nu era adevărat. Dinţii se scufundau, sau mai degrabă erau erodaţi într-un proces infinit de lent. Erau molari de bătrîneţe, roşi acum. În decursul de o viaţă a lumii, se tociseră, se micşoraseră mestecînd hrana pe care or fi mîncînd-o stîncile.

Îşi scutură nervos capul, apoi îşi reţinu respiraţia simţind o durere bruscă în ceafă.

— Procesul e atît de lent, încît nu are nici o legătură cu...

Se opri. Privi sus în aer, apoi în jurul lui peste umăr. Repeta cuvintele cu grijă, cu aceeaşi intonaţie şi aceeaşi intensitate.

— Procesul este atît de lent...

Era ceva ciudat în sunetul care îi ieşea din gură. Nu numai răguşeala de om care îşi revine dintr-o răceală, sau dintr-un acces de strigăte violente, asta era explicabilă.

Cîntă cu voce tare :

„Alouette, gentille alouette..."

Îşi ţinu nasul cu mîna dreaptă şi încercă să sufle prin el, pînă ce presiunea îi rotunji obra-

jii. În urechi nu se produse nici un trăsnet. Ochii îl dureau şi-i lăcrimau. Se aplecă, puse mîinile pe genunchii zdreliţi şi întoarse capul într-o parte. Scutură violent capul, ignorînd durerea din ceafă, în speranţa că va simţi vibrînd o mică presiune, semn că i-a intrat apă în ureche.

Se ridică şi, în faţa unui întreg amfiteatru de apă, cîntă o gamă.

„La, la, la, la, la, la, la, la !"

Sunetul i se stinse pe buze.

Luă o poză teatrală şi declamă :

„Cu lampa-n faţă, luna ostenită
La poarta zorilor bate grăbită..."

Vocea i se opri într-un tremur. Întoarse mîna din încheietură şi ţinu palma cam la un cot depărtare de gură.

— Probe. Probe. Fii binevenită, putere...

Închise gura, coborî încet mîna. Acoperişul albastru, ca de iglu, de peste stîncă, înainta la mare distanţă, lumea vizibilă extinzîndu-se printr-un salt. Apa clipocea în jurul unei stînci micuţe, din largul Atlanticului. Încordarea îi crispa faţa. Făcu un pas printre hîrtiile împrăştiate.

— Dumnezeule !

Apucă piticul de piatră, strîngîndu-i zdravăn umerii cocoşaţi şi privi ţintă. Gura îi era din nou deschisă. Zvîcnirea inimii era vizibilă, ca o fluturare printre coaste. Încheieturile degetelor deveniseră albe.

Se auzi un uruit dinspre pitic. Capul de piatră căzu cu zgomot şi începu să se rostogolească la vale, tronc, tronc, tronc !

Buf !

Începu să înjure. Coborî pe stîncă, găsi o piatră prea mare, o împinse vreun metru şi apoi renunţă. Sări peste piatră şi porni înjurînd spre apă. Dar prin preajmă nu vedea nici un obiect pe care ar fi putut să-l mînuiască. Se întoarse repede în vîrful stîncii şi se opri uitîndu-se cu spaimă la omul de piatră decapitat. Reluă drumul anevoios spre piatra prea mare şi începu să se lupte cu ea. O mişcă prin rostogolire. Construi trepte pînă în vîrful unui perete şi se munci să ridice piatra sus. Stoarse din trupul său mai multă forţă decît adunase. Sîngera. În cele din urmă se opri, asudat, printre hîrtii. Demontă piticul şi îl reclădi pe piatra care la urma urmei nu era prea mare pentru cineva cu educaţie şi inteligenţă şi voinţă.

Un metru jumătate.

În spaţiile libere îngrămădi cartofii albi, uscaţi.

— Scăpat de această primejdie enervantă...

Aerul îi absorbea vocea ca o sugativă.

— Este în puterea ta ! Educaţie şi inteligenţă!

Rămase în picioare, lîngă pitic şi începu să vorbească aşa cum ar face un om care se adresează unui public indiferent, dar este hotărît să spună tot ce are de spus, fie că îl ascultă careva sau nu.

6

„SCOPUL urmărit este salvarea. Pentru aceasta, minimul strict necesar este supravieţuirea. Trebuie să-mi menţin trupul în stare de funcţionare. Trebuie să-i dau apă, hrană şi adăpost. Nu are importanţă dacă treaba este bine făcută sau nu, totul este să fie cumva făcută. Odată ce firul vieţii nu este întrerupt, va lega viitorul cu trecutul, în ciuda acestui interludiu înspăimîntător. Punctul unu.

Punctul doi. Este de aşteptat să mă îmbolnăvesc. Nu-mi pot expune trupul la toate aceste greutăţi şi să pretind ca bietul amărît să se comporte ca şi cum ar trăi în puf. Trebuie să fiu atent la orice semn de boală şi să mă doftoricesc singur.

Punctul trei. Trebuie să-mi supraveghez judecata. Să nu las nebunia să se strecoare şi să mă ia prin surprindere. Deja... ar trebui să mă aştept la halucinaţii. Asta va fi adevărata bătălie. Iată de ce am să vorbesc cu voce tare. În viaţa normală, a vorbi de unul singur este un semn de ţicneală. Aici este o dovadă de identitate.

Punctul patru. Trebuie să mă ajut singur ca să fiu salvat. Tot ce pot face este să fiu cît mai vizibil. Nu am nici măcar un băţ pe care să ridic o cămaşă. Dar o să dea cineva cu ochii de stîncă, fără să-şi îndrepte anume binoclul spre ea. Văzînd stînca o să vadă şi piticul făcut de mine. O să priceapă că cineva l-a construit intenţionat şi o să vină să mă ia de aici. Tot ce am de făcut este să trăiesc şi să aştept. Trebuie să nu pierd contactul cu realitatea."

Privi hotărît spre mare. Dintr-odată constată că vede iarăşi printr-o fereastră. El se afla în interiorul său, la capătul superior. Fereastra era delimitată în partea de sus de pielea şi părul amestecat şi suprapus ale celor două sprîncene, şi împărţită în trei lumini de cele două linii sau umbre ale nasurilor. Dar nasurile erau transparente. Lumina din dreapta a ferestrei era înceţoşată şi toate trei se uneau la bază. De cîte ori privea în jos, la stîncă, îi vedea suprafaţa dincolo de tufişul ţepos al buzei de sus, nebărbierite. Fereastra era înconjurată de un întuneric de nepătruns care se prelungea în trupul său. Se aplecă să vadă tocul ferestrei, dar acesta se deplasa odată cu el. Îl modifică timp de o secundă încruntîndu-se. Roti cele trei lumini de fereastră jur împrejurul orizontului. Vorbi încruntîndu-se :

— Este o trăire obişnuită. Nu-i nimic straniu în asta.

Scutură din cap şi-şi făcu de lucru. Întoarse ferestrele spre propriul său corp şi examină în mod critic pielea. Pete mari roşii acopereau cicatricile şi el exclamă :

— Arsură de soare !

Înşfăcă maioul şi îl trase pe el. Ţesătura era aproape uscată, o acceptă ca atare şi o vîrî în grabă în chiloţi. Ferestrele luminoase deveniră felul obişnuit de a vedea. Îşi adună hîrtiile, le puse în carnetul de identitate şi îndesă pache-

tul în buzunarul hainei. Făcu cîţiva paşi pe vîrful stîncii, probînd cu mîna hainele să vadă dacă sînt uscate. Nu păreau atît de ude cît mai degrabă grele. Nu era o umezeală care să poată fi stoarsă sau să ude degetele, dar cînd le ridica de pe stîncă lăsau pe piatră o urmă întunecată, cu forma lor, care pălea încet la soare.

Vorbi sec, înspre mare.

— Îmi pare rău că nu mi-am păstrat cizmele.

Îngenunche lîngă mantaua de ploaie, privind-o. Deodată începu să cotrobăiască prin buzunarele uitate. Scoase o pălărie de muşama din care se scurgea apa şi o scufie de lînă udă leoarcă. Despături pălăria şi stoarse scufia. Le întinse şi îşi afundă mîna în celălalt buzunar. O expresie de concentrare agitată i se întipărise pe faţă. Scotoci şi scoase un ban înverzit, nişte sfoară şi ambalajul mototolit al unui pachet de şocolată. Despături staniolul cu mare grijă dar înăuntru nu mai rămăsese nimic. Îşi apropie faţa de foiţa argintie şi o examină cu ochii micşoraţi. Într-una din cute se mai afla o fărîmă cafenie. Scoase limba şi o culese. Ciocolata îl fulgeră cu o dulceaţă pătrunzătoare, momentană şi chinuitoare şi apoi pieri.

Se rezemă de piticul de piatră, îşi luă şosetele şi le trase pe picioare. Luă apoi ciorapii de cizme. Le răsuci capetele în jos şi fu nevoit să se mulţumească cu ei drept cizme.

Lăsă capul să se sprijine de pitic şi închise ochii. Soarele îi strălucea pe umeri şi apa lovea stînca. În capul său licăreau scene agitate şi glăsuiau voci. Încercă toată gama de picoteli,

fără să cadă în golul somnului. Lucrul care se afla în miezul globului era activ şi neobosit.

— Mi-ar plăcea un pat cu cearşafuri. Mi-ar plăcea vreo două halbe de bere şi o masă caldă. Mi-ar plăcea o baie fierbinte !

Şezu aşa un timp, tăcut, în timp ce sărea din gînd în gînd. Îşi aminti că vorbirea este o dovadă de identitate şi buzele începură din nou să se mişte.

— Cîtă vreme pot să-mi doresc aceste lucruri fără ca absenţa lor să mi se pară de neîndurat, cîtă vreme pot să-mi spun că sînt singur pe o stîncă în mijlocul Atlanticului şi că trebuie să lupt pentru supravieţuire, mă pot eu descurca. La urma urmei sînt în afara primejdiei, în comparaţie cu nătărăii ăia de pe vasele Majestăţii Sale. Ei n-au de unde să ştie cînd le-a venit sorocul să fie aruncaţi în aer. În schimb aş vrea să văd bricheta care ar fi în stare să mute din loc această stîncă.

Lucrul acela care nu se putea analiza pe sine continua să joace în lumina din spatele ochilor.

— În orice caz nu trebuie să dorm în timpul zilei. Las somnul pentru amărîtele alea de nopţi.

Se ridică brusc şi scrută orizontul.

— Îmbracă-te şi mănîncă. Îmbracă-te pentru cină !

Îşi aruncă ciorapii de cizme şi îşi îmbrăcă toate hainele cu excepţia scurtei şi a hainei de ploaie. Îşi trase ciorapii peste pantaloni, pînă la genunchi. Se ridică în picioare şi deveni volubil în aerul placid :

— Voi numi acest loc Veghea. Acesta este Piticul. Stînca de colo de sub soare, unde am ajuns înotînd, este Stînca de Siguranţă ; locul de unde adun midii şi de-alde astea este Piscul Hranei. Unde le mănînc Leul Roşu. Partea de sud unde sînt algele o numesc Piscul Perspectivei. Stînca de aici, dinspre vest, în care se află pîlnia...

Făcu o pauză în căutarea unui nume. Un pescăruş apăru legănîndu-se în soare, văzu cele două siluete stînd la Veghe, scoase un ţipăt, lunecă înnebunit într-o parte şi se îndepărtă ca pe roate. Se reîntoarse apoi pe partea dreaptă, mai aproape de pămînt şi dispăru între stînci. Înaintă tiptil şi privi în jos. La stînga se întindea o pantă aproape neaccidentată şi apoi dispicătura din mijlocul stîncii şi deasupra pîlnia. Spre dreapta nu se vedea piciorul stîncii, deoarece colţul cel mai înalt al Veghei ieşea în afară. Străbătu de-a buşilea distanţa pînă la margine şi privi în jos. Stînca era vizibilă cam un metru, apoi cotea ascunzîndu-se. Apărea din nou lîngă bază şi acolo se zărea o licărire de pene.

— Un bulgăre a căzut din stîncă.

Cercetă cu atenţie apa şi avu impresia că distinge, în adîncuri, o formă pătrată. Se dădu înapoi şi se ridică în picioare.

— Stînca Pescăruşului.

Orizontul era tot pustiu.

Coborî stînca spre Leul Roşu.

— Aş dori să-mi amintesc numele general al stîncii. Căpitanul îi spunea, rîzînd, „Gata să-ţi scape". Îmi stă numele pe vîrful limbii. Şi trebuie să găsesc unul şi pentru urcuşul meu obişnuit între Veghe şi Leul Roşu. Am să-i spun Strada Mare."

Văzu că stînca pe care şedea era întunecată şi aruncă o privire peste umăr. Soarele tocmai îl părăsea, coborînd în spatele Piticului, astfel că grămada de pietre se transformase într-un gigant. Se ridică iute şi se lăsă în jos la Piscul Hranei. Agăţat cu mîinile şi picioarele desfăcute, străbătu cîţiva metri smulgînd midii. Fluxul de mare adîncă era acum în creştere şi cîmpul lui de acţiune era mult mai restrîns. Trebuia să se aplece şi să desprindă midiile sub apă. Urcă din nou spre Leul Roşu şi începu să mănînce. Forma uriaşă a stîncii nu se mai vedea dedesubt şi devenise o pată pe cerul înserării. Umbra se desena imensă ca un pisc de munte. Privi în cealaltă direcţie şi văzu cele trei stînci pierzîndu-se într-o mare întunecată.

— Pe voi, cele trei stînci, vă numesc... Oxford Circus, Piccadilly şi Leicester Square.

Se duse spre gura de apă cufundată acum în întuneric şi se băgă înăuntru. Tot mai pătrundea puţină lumină prin golul dintre pietrele îngrămădite la celălalt cap şi, pe cînd bea, zări slab undele, dar spiralele roşii erau invizibile. Îşi băgă degetul arătător în apă şi pipăi fundul mîlos. Stătu nemişcat.

— O să plouă din nou.

Se porni apoi să sară şi să tremure, căci în groapă, alături de el, mai era cineva. Sau era doar o voce ieşită din apă şi din piatră care vorbea aproape în acelaşi timp cu el. Pe măsură ce inima îi venea la loc, putu să gîndească

coerent şi să accepte acel sunet drept un lucru rar şi uitat, o rezonanţă, un ecou. Îşi dădu imediat seama că aici vocea îşi dobîndise toată amploarea ; îşi domoli deci trupul şi vorbi răspicat :

— Identitate din belşug, aici, doamnelor şi domnilor.

Se opri brusc şi auzi stînca spunînd :

— ...lor...

— O să plouă fără îndoială.

— ...ială...

— Ce mai faci ?

— ...aci.

— Sînt ocupat cu supravieţuirea. Prind stînca în cursă dîndu-i nume şi o domesticesc. Unii oameni ar fi incapabili să înţeleagă importanţa acestui lucru. Cînd ceva capătă un nume, e pecetluit, e pus în lanţ. Dacă această stîncă încearcă să mă adapteze pe mine la căile ei, am să refuz şi am s-o adaptez eu pe ea la ale mele. Am să-i impun rutina mea, geografia mea. Am s-o înlănţuiesc prin nume. Dacă încearcă să mă anihileze cu atmosfera ei de sugativă, am să vorbesc aici unde cuvintele mele au sonoritate şi reverberaţie semnificativă, şi mă asigură de propria mea identitate. Am să captez apa de ploaie şi am s-o adaug acestei bălţi. Am să-mi folosesc creierul ca pe o maşină-unealtă delicată, ca să produc rezultatele pe care le doresc. Comfort, siguranţă, salvare. Prin urmare declar ziua de mîine, zi de gîndire !

Se reîntoarse din groapa cu apă, urcă Strada Mare şi se opri pe Veghe, lîngă Pitic. Îmbrăcă toate hainele, îşi puse scufia umedă, apoi pălă-

ria de cauciuc pe care o fixă sub bărbie. Aruncă o privire iute în jurul orizontului ascultă mişcarea nelămurită ce se auzea dinspre partea invizibilă, suspendată la jumătatea drumului spre Stînca Pescăruşului. Coborî Strada Mare, ajunse la crevasă. Se aşeză pe peretele de lîngă crevasă, îşi înfăşură picioarele în puloverul cenuşiu. Apoi se tîrî ca un vierme în crevasă, trăgînd în jos scurta de molton şi haina de ploaie. Umflă bine centura de siguranţă şi înodă banda împreună cu cele două capete ale tubului. Centura forma o pernă destul de mare pentru capul său şi foarte moale. Se întinse pe spate şi îşi odihni capul acoperit cu pălărie pe perna moale, îşi vîrî încet braţele în crevasă de-a lungul trupului. Vorbi către cer :

— Va trebui să usuc alge şi să căptuşesc crevasa asta. Atunci am să mă simt ca molia în lînă.

Închise ochii.

— Destinde-ţi fiecare muşchi în parte !

Somnul este o stare ca oricare alta la care se poate ajunge prin gîndire.

— Partea proastă, cînd te gospodăreşti pe o stîncă, este că sînt atîtea de făcut. Dar n-am să mă plictisesc, şi asta-i bine.

Destinde muşchii picioarelor.

— Şi ce mai poveste ! O săptămînă pe stîncă. Conferinţă... ...Cum să supravieţuieşti. De Locotenent... Dar de ce nu Locotenent Comandant ? Sau chiar Comandant ? Ofiţer superior, cu toate cele cuvenite.

— Voi, oameni, trebuie să vă amintiţi...

Ochii se pierdură în gol.

Iar eu nu mi-am amintit niciodată. Nici nu mi-a trecut măcar prin gînd. N-am avut scaun de o săptămînă. Sau în orice caz, de cînd am fost azvîrlit de pe afurisita aceea de punte.

Borurile pălăriei îl împiedicau să audă cît de anemică îi era vocea proiectată pe cer. Sta culcat şi medita la lenea intestinelor sale. Aceasta aduse imagini de crom, de porţelan şi celelalte accesorii. Îşi punea periuţa de dinţi la loc şi stătea privindu-şi faţa în oglindă. Tot procesul de a te hrăni avea o importanţă deosebită. Se făcea un ritual din el. La orice nivel. Fasciştii îl transformau în pedeapsă, credincioşii în ceremonie, canibalii în ritual sau doctorie sau într-o splendid de făţişă declaraţie de cucerire. Ucis şi mîncat. Şi, bineînţeles, a mînca cu gura era doar expresia grosolană a unui proces universal. Puteai să mănînci cu penisul, cu pumnii, sau cu vocea. Puteai să mănînci cu cizme ţintuite, prin vînzare şi cumpărare, prin căsătorie sau prin încornorare...

Încornorarea îl făcu să-şi aducă aminte. Se întoarse dinspre oglindă, îşi legă şnurul la halat şi deschise uşa camerei de baie. Şi acolo, venind spre el, invocat parcă de expresia cam învechită, era Alfred. Dar era un Alfred schimbat, palid, transpirat, tremurînd, gata să se arunce asupra lui. Îi apucă încheietura mîinii în momentul în care pumnul îi atingea pieptul şi o răsuci pînă cînd Alfred începu să scrîşnească din dinţi, şuierînd. Bun cunoscător al naturii cosmice a mîncatului, rînji în jos spre el.

— Hei, Alfred !

— Porc neruşinat !

— Îţi place să-ţi bagi nasul.

— Cine e acolo înăuntru ? Spune-mi imediat!

— Domol, domol. Potoleşte-te, Alfred, doar nu vrei scandal.

— Nu încerca să mă faci să cred că e altcineva. Ticălosule ! O, Doamne !

Se aflau lîngă uşa închisă. Lacrimile lui Alfred se adunau în ridurile din jurul gurii şi el se zbătea să ajungă la clanţa uşii.

— Spune-mi cine este acolo, Chris. Trebuie să ştiu, pentru numele lui Dumnezeu.

— N-o face pe cabotinul, Alfred.

— Nu-mi spune tu mie că nu-i Sybil, ticălos parşiv şi neruşinat !

— Vrei să te uiţi, Alfred ?

Sughiţuri. Slabe împotriviri.

— Vrei să spui că-i altcineva ? Nu mă păcăleşti ? Pe cuvîntul tău, Chris ?

— Ce nu fac eu ca să te liniştesc, bătrîne ? ! Priveşte !

Uşa se dădu în lături. Sybil, scoţînd un mic ţipăt şi trăgînd cearşaful pînă în dreptul gurii, ca şi cum ar fi fost eroina unei farse de alcov, ceea ce, fără îndoială, chiar şi era.

— Pe cinstea mea, Alfred bătrîne, oricine şi-ar închipui că ai luat fata cu cununie.

Exista însă o legătură între a mînca şi o casetă chinezească. Ce este de fapt o casetă chinezească ? Un sicriu ? Sau acele podoabe din fildeş sculptat, băgate una în cealaltă ? Pe undeva, în toate astea era totuşi o casetă chinezească.

Uluit, zăcea ca un om de piatră, cu gura deschisă şi privirea aţintită spre cer. Odată ajuns înapoi în crevasă, zbuciumul furios din piept,

8*

suspinele jalnice ale gurii moleşite, făceau încă să reacţioneze trupul care mai prinsese puteri.

Îşi drese glasul şi vorbi tare.

— Unde dracu mă aflu ? Unde am fost ?

Se întoarse şi se întinse cu faţa în jos în crevasă, cu obrazul pe centură.

— Nu pot dormi.

Dar somnul era necesar. Lipsa de somn aduce pe oameni în pragul nebuniei. Vorbi cu voce tare şi centura vibră sub falcă :

— Doar am adormit. Visam despre Alfred şi Sybil. Încearcă din nou să dormi !

Stătea nemişcat şi se gîndea la somn. Dar era un subiect chinuitor de evaziv :

— Gîndeşte-te atunci la femei, sau la mîncare. Gîndeşte-te că mănînci femei, că mănînci bărbaţi, că-l ronţăi pe Alfred, pe fata cealaltă, pe băiatul acela, gîndeşte-te la experienţa aceea imatură şi nesatisfăcătoare, stai nemişcat ca un butuc şi cugetă la tunelul vieţii, consumat pînă la această întrerupere nefastă.

Stînca aceasta !

— Am să numesc cele trei stînci de colo Dinţii.

Dintr-odată începu să strîngă centura cu ambele mîini, ca să potolească muşchii, ca să domolească fiorii adînci care îi străbăteau trupul.

— Ba nu ! Nu dinţii !

Dinţii erau aici în interiorul gurii. Îi simţea cu limba. Barieră dublă de oase, fiecare cunoscut şi identificat, cu excepţia golurilor... şi chiar şi acolo mai persistau ca o amintire, dacă îţi dădeai osteneala să gîndeşti. Dar să zaci pe un şir de dinţi, în largul mării...

Începu să se gîndească cu disperare la somn.

Somnul este o relaxare a veghii conştiente, aceasta fiind selectorul. În somn, tot materialul nesortat iese în zbor ca gunoiul dintr-un coş răsturnat în bătaia vîntului. În somn, timpul se abate din calea cea dreaptă, astfel că Alfred şi Sybil pot fi cu el pe stîncă. Sau somnul este consimţirea morţii, o trecere în inconştienţă totală, cu personalitatea învinsă, recunoscînd foarte deschis ceea ce implică faptul de a fi muritor, anume că sîntem structuri temporare, peticite şi inapte de a ţine pasul, fără acea întrerupere zilnică de la ceea ce considerăm cel mai specific nouă...

— Atunci de ce nu pot dormi ?

În somn atingem ceea ce ar fi mai bine să rămînă necercetat. Acolo întregul vieţii este împachetat şi împuţinat. Acolo personalitatea acumulată cu grijă şi care este bucuria noastră, singura noastră comoară şi totodată singura noastră apărare, trebuie să moară în acord cu adevărul ultim al lucrurilor, fulgerul negru care despică şi distruge totul, neantul absolut şi indiscutabil.

„Iar eu zac aici, făptură blindată în muşama, aruncată într-o crăpătură, bucăţică de hrană între dinţii tociţi în decursul de o viaţă a lumii.

O, Doamne ! De ce nu pot dormi ?“

Strîngînd centura cu mîinile, cu faţa ridicată, cu ochii aţintiţi în faţă, de-a lungul tunelului posomorît, şopti într-un amestec de uimire şi groază răspunsul la propria lui întrebare.

— Mi-e frică de somn !

7

LUMINA se schimba în fața ochilor ațintiți, dar atît de încet, încît ei nu observau nici o diferență. Priveau mai degrabă la învălmășeala de imagini nesortate care se înfățișau la întîmplare. În centrul lucrurilor tot mai stătea ființa tăcută, incontestabilă, dar părea să fi pierdut abilitatea de a deosebi imaginile de realitate. Din cînd în cînd portița din partea de jos a globului se deschidea spre centura moale și apăreau cuvinte, dar fiecare afirmație era atît de izolată de scenele lucioase și iluminate la care ființa participa, încît ea nu știa ce legătură au unele cu altele.

— Am spus eu că am să mă îmbolnăvesc.

— Apă. Hrană. Minte sănătoasă. Salvarea.

— Am să le dau nume...

Dar imaginile lucioase persistau, se schimbau, nu în felul în care dintr-un nor se formează un altul, ci sărind brusc la un timp și loc total diferit.

— Stai jos, Martin.

— Mulțumesc, domnule.

— Ne gîndeam să te recomandăm pentru gradație. Fumezi ?

— Mulțumesc, domnule.

Zîmbet brusc pentru bricheta aprinsă.

— Ți-ai căpătat o poreclă, pe puntea inferioară ?

Zîmbet drept răspuns, fermecător, timid.

— Mă tem că da, domnule, cred că nu se poate altfel.

— Ca Miller Fărîmiță sau Clark cel Fercheș.

— Da, domnule.

— Cum mai e sus la provă ?

— E... suportabil, domnule.

— Avem nevoie de oameni de cultură și inteligență, dar mai ales oameni de caracter. De ce ai intrat în Marină ?

— Simți că-i de datoria ta să... să fii de folos, domnule, dacă e clar ceea ce vreau să spun.

Pauză.

— Văd că ești actor în viața civilă ?

„Fii atent !"

— Da, domnule. Nu unul prea grozav, din păcate.

— Scrii ?

— Nu cine știe ce pînă acum, domnule.

— Și atunci ce ți-ar fi plăcut să fii ?

— Aveam senzația că totul este ireal. Nu ca aici. Știți, domnule ! Aici pe vapor. Aici ne preocupă problemele fundamentale ale vieții și... merită s-o faci. Doream să fi fost marinar.

Pauză.

— De ce ți-ar place să fii ofițer, Martin ?

— Ca marinar obișnuit, domnule, nu ești decît o rotiță măruntă într-o mașină. Ca ofițer șansa e mai mare să-l lovești din plin pe bătrînul Fritz, domnule, așa cred.

Pauză.

— Te-ai înrolat voluntar, Martin ?

Toate acestea sînt scrise acolo, în hîrtii, dacă și-ar da doar osteneala să le citească.

Sincer :

— De fapt, nu, domnule.

Roşeşte sub masca lui convenţională.

— Asta e totul, Martin, mulţumesc.

— Eu sînt cel care vă mulţumeşte, domnule.

Roşeşte ca o copilă de şaisprezece ani.

— Este soţia regizorului, bătrîne, vezi ce faci!

Un dicţionar francez excepţional de mic, arătînd ca o gumă de ras excepţional de mare.

O casetă de lac negru de pe care s-a şters poleiala.

Cutia chinezească avea un caracter evaziv. Uneori era alcătuită din cutioare ornamentate de fildeş care intrau una în cealaltă. Alteori era o cutie unică în formă de casetă. Dar oricît ar fi fost de evazivă, era importantă şi sîcîitoare.

Este soţia regizorului, bătrîne. Gras. Alb. Ca un vierme cu ochii mici, negri. Tare aş vrea să te mănînc ! Tare mi-ar plăcea să joc rolul lui Danny. Tare mi-ar plăcea să te mănînc. Tare mi-ar plăcea să te pun într-o piesă. Cum pot eu să te pun undeva, dacă nu te-am mîncat ? Are gusturi ciudate. I-ar plăcea să te mănînce. Tu nu eşti o persoană, drăguţa mea, eşti doar un instrument de plăcere.

O cutie chinezească.

O sabie este un falus. Ce enormă şi cutremurătoare glumă ! Un falus este o sabie. Jos, cîine, jos ! În patru labe, acolo unde ţi-e locul.

Apoi se trezi privind la un profil şi ţipînd. Profilul aparţinea uneia dintre reptilele înaripate. Vietatea era cocoţată pe lespede şi privea pieziş, în jos, spre el. În urma ţipătului, aripile largi începură să bată şi se depărtă în zbor fîlfîit. Imediat o imagine lucioasă mătură cerul albastru şi piatra din raza vederii. Era un petec strălucitor, uneori de forma cifrei opt, culcată pe o parte, alteori ca un cerc. Cercul era umplut cu mare albastră, în care pescăruşii se roteau şi se aşezau şi le plăcea să mănînce şi să se lupte. Simţea sub el legănarea navei, percepea nemişcarea şi tăcerea sumbră care se lăsa pe punte, în timp ce distrugătorul luneca pe lîngă obiectul care plutea pe apă... un obiect umil, ocărît şi tăcut, în mijlocul pliscurilor combative, un instrument de plăcere.

Se zbătu să iasă afară în soare, se ridică şi strigă slab spre imensitatea cerului.

— Sînt treaz !

Albastru intens, cu fulgi albi şi licăriri de diamant. Spumă, înflorire abundentă în jurul celor trei stînci.

Întoarse spatele nopţii.

— Astăzi este zi de gîndire.

Se dezbrăcă repede, rămînînd în pantaloni şi pulover, îşi întinse hainele la soare şi coborî spre Leul Roşu. Fluxul era atît de scăzut încît midiile puteau fi văzute cu duiumul.

Midiile reprezentau o hrană, dar te săturai curînd de ele. Se întrebă pentru o clipă dacă să adune nişte bomboane, dar stomacul nu acceptă ideea. Se duse însă cu gîndul la ciocolată şi îi veni în minte foiţa de staniol. Rămase pe loc,

mestecînd în mod mecanic, în timp ce ochiul minţii urmărea strălucirea argintie, scînteietoare.

— În definitiv, astăzi s-ar putea să fiu salvat!

Examină gîndul şi descoperi că ideea îi era indiferentă, cum îi deveniseră şi midiile, searbădă şi nesatisfăcătoare ca apa lui de băut. Se căţără la gaura de apă şi se tîrî înăuntru. Sedimentul roşu se întindea pe o fîşie de vreo cinci centimetri, la capătul dinspre el.

Strigă tare, în cavitatea răsunătoare :

— O să plouă din nou.

Dovadă de identitate.

— Trebuie să măsor balta asta. Trebuie să-mi fixez o raţie. Trebuie să silesc apa să vină la mine, dacă va fi nevoie. Trebuie să am apă. O fîntînă. Să sfredelească în stîncă. Un bazin de rouă. Căptuşit cu pămînt şi paie. Condensare. Cultură. Inteligenţă.

Întinse mîna şi băgă degetul înăuntru. În momentul în care mîna ajunse să se cufunde pînă la încheietura degetului, vîrful dădu de mîl şi alunecă. Apoi de stîncă. Răsuflă uşurat. Mai încolo, sub fereastră, apa era mai întunecată.

„Numai un nebun ar irosi apa, tîrîndu-se înainte şi secînd acest capăt, numai ca să vadă cîtă apă mai este. Eu n-am s-o fac. Am să aştept şi am să înaintez tîrîş pe măsură ce apa se retrage. Şi, oricum, o să plouă mai înainte."

Se duse grăbit spre haine, luă foiţa de staniol şi sfoara şi se urcă spre Pitic.

Se încruntă la Pitic şi începu să-i vorbească:

„Est sau vest n-are importanţă. În oricare dintre aceste direcţii ar apărea convoaie, se vor

îndrepta tot spre stîncă. Dar ar putea să apară în sud, sau, mai puţin probabil, spre nord. Totuşi soarele nu străluceşte dinspre nord. Deci miza cea mai sigură este tot sudul."

Luă capul Piticului şi aşeză cu grijă piatra pe Veghe. Ingenunche şi netezi foiţa de staniol pînă cînd începu să lucească sub mîna sa. Presă bine foiţa pe capul Piticului şi o fixă cu sfoară. Aşeză capul argintiu înapoi pe Pitic, merse pînă la capătul sudic al Veghei şi privi ţintă la faţa lipsită de trăsături. Soarele ricoşa spre el de pe hîrtie. Îndoi genunchii, pînă cînd ajunse cu ochiul la nivelul foiţei şi tot mai vedea soarele distorsionat. Tîrşind picioarele merse în arc atît cît îngăduia capătul sudic al Veghei şi tot mai vedea soarele. Desprinse din nou capul argintiu al Piticului, lustrui staniolul cu ciorapii şi-l aşeză la loc. Soarele îi făcea cu ochiul. Sus pe Veghe stătea un om autentic şi unul care purta pe umeri un semnal sclipitor.

— Astăzi voi fi salvat !

Întări şi sublinie afirmaţia absurdă cu trei paşi de dans, dar se opri cu o grimasă.

— Picioarele mele !

Se aşeză sprijinindu-se de partea sudică a Piticului.

Astăzi este zi de gîndire.

— Nu m-am descurcat prea rău.

Modifică arcada peste fereastra sa printr-o încruntare.

— Ideal ar fi, bineînţeles, ca piatra să fie sferică. Atunci în orice punct al unui arc de o sută optzeci de grade ar apărea vasul, soarele va ricoşa dinspre Pitic direct asupra lui. Dacă

un vas se află sub linia orizontului, atunci scînteierea va cuprinde gabia, însoţind-o ca o mînă care ţi se aşează pe umăr ca să te reţină, stăruitoare, enervantă, pînă cînd o va observa şi cel mai neghiob dintre marinari, iar ideea va începe să-şi facă loc în mintea echipajului.

Orizontul rămînea gol.

— Trebuie să fac rost de o sferă. Poate că aş putea să găsesc una de o formă cît mai apropiată şi s-o rotunjesc cu ajutorul altei pietre. Am ajuns şi pietrar. Cine cioplea ghiulele din piatră ? Michel Angelo. Dar trebuie să caut o piatră foarte rotundă. Nici un moment de neactivitate. Întocmai ca Itma [1].

Se ridică şi coborî către mare. Cercetă atent dincolo de marginea stîncii cu midii, dar nu văzu nimic care să merite oboseala. Între el şi cele trei stînci se aflau alge verzi şi un morman de piatră. Dar le întoarse spatele. Se îndreptă în schimb spre Piscul Perspectivei. Coborî terasele de stîncă pînă la apă. Dar aici nu se afla nimic decît grămezi de alge rău mirositoare. Coborîşul îl obosise şi se opri o clipă deasupra apei, cercetînd cu privirea suprafaţa stîncii în căutare de ceva util. Aproape de obrazul său era o substanţă coralină, diafană şi trandafirie ca o glazură. Şi dintr-odată nu mai era trandafirie, ca şi cum avea mereu intenţia să se preschimbe în violet. Mîngîie cu un deget materia netedă. Culoarea aceasta era poreclită Bujorii Hangiţei şi era împroşcată în cantităţi enorme de mîna

[1] Itma = Program al radiodifuziunii engleze în timpul războiului.

nepricepută şi neantrenată a marinarului din vreme de război. Se presupunea că este culoarea care făcea ca vasul să se confunde cu marea şi cu aerul la ora de temut a zorilor. Se aflau interminabile suprafeţe trandafirii în jurul hublourilor şi a apărătorilor de tun, cîmpuri întregi roze pe accesoriile laterale şi superioare ; vopseaua atîrna în preajma unghiurilor greu accesibile, curbelor funcţionale, cabinelor de locuit acordate cu zgîrcenie pe vasele trimise în Patrula de Nord ; era ca o glazură roză, sau ca nişte formaţii de coral crescute pe o stîncă, în bătaia apei. Îşi îndepărtă faţa de la bordaj şi se întoarse să urce scările pe punte. Se găseau probabil hectare întregi din acest material răspîndite pe stîncile copilăriei, în Tresellyn. Acolo era locul în care Nat o luase pe ea, o luase în ambele sensuri, recunoscător pentru sugestie.

Nava se clătina puternic şi iată-l pe Nat coborînd scara superioară ca un Păsăr-Lăţ-Lungilă, potrivindu-şi cu grijă extremităţile îndepărtate ale membrelor pentru siguranţă şi pus acum în faţa unei dileme la vederea chipului şi al chipiului. Iată-l pe Nat salutînd, pe punctul de a-şi pierde, ca de obicei, echilibrul, dar de data aceasta susţinîndu-se cu un braţ şi două picioare.

— Cum o duci, Nat ? Îţi place meseria ?

Zîmbet gen Nat, respectuos deşi puţin forţat. „Să priveşti partea bună a lucrurilor !“

— Bine, domnule.

Păşeşte îndărăt, neghiob nefericit !

Urcă, urcă. Sus pe covertă puţin vînt şi după-amiaza.

— Alo ! Drumul mediu zero-nouă-zero. Acum e în zag la unu-unu-zero şi aş putea spune mers constant, nu mai cutreieră oceanul la întîmplare aşa cum ai lăsat-o. E în mîinile tale. Bătrînul e în ţoane rele, aşa că ia seama să nu iasă scîntei.

— Peste zece secunde trece pe zig ? M-am lămurit.

— Ne vedem la cart.

— Cincisprezece grade babord. Cîrma zero. Ţine-o aşa !

Aruncă iute o privire spre convoiul de vase şi apoi îndărăt. Nat era tot acolo, stînd incomod pe locul său obişnuit, cu picioarele larg desfăcute, cu faţa sprijinită în mîini. Coverta cauciucată se înclina sub el, îşi relua poziţia şi el se legăna pe balustradă. Fereastra luminoasă care privea în jos spre el se apleca pieziş, cu un rînjet deghizat în surîs.

Doamne, cum te urăsc ! Aş fi în stare să te mănînc ! Pentru că i-ai pătruns misterul, ai obţinut dreptul să-ţi bagi mîna în haina ei ieftină de tweed ; pentru că împreună aţi creat un loc în care eu nu pot pătrunde; pentru că în nevinovăţia ta stupidă ai obţinut ceva ce eu trebuie să obţin ca să nu-mi pierd minţile.

Constată apoi că mai are şi alte motive de furie împotriva lui Nathaniel, nu din cauza lui Mary, nu pentru că dăduse peste ea aşa cum s-ar fi împiedicat de un colac de punte, ci pentru că îndrăznea să şadă astfel, legănîndu-se odată cu marea, susţinut doar de o aţă, atît de aproape de sfîrşitul care ar fi fost dureros şi totodată liniştitor, ca atunci cînd se sparge un abces.

— Doamne !

Wildebeeste se întorsese de cîteva secunde.

— Tribord treizeci de grade. Jumătate viteză. Înainte !

În punctul apex, pe ecranul distrugătorului, o lumină arunca săgeţi dezordonate.

— Cîrma zero. Ţine-o aşa ! Încet înainte.

De pe scară se auzi un tropăit. Căpitanul se răsti la el :

— Ce dracu ţi-a trăsnit prin cap ?

Grăbit şi calm.

— Mi s-a părut că văd urme de vas naufragiat la prova tribord, domnule. Dar nu puteam fi sigur. Aşa că am păstrat direcţia şi viteza pînă la degajarea drumului.

Căpitanul se opri cu o mînă pe ecranul punţii şi coborî vocea.

— Ce fel de urme de naufragiu ?

— Grinzi de cherestea, domnule, plutind aproape de suprafaţă.

— Hei ! Cartul la tribord !

— Da, domnule.

— Ai văzut urme de naufragiu ?

— Nu, domnule.

— ...S-ar putea să mă fi înşelat, domnule, dar am crezut că e mai bine să fiu prevăzător.

Cpitanul se vîrîse în el, obraz lîngă obraz, astfel că, aducîndu-şi aminte, se încleştă mai strîns de stîncă. Faţa căpitanului era mare, palidă şi brăzdată. Ochii roşii de nesomn. Examină o clipă ceea ce era expus în fereastră. Cele

două nasuri umbrite, de o parte și de alta a ferestrei, percepură un miros slab, dulceag. Apoi fața se schimbă, nu în mod dramatic, nu înregistrînd un fapt sau dîndu-l la iveală, ci o schimbare gen Nat, venită din interior. Sub paloare și sub cutele umede, în colțurile gurii și ale ochilor, apăru o ușoară modificare musculară, de tensiune complicată, pînă ce pe față se întipări o expresie nouă de insultă fățișă, prototipul disprețului și al neîncrederii.

Gura se deschise.

— Dă-i înainte !

Prea uluit ca să mai dea un răspuns, sau să mai salute, urmări fața care se întorcea purtînd în jos pe scară expresia de înțelegere și dispreț.

Înflăcărare și patimă.

— Un semnal, domnule, de la căpitanul D. „Încotro te îndrepți, frumușica mea ?

Omul de la semnalizator, cu fața impasibilă. Înflăcărare și patimă.

— Transmite-l căpitanului.

— Da, bine, domnule.

Se reîntoarse la habitaclu.

— Cincisprezece grade babord. Cîrma zero. Ține-o așa.

Privind pe sub braț îl văzu pe Nathaniel trecînd prin centrul viratorului de pe puntea superioară. Văzut astfel, părea un liliac atîrnat cu capul în jos de bolta unei peșteri. Nat trecu mai departe, în mers clătinat, pînă cînd dispăru după linia de întrerupere a teugei.

Se trezi înjurînd un Nat invizibil. Îl înjura pentru Mary, pentru disprețul de pe fața bătrînului Suge Gin. Privind peste habitaclu, în această lume răsturnată, centrul se văzu asaltat de o furtună de emoții acide, întunecate și crude. Printre ele se afla o disperată uimire că cineva atît de bun ca Nat, iubit fără voie pentru chipul său ce reflecta trăiri interioare, pentru seriozitatea atenției lui, pentru iubirea pe care o dăruia fără premeditare, putea totuși să fie urît cu atîta înverșunare, de parcă ar fi fost unicul dușman. Uimirea că iubirea și ura se contopiseră într-un singur tot, o singură emoție. Sau poate că puteau fi separate. Ura era ceea ce a fost dintotdeauna, un acid, un venin coroziv, care poate fi suportat numai cînd cel care urăște este puternic.

— Eu știu să urăsc.

Aruncă repede o privire la contorul de observație de pe punte, la *Wildebeeste* și dădu ordin pentru schimbarea direcției.

Dar iubirea ? Iubirea pe care i-o purta lui Nat ? Era această amărăciune dizolvată în ură, astfel încît soluția rezultată avea un efect ucigător care îți afecta pieptul și măruntaiele.

Mormăi peste habitaclu :

— Dacă aș fi jucăria aceea de sticlă cu care aveam obiceiul să mă joc, aș putea pluti într-o sticlă de acid. Atunci nimic nu m-ar mai putea atinge.

Zag.

„Asta e ! De cînd am întîlnit-o, și de cînd ea a spart tiparul ordonat al vieții mele, neluînd în seamă nici o lege a vieții, confruntîndu-mă cu problema de nerezolvat, insuportabilă, a

existenței ei, acidul a început să-mi macine măruntaiele. Nu o pot nici măcar ucide, căci aceasta ar fi victoria ei finală asupra mea. Și totuși, cît timp e în viață, acidul va continua să lucreze. Ea este acolo. Cu trupul ei, și nici măcar nu-i un trup atrăgător. Cu mintea ei mediocră. Obsesie. Nu iubire. Sau dacă este iubire, alcătuită nebunește din pizma față de însăși existența ei. *Odi et amo*[1]. Ca acel lucru pe care am încercat să-l scriu."

Draperii din dantelă, cu falduri frumos aranjate, cădeau de fiecare parte a mesei improvizate, din stejar, decorată cu ferigi prăfuite. Masa rotundă din mijlocul salonului aproape nefolosit, mirosind a ceară de lustruit ; într-o zi ar putea susține un catafalc, dar pînă atunci, nimic. Privi de jur împrejur la ornamente și la pluș, luă o gură din aerul prins în cursă de partea aceasta a ferestrei, mirosind a vechi, a ceară de lustruit și a vinul cel mai ordinar. Camera se potrivea cu ea. Îi venea pe măsură. Erau identice din toate punctele de vedere cu excepția maniilor.

Privi în jos la hîrtia de scris pe care o ținea pe genunchi.

Zig.

Dar asta nu era decît o parte. Iar acidul continua să-l roadă. Cine ar fi visat vreodată că el o să se îndrăgostească, sau că o să fie prins în cursă, de un salon pe două picioare.

Începu să umble de sus în jos pe punte.

---

[1] Urăsc și iubesc (lat.).

„Cît timp ea trăiește, acidul atacă. Nu există nimic care să-l poată opri. Și dacă aș ucide-o ar fi și mai rău."

Se opri. Privi îndărăt de-a lungul punții spre dunetă și spre balustrada pustie din tribord.

— Doamne ! Douăzeci de grade tribord.

Există un sens în care ea, sau mai bine zis șuvoiul acid, putea fi zăgăzuit. Puteai, printre altele, să nu transmiți mesajul subofițerului Roberts, dar asta s-ar fi încadrat în sistemul general. Dar dacă ai forța puțin împrejurările, nu în sensul de a strînge pe cineva de gît sau a trage în cineva un foc de armă, doar dacă le-ai dirija ușor spre drumul pe care să-l apuce. Nefiind decît o sugestie dată circumstanțelor, n-ar putea fi considerată ceea ce un moralist sever ar putea numi o...

„Și, dealtfel, cui îi pasă ? !"

Asta înseamnă să te năpustești cu spada în draperie, cu o vagă speranță de succes.

„S-ar putea ca el să nu se mai așeze niciodată acolo."

Atunci ofițerul de cart, în exercițiul funcțiunii, dă o comandă la cîrmă pentru a evita resturi plutitoare, sau o mină deviată și nimeni nu are nimic de pierdut.

„Dar dacă o să se așeze din nou acolo ?"

Corozivul îl inunda. O voce striga în pieptul lui... Nu vreau să moară ! Amărăciunea și ura mușcau adînc, continuau să muște. Strigă tare cu vocea lui proprie :

— Nu înțelege nimeni ce simt ?

Marinarii de veghe își schimbaseră pozițiile. Se încruntă la ei și simți sîngele urcîndu-i-se din nou în obraji. Vocea răsună sălbatică.

— Înapoi la posturile voastre !

Se rezemă de habitaclu și simți cum îi tremură tot trupul.

„Alerg după... un soi de liniște."

Hangiță îmbujorată, cu păr prea aspru, chiar pentru o hangiță. Privi spre colții de stîncă.

„Un soi de liniște".

Formații de coral.

Scutură capul, ca și cum ar fi scuturat apă din păr.

— Am venit jos, aici, pentru ceva.

Dar nu era nimic, doar alge, stîncă și apă.

Urcă din nou la Leul Roșu, adună cîteva din midiile neconsumate dimineață și privind în sus, pe Strada Mare, se duse la Veghe. Se așeză la sudul Piticului, care făcea cu ochiul, și desfăcu midiile cu briceagul, mînca făcînd pauze lungi după fiecare înghițitură. Cînd termină și ultima, se întinse pe spate.

— Drace !

Nu erau deosebite de midiile de ieri, dar aveau gust alterat.

— Poate că le-am lăsat prea mult la soare ?

Și doar stăteau cu orele la soare, între flux și reflux !

— De cîte zile sînt aici ?

Se gîndi cu înfrigurare, apoi scrijeli cu briceagul trei linii în stîncă.

— Nu trebuie să las să-mi scape nimic din ceea ce mi-ar consolida personalitatea. Trebuie să iau hotărîri și să le duc la îndeplinire. I-am pus Piticului un cap argintiu. Am hotărît să nu mă las ispitit să zgîndăresc fără rost groapa cu apă. Cît de departe este orizontul ? Cinci mile ? Aș putea zări o gabie de navă la zece mile distanță. Pot să fac prezența mea cunoscută într-un cerc cu un diametru de douăzeci de mile. Nu-i rău deloc ! Atlanticul în punctul acesta este lat de vreo două mii de mile. Douăzeci intră în două mii de o sută de ori.

Îngenunche și măsură o linie lungă de un sfert de metru, după aprecierea lui.

— Asta ar fi a suta parte, un sfert de centimetru.

Așeză lama briceagului pe linie la vreo cinci centimetri de capăt și roti încet mînerul, pînă ce vîrful lăsă un semn alb în stînca cenușie. Se dădu înapoi și privi diagrama.

— O navă serioasă m-ar putea zări de la cincisprezece mile. Puse din nou vîrful briceagului în punctul însemnat și-l lărgi. Făcu o pauză, apoi continuă să scrijelească pînă ce semnul ajunse de mărimea unei monede mai mărișoare. Întinse piciorul și, cu ciorapul de cizmă, frecă semnul făcîndu-l să devină cenușiu și să arate de parcă ar fi fost acolo de la începuturile stîncii.

— Am să fiu salvat astăzi.

Se ridică și examină fața argintie. Trase linii imaginare de la soare la piatră și le săltă dintr-o parte în alta a orizontului. Se apropie de pitic și privi în jos, să vadă dacă fața argintie

îi reflectă chipul. Lumina soarelui îi sări în ochi. Se smuci în sus.

— Aviaţia ! Netotule ! Nătîngule ! Se trimit avioane peste ocean şi locul acesta se foloseşte probabil pentru a verifica direcţia. Şi aviaţia de coastă, în căutare de submarine germane !

Puse mîinile pîlnie la ochi şi se roti încet, privind spre cer. Aerul era de un albastru intens, întrerupt doar de soarele atîrnat deasupra mării de amiază. Cu mîinile depărtate de corp începu să umble grăbit în sus şi în jos.

„ Zi de gîndire."

Piticul era bun pentru vapoare... le apărea în faţă o siluetă. Ar putea să vadă Piticul, sau scînteierea capului. Dar pentru cei din avion Piticul, contopit cu stînca, era invizibil, iar strălucirea staniolului putea fi doar un cristal de cuarţ rătăcit. Pe stîncă nu era nimic care să-ţi reţină privirea. Avioanele ar putea descrie cercuri la înălţimea de o milă, două. De sus, stînca ar apărea ca un mic petec cenuşiu care atrage privirea doar din cauza valurilor ce se spărgeau de stînci şi se pierdeau, în cerc, în ocean.

Privi iute şi disperat în sus şi apoi spre apă.

Un model.

Oamenii creează modele şi le suprapun naturii. De la o mie de metri, stînca apare ca o pietricică. Dar să presupunem că pietricica ar fi vărgată ? Privi spre şanţuri. Pietricica era gata vărgată. Fîşiile proeminente ar apărea cenuşii, cu linii mai întunecate de şanţ între ele.

Îşi prinse capul între mîini.

Pătrăţele. Dungi. Cuvinte. S.O.S.

— Nu pot să renunţ la haine. Fără ele aş muri de frig. Şi chiar dacă le-aş întinde, nu ar fi vizibile nici măcar cît acest guano.

Printre palme privi în jos spre Strada Mare.

— Trebuie potrivit pe ici pe colo. Să fie totul neted. Tăiat un S.O.S. uriaş, umbrit.

Lăsă să-i cadă mîinile, cu un zîmbet amar.

— Nu fi copil !

Se ghemui din nou jos şi cercetă pe rînd materialul care îi stătea la îndemînă. Stofă. Bucăţele de hîrtie. O centură de salvare de gumă.

Iarbă de mare.

Făcu o pauză, ridică braţele şi strigă triumfător :

— Iarbă de mare !

8

ERAU TONE de alge agăţate de jur împrejurul stîncii, plutind sau stînd încolăcite sub apă, lîngă Piscul Perspectivei.

— Oamenii creează modele.

Alge, pentru a impune naturii un model nefiresc, un model care să ţipe spre orice observator raţional : „Priveşte ! Asta înseamnă gîndire. Aici este un om !"

„Cel mai potrivit ar fi să trag o singură linie neîndoielnică desenată perpendicular pe şanţuri şi formată din îngrămădiri atît de înalte, încît

efectul să nu fie doar o schimbare de culoare, ci să arunce chiar o umbră proprie. Trebuie să o fac lată de cel puţin un metru şi dreaptă ca o linie geometrică. Mai tîrziu am să umplu unul dintre şanţuri şi am să transform linia în cruce. Atunci stînca ar deveni o prescură caldă !“

Privind în jos spre cele trei stînci, plănui să coboare linia de-a latul şanţurilor, mai mult sau mai puţin paralelă cu Strada Mare. Linia va porni de la Leul Roşu şi va ajunge sus la Pitic.

Porni iute în jos, pe Strada Mare. Acum că îşi găsise o treabă cu rost, mormăia fără să ştie de ce.

— Mai repede ! Mai repede !

Apoi urechile începură să i se umple de bîzîitul fantomă al avioanelor. Tot privind în sus, căzu odată şi se tăie. Numai după ce se apucase să tragă algea deasă de lîngă Piscul Hranei, făcu o pauză.

— Nu fi nebun ! Ia-o mai încet. N-are rost să priveşti în sus, deoarece nu poţi face nimic ca să atragi atenţia. Doar un cretin ar tot juca, fluturîndu-şi cămaşa, în speranţa că trece un avion la cinci mile înălţime.

Îşi plecă pe spate capul cît putu şi cercetă cerul, dar nu zări nimic în afară de albastru şi de soare. Îşi ţinu respiraţia şi ascultă, dar nu auzi nimic decît vuietul interior, confuz, al propriei sale vieţi ; nimic în exterior, decît clipocitul şi gîlgîitul apei. Îşi îndreptă ceafa şi rămase acolo gîndind. Se întoarse la crevasă. Se dezbrăcă la piele şi îşi întinse hainele la soare. Aranjă cu grijă fiecare lucru pe o latură a viitoarei linii de alge. Se întoarse la Leul Roşu şi

privi în jos la spaţiul care îl despărţea de cele trei stînci. Se răsuci şi se lăsă în jos peste marginea de piatră. Apa era mai rece decît şi-o aducea aminte, mai rece decît apa dulce pe care o avea de băut. Scrîşni din dinţi şi se împinse în jos. În dreptul genunchilor stînca era atît de tăioasă, încît i se redeschiseră rănile din prima zi. Mijlocul lui era rezemat de stîncă, între coate ; gemea. Nu putea atinge fundul, iar algele care îi îmbrăţişau pulpele erau şi mai reci decît apa. Răceala îl presa, aşa cum se întîmplase şi în largul mării şi, odată cu amintirea, îl cuprinse panica. Scoase un ţipăt ascuţit, disperat, se desprinse de stîncă, împingîndu-se, şi căzu. Apa îl cuprinse cu o mînă îngheţată. Deschise ochii. Iarba de mare se agita în dreptul lui. Îi despicase suprafaţa cu capul lui, şi se aruncă înnebunit înapoi pe stîncă. Se agăţă de ea tremurînd.

— Ţine-te bine !

Sub alge era ceva alb. Se împinse înainte şi lăsă piciorul să se cufunde. Dedesubtul algelor, prinşi între stînca lui şi celelalte trei, se aflau bolovani, probabil de cuarţ, îngrămădiţi şi ascunşi. Rămase ghemuit în apă, susţinîndu-se în parte prin mişcările de înot ale braţelor, în timp ce cu picioarele pipăia în jurul său. Reuşi să-şi găsească puncte de sprijin şi se ridică în picioare. Apa îi ajungea pînă la piept şi algele trăgeau de el. Inspiră adînc şi se scufundă. Apucă de alge şi încercă să smulgă un smoc, dar erau foarte rezistente. Cînd fu nevoit să iasă din nou la suprafaţă, abia dacă adunase cît să ţină într-o mînă. Începu s-o smulgă fără să se mai cu-

funde, adunînd ce mai rămăsese din recoltă. Uneori, pe cînd smulgea aşa, dădea de cîte un colţ de piatră de care se ciocnea uşor şi trebuia să facă mişcări de readaptare, încetinite de apă. Arunca algele sus, iar ele rămîneau atîrnate peste marginea stîncii, picurînd.

Dintr-odată, ierburile de sub picioare zvîcniră şi ceva îi atinse în treacăt degetele. O unduire rapidă şi dezordonată străbătu stratul de alge, apoi încetă.

Apa bolborosi.

— Crab. Homar !

Se căţără în genunchi pînă la Leul Roşu şi se culcă alături de alge pînă cînd inima i se domoli.

— Îl urăsc !

Se tîrî spre marginea stîncii şi privi în jos. Dintr-odată, de parcă ar fi fost o plăsmuire a ochiului său, zări homarul printre alge, de o formă diferită, ca de balaur, şi de o culoare diferită. Îngenunche privind în jos hipnotizat, în timp ce viermii urii îi lunecau pe piele.

— Fiară ! Fiară spurcată !

Luă o cochilie şi o aruncă în apă cu toată puterea. Odată cu plescăitul, homarul se strînse ca un pumn şi dispăru.

— O să-mi ia al dracului de mult timp construcţia liniei de alge.

Se scutură de viermii de pe piele. Se aplecă peste Piscul Perspectivei. Pe o distanţă de peste un metru, fundul era acoperit de un aşternut de alge agăţate în fîşii. La suprafaţa apei, ierburile pluteau astfel încît marea părea solidă.

— Apă scăzută.

Urcă în lungul stîncii şi începu să tragă de alge, dar nu se lăsau desprinse. Rădăcinile se agăţau de piatră cu nişte ventuze mai greu de scos decît moluştele şi midiile. Unele ierburi formau tufişuri mari care se terminau în pungi încreţite, pline cu gelatină. Altele erau săbii lungi, dar cu suprafaţa şi colţurile canelate şi ondulate. Restul era ca o piele netedă, cafenie, ca un maldăr de centiroane, suficiente pentru toţi ofiţerii din lume. Sub iarma de mare, stînca era îmblănită cu excrescenţe colorate sau dure şi împodobite cu un material care amintea de aluatul necopt. Mai erau şi Bujorii Hangiţei. Şi bule mici, picăţele şi stropi.

Cu o mînă trăgea de cîte o tufă de alge, în timp ce cu cealaltă se ţinea de stîncă. Înjură şi se căţără înapoi pe stîncă, urcă pe Strada Mare pînă la Veghe şi rămase privind marea şi cerul.

Îşi reveni cu o tresărire.

— Nu pierde timpul. Grăbeşte-te !

Se duse la crevasă, îşi atîrnă briceagul în jurul gîtului şi îşi luă centura. Deşurubă gura tubului, lăsă aerul să iasă şi coborî de pe stîncă. Atîrnă centura de braţ şi se porni cu cuţitul împotriva rădăcinilor de alge. Nu erau numai dure ca gresia, ci şi lunecoase. Trebuia să găsească un anumit unghi şi să se apropie într-un mod foarte chibzuit ca să poată înfige în ele lama cuţitului. Purta algele pe umăr ca pe nişte lemne de foc. Ţinea centura între dinţi şi trăgea smocurile de alge între centură şi bandă. Îşi schimbă poziţia, susţinîndu-se cu braţul stîng şi culegînd cu dreptul. Pe umărul său algele formau un

snop mare ce cădea în falduri lungi, cafenii, pînă mai jos de genunchi.

Urcă la Leul Roşu şi aruncă jos iarba de mare. Privită de la cîţiva metri arăta ca un petic mic. Aranjă fîşiile în lung, conturînd linia dreaptă care avea să întrerupă şanţurile. În şanţuri, ierburile nu aveau pe ce să se aşeze.

— Trebuie să umplu şanţurile pînă la nivelul pereţilor, acolo unde le traversează algele.

După ce folosise toată iarba, linia era trasată de la Leul Roşu pînă la Veghe. Era lată în medie de cinci centimetri.

Se reîntoarse la Piscul Perspectivei şi mai adună alge. Se ghemui lîngă Leul Roşu cu fruntea încreţită. Închise un ochi şi contemplă opera. Linia abia se desluşea. Coborî din nou la ţărm.

Auzi un plescăit brusc în apă, lîngă cea mai îndepărtată dintre cele trei stînci. Sări în sus şi se întoarse. Nimic. Nici spumă, doar o mică adîncitură întrerupea desenul undelor.

— Ar trebui să prind peşte !

Culese o altă încărcătură de alge. Pungile gelatinoase plesneau dacă le apăsa. Duse una dintre ele la gură, dar nu avea nici un gust. Transportă o altă încărcătură la Leul Roşu şi încă una. Îngrămădi iarba în primul şanţ, dar nu izbuti să-l umple pînă la vîrf.

Se ridică în picioare ca să privească în jos, la ierburile roşii şi cafenii şi se simţi dintr-odată cuprins de nepăsare.

— Douăsprezece încărcături. Douăzeci. Apoi linia va trebui îngroşată şi apoi...

Inteligenţa vede atît de bine ce este de făcut şi poate preţui dinainte eforturile.

— Am să mă odihnesc un timp.

Se duse lîngă Pitic şi se aşeză sub cerul pustiu. Iarba de mare se întindea de-a lungul stîncii, ca o cărare.

— Mai greu ca niciodată în viaţa mea. Pentru azi sînt la capătul puterilor.

Îşi puse capul pe genunchi şi mormăi spre duhul unei diagrame... o linie cu o picătură cenuşie pe ea.

— N-am mai avut scaun de cînd am fost torpilaţi.

Şezu nemişcat şi medită la măruntaiele sale. Deodată se uită în sus. Văzu cum soarele care era spre chindie făcea ca o parte a orizontului să apară deosebit de clară şi de apropiată. Micşorîndu-şi ochii, i se păru că vede chiar şi contorsiunile neînsemnate pe care le formau valurile în curba perfectă a lumii.

Un punct alb se afla între soare şi Stînca de Siguranţă. Uitîndu-se atent, constată că punctul era un pescăruş care se lăsa dus de valuri. Brusc, avu viziunea pescăruşului înălţîndu-se şi zburînd spre răsărit, dincolo de umărul mării. Mîine dimineaţă ar putea să plutească peste formele ca de stoguri şi scuturi ale insulelor Hebride. Sau să se ţină după un plug pe vreo colină irlandeză. Ca o intensă experienţă care întrerupse după amiaza luminoasă, văzu plugarul cu şapca lui de postav izgonind pasărea cîrîitoare.

— Pleacă de aici şi ia ghinionul cu tine !

Dar pasărea nu voia să se aşeze pe piatra de hotar, să deschidă ciocul şi, ca în basme, să vorbească. Chiar dacă ar fi fost mai mult decît o maşină zburătoare, tot nu ar fi putut duce ves-

tea despre omul acoperit de cicatrice care stătea pe o stîncă în mijlocul oceanului. Se ridică şi începu să păşească în sus şi în jos pe lîngă Veghe. Desprinse gîndul şi îl examină.

„S-ar putea să nu plec niciodată de pe stînca aceasta."

Vorbirea înseamnă identitate.

— Nu eşti decît o maşină. Te cunosc eu, umiditate, duritate, mişcare. Nu ai milă dar nu ai nici inteligenţă. Eu te pot înşela. Tot ce am de făcut este să rezist. Să suflu aerul acesta în propriul meu furnal. Să omor şi să mănînc. Nu-i nimic de...

Se opri pentru o clipă şi urmări pescăruşul planînd mai aproape, dar nu atît de aproape încît să se poată vedea reptila ascunsă sub penele albe.

— Nu există nimic de care să te temi.

Pescăruşul era purtat de flux. Fără îndoială, fluxul acţiona şi aici, în mijlocul Atlanticului, un val imens care mătura lumea. Atît de mare, încît scotea limbi care deveneau curenţi uriaşi ce purtau apa în curbe lungi, de zece mii de mile. Exista deci un curent care trecea pe lîngă această stîncă înălţîndu-se, oprindu-se, schimbînd direcţia şi curgînd din nou înapoi, veşnic şi fără rost. Curentul ar continua în felul acesta chiar dacă viaţa ar fi jupuită de pe pielea lumii, ca floarea de pe o viţă de vie. Stînca sta nemişcată, iar fluxul o lovea şi trecea mai departe.

Urmări pescăruşul apropiindu-se, plutind, de Piscul Perspectivei. Îşi curăţi penele şi bătu din aripi ca o raţă într-un eleşteu.

Se întoarse brusc şi coborî iute spre Piscul Perspectivei. Jumătate din algele agăţătoare erau acoperite.

Mîine.

— Sînt istovit. Nu trebuie să exagerez.

Sînt multe de făcut pe o stîncă. Nici un moment de plictiseală.

Reflectă la midii cu un dezgust categoric şi îşi mută în schimb gîndul la pungile cu gelatină de pe iarba de mare. Avea un sentiment vag că îi vorbea stomacul. Nu-i plăceau midiile. Cît despre anemonele de mare, numai la gîndul lor stomacul i se contractă şi trimise un gust rău în gură.

— Extenuare. Expunere. Insolaţie, poate. Nu trebuie să exagerez.

Îşi zise din nou, cu seriozitate, că aceasta este ziua în care urma să fie salvat, dar nu-şi mai putea regăsi convingerea.

— Îmbracă-te !

Îşi puse hainele, se învîrti în jurul Piticului, apoi se aşeză din nou.

„Aş vrea să mă culc. Dar nu trebuie să o fac cîtă vreme mai este lumină. S-ar putea ca vasul să vină aproape, ca să arunce o privire, să-şi sune sirena şi iar să plece, nevăzînd pe nimeni. Dar n-am gîndit în zadar astăzi. Mîine trebuie să termin cu iarba de mare. S-ar putea ca vasul să fie chiar dincolo de orizont. Sau atît de sus încît nu-l pot vedea. Trebuie să aştept.

Se îngrămădi la pămînt, lîngă Pitic şi aşteptă. Dar timpul are resurse infinite şi ceea ce păruse la început un scop, deveni ceva sumbru, nesfîrşit şi fără speranţe. Începu să-şi scotocească

gîndurile în căutarea speranţei, dar căldura dispăruse şi, dacă mai găsea ceva, nu era decît o fantomă intelectuală şi anemică.

Mormăi :

— Am să fiu salvat. Am să fiu salvat.

Într-un tîrziu, la atîta timp de cînd stătea acolo încît uitase gîndurile ce îi trecuseră prin minte, îşi înălţă bărbia şi văzu că soarele se cufundă. Se ridică greoi, se duse la groapa cu apă şi bău. Pata de roşu din jurul marginii mai apropiate se îngroşase.

Făcu să răsune ecoul.

— Trebuie să fac ceva pentru apă.

Se îmbrăcă de culcare şi îşi înfăşură picioarele în puloverul cenuşiu. Îl puse ca pe un izolator între picioare şi stîncă, asemeni covoarelor ostenite dintr-o catedrală. Era o senzaţie specială pe care picioarele nu o aflau nicăieri mai ales de cînd purtau acei pantofi medievali, ridicoli, rod al fanteziei lui Michel Angelo care erau aproape fără talpă. Mai era şi acustica proastă... uah, uah, uah şi apoi un scîncet ascuţit făcînd să răsune bolta cilindrică adăugîndu-se la fiecare cuvînt rostit, ca şi cum ar fi dat un mic impuls periodic unei pendule.

— Nu te aud, bătrîne... nici o iotă. Zi-i mai tare. Dă-i drumul. Tot nu te aud...

— Mai ce ? Mai rar ?

— Nu mai rar, fir-ar să fie, dă-i drumul mai tare ! Destul pentru astăzi, copii. Aşteaptă puţin, Chris. Uite ce, George, Chris n-o scoate deloc la capăt aici.

— Dă-i puţin răgaz, bătrîne. Nu prea e genul tău, Chris, nu-i aşa ?

— Am să mă descurc eu, George.

— O să fie mai bun în celălalt rol, bătrîne. Ai văzut lista de roluri, Chris ? Joci două roluri în aceeaşi piesă, dar desigur...

— Helen nu mi-a spus niciodată...

— Ce amestec are Helen aici ?

— Nu mi-a spus niciodată...

— Distribuţia mi-o fac eu, băiete.

— Bineînţeles, Pete, e firesc.

— Aşa că joci pe unul din păstori şi pe unul din cele şapte păcate capitale. Ce părere ai, George ? Chris pentru unul dintre cele şapte păcate capitale ?

— Desigur, bătrîne, o, desigur !

— Şi totuşi, Pete, cred că după cît am muncit pentru tine, n-ar trebui să mi se ceară să...

— Două roluri băiete ? Dar asta facem cu toţii ! Eu însumi joc două roluri. Deci e nevoie de tine pentru cele şapte păcate, Chris.

— Care dintre ele, Pete ?

— Poţi să-ţi alegi, băiete. Ce zici, George ? Se cuvine să-l lăsăm pe drăguţul ăsta de Chris să-şi aleagă păcatul preferat ?

— Desigur, bătrîne, desigur.

— Prue lucrează la ele în criptă, vino să vezi, Chris...

— Credeam că nu mai am nimic pînă la spectacolul de seară...

— Hai vino, Chris. Spectacolul trebuie să meargă înainte. Ei, George, n-ai vrea să vezi ce mască crede Chris că i se potriveşte ?

— Da... bine. Da, Pete. Vreau. Ia-o înainte Chris.
— Nu cred că eu...
— Ia-o înainte, Chris.
— Curioasă senzaţie pentru picioare, George, covorul ăsta pus pe piatră. Gros şi scump. Abia dacă permite simţurilor să perceapă materialul de bază de sub el. Iată-le, Chris, toate în şir. Ce părere ai ?
— Cum vrei tu, bătrîne.
— Ce crezi despre Trufie, George ? Ar putea să o joace fără mască, doar cu un machiaj stilizat, nu-i aşa ?
— Uite ce, Pete, dacă tot trebuie să joc în două roluri, aş prefera să nu...
— Răutatea, George ?
— Invidia, Pete ?
— N-aş avea nimic împotriva Trîndăviei, Pete.
— Trîndăvia, nu. Vrei s-o întrebăm pe Helen, Chris ? Eu preţuiesc părerile soţiei mele.
— Las-o baltă, Pete.
— Ce ai zice de-un pic de Desfrînare ?
— Pete, termină !
— Nu lua în seamă ce spun, Chris, băiete. Nu prea sînt în apele mele, asta-i tot. Şi acum, doamnelor şi domnilor, iată opera, garantat nouă şi nefolosită. Oferă cineva ceva ? O ia domnul acesta delicat cu părul şi profilul ondulat ! Adjudecat ! Adjudecat !...
— Ce vrea să fie asta ?
— Scumpule, eşti tu însuţi. Nu-i aşa, George?
— Desigur, bătrîne, desigur.

— Faceţi cunoştinţă ! Chris, Lăcomia. Lăcomia, Chris.
— Dacă îţi face plăcere, Pete.
— Trebuie să vă cunoaşteţi mai bine. Ticălosul ăsta fardat caută să pună mîna pe orice. Nu hrană, Chris. Asta-i mult prea simplu. Ia rolul cel mai bun, locul cel mai bun, banii cei mai mulţi, critica cea mai bună, femeia cea mai bună. S-a născut cu gura şi cu pantalonii deschişi şi cu mîinile întinse, gata să apuce. Este un caz cosmic, nemernicul care păstrează banii şi mănîncă chifla altuia. Nu-i adevărat, George ?
— Linişteşte-te, Pete. Vino aici şi aşază-te puţin.
— Ei-Lăcomie, crezi că-l poţi juca pe Martin?
— Isprăveşte, Pete. Nu vorbeşte serios, Chris. E puţin nervos. Puţin surescitat, nu-i aşa, Pete ?
— Asta-i totul. Da. Desigur. Asta-i totul.
„N-am avut scaun de o săptămînă."

Întunericul se aduna în jurul lui ca şi pescăruşii. Unul se aşeză pe Pitic, dar capul de argint se clătina făcînd să-i piară glasul şi să se departeze în zbor. Coborî la crevasă, umflă centura, legă benzile şi o puse sub cap. Îşi băgă mîinile înăuntru. Îşi simţea însă capul lipsit de apărare, deşi purta scufia, aşa că se tîrî afară şi îşi aduse pălăria de la Leul Roşu. Reluă operaţia de a se introduce.
— Doamne dumnezeule !
Se aburcă din nou afară.
— Unde naiba mi-e mantaua de ploaie ?
Porni să se caţăre pe stînci. La Leul Roşu, la groapa cu apă şi la Piscul Perspectivei.

— Nu poate fi lîngă Pitic, doar niciodată...

Orbecăi prin şanţuri. Ierburi rău mirositoare, vîscoase. O fi rămas sub ele ?

Îşi găsi haina acolo unde o lăsase, lîngă Pitic. Era stropită cu alb. O îmbrăcă peste scurtă şi se vîrî din nou în culcuş.

„Iată despre ce nu ţi se poate vorbi niciodată, nu ţi se dă cea mai vagă idee. Nu primejdia sau greutăţile, ci stupidităţile astea meschine, repetările afurisite, zile pierdute într-un du-te vino confuz de greşeli mărunte pe care nici nu le-ai observa dacă ai fi la lucru, sau dacă ai putea da o fugă la Leul Roşu sau ţi-ai vedea iubita... Unde mi-e cuţitul ? O, drace !"

Cuţitul era totuşi acolo, lunecase dedesubt şi-l împungea ca o piatră sub coasta stîngă. Îl scoase afară şi înjură.

„Ar fi bine să mă îndeletnicesc acum cu gînditul. A fost o greşeală s-o fac în timpul în care aş fi putut lucra. Dacă, dimpotrivă, mă gîndeam de noaptea trecută, aş fi putut aborda ziua în mod metodic, ducînd totul la bun sfîrşit.

Deci care sînt problemele ? Mai întîi trebuie să termin linia de alge. Apoi trebuie să găsesc un loc pentru haine, ca să nu mai intru în panică. Cel mai bine ar fi să le păstrez aici, ca să nu le mai rătăcesc. Doi. Nu, trei. Hainele erau punctul doi. Mai întîi hainele în crevasă, apoi alte alge, pînă termin linia. Trei, apa. Nu pot să sap ca să ajung la ea. Trebuie să o captez atunci cînd vine. Să-mi aleg un şanţ mai jos de stratul de guano şi mai sus de linia pînă unde ajung stropii. Să fac un bazin de captare."

Îşi suci maxilarul inferior într-o parte. Barba ţepoasă, culcată pe boneta de lînă, îl stingherea rău. Avea o uşoară senzaţie de furnicătură, un frison pe braţe şi pe picioare, unde îl arsese soarele. Denivelările stîncii îl supărau din nou.

„Curînd o să plouă. Atunci o să am prea multă apă. Ce-am să mă fac cu crăpătura asta ? Nu trebuie să-mi ud hainele. Trebuie să instalez un cort. Mîine poate am să fiu salvat.

Îşi aminti cum încă de dimineaţă fusese sigur că va fi salvat şi la acest gînd i se strînse fără voie inima, ca şi cum cineva şi-ar fi călcat o făgăduială jurată. Stătea întins pe spate, privind în sus spre stele şi întrebîndu-se unde ar putea găsi o bucată de lemn în care să bată. Dar nu era urmă de lemn pe stîncă, nici măcar un capăt de creion. Nici sare ca s-o arunce peste umărul stîng. Poate o împroşcătură de apă de mare ar avea acelaşi efect.

Îşi împinse mîna în jos, spre coapsa dreaptă. Vechea lui cicatrice fusese şi ea probabil bătută de soare, căci simţea locul proeminent arzînd uşor... nu era o senzaţie neplăcută, dar îţi reţinea atenţia. De cîte ori făcea o grimasă, ţepii culcaţi pe scufie scoteau un hîrşîit.

„Să ascut cuţitul în aşa fel încît să mă pot bărbieri. Cinci. Să fac mîine dimineaţă ceva împotriva constipaţiei."

Arsurile de soare înţepau.

„Sufăr în urma unei reacţii normale. Am trecut prin chinurile iadului în mare şi în pîlnie şi pe urmă am fost atît de fericit să mă văd teafăr, încît am sărit peste cal. Urmează o recă-

dere. Trebuie să dorm, să stau liniştit şi să mă muncesc să adorm."

Arsura continua să-l furnice, barba zgîria şi hîrşîia, iar denivelările stîncii aprindeau focurile lor domoale, înăbuşite. Dăinuiau acolo ca şi marea, chiar cînd conştiinţa suferea vreo modificare, ele persistau insistente. Deveneau un peisaj incandescent, deveneau un univers, iar el oscila între momente de suspensie în spaţiu, în care le observa, şi altele în care era răstignit în mod chinuitor, în toate direcţiile.

Deschise ochii şi privi în sus. Îi închise din nou şi mormăi pentru sine :

— Visez.

Deschise ochii şi lumina soarelui era acolo. Soarele îi potolea într-o oarecare măsură focurile, căci mintea putea în sfîrşit să-şi mute privirea în altă parte. Stătea întins, cu ochii la cerul dimineţii, încercînd să-şi amintească natura răstimpului care se micşorase pe neaşteptate.

— Dar n-am dormit deloc.

Iar mintea nu avea nici un chef să părăsească culcuşul din crevasă şi să înfrunte ceea ce avea de făcut. Vorbi monoton, în aerul înalt care plutea pe deasupra.

— Am să fiu salvat astăzi.

Se trase afară şi, cum aerul era cald, se dezbrăcă în pantaloni şi pulover. Îşi împături cu grijă hainele şi le puse în crevasă. Cînd se ghemui în groapă să bea apă, sedimentul roşu îi lăsă o urmă pe piept. Bău apă pe săturate şi cînd se opri, observă că spaţiul de întuneric dintre apă şi fereastră, era mai larg.

— Trebuie să fac rost de mai multă apă.

Rămase nemişcat şi încercă să decidă dacă este mai important să facă pregătirile pentru a capta apă, sau să termine linia de alge. Aceasta îi aminti cît de repede poate trece timpul dacă îl laşi să-ţi scape din mînă şi, în consecinţă, se căţără sus la Veghe. Era o zi în care predomina culoarea. Soarele ardea, iar apa, de un albastru intens, scînteia veselă. Pe stînci fusese răspîndită culoare, umbre ce păreau de un violet închis cît timp nu te uitai drept spre ele. Privi în jos, spre Strada Mare. Era ca o ilustrată. Închise ochii, îi deschise din nou, dar stînca şi marea nu mai păreau reale. Era un model de culoare ce umplea cele trei lumini ale ferestrei sale.

— Sînt încă adormit. Închis în propriul meu trup.

Se îndreptă spre Leul Roşu şi se aşeză lîngă mare.

— De ce-am venit aici ?

Se încruntă spre apă.

— Cu intenţia să fac rost de hrană. Dar nu mi-e foame. Trebuie să culeg alge.

Luă centura şi cuţitul din crevasă şi se îndreptă spre Piscul Perspectivei. Fu nevoit să se caţăre după ierburi pe terase mai îndepărtate, deoarece partea mai apropiată a stîncii fusese dezgolită. Ajunse la o terasă care îi era vag familiară şi simţi nevoia să se gîndească.

„Am mai fost aici să adun pietre pentru Pitic. Am încercat să urnesc piatra aceea dar nu s-a clintit deşi era crăpată."

Se încruntă spre piatră. Apoi îşi croi drum în jos, pînă ajunse lîngă ea, stînd agăţat de stîncă

cu ambele mîini, iar crăpătura aflîndu-se la un cot de obrazul lui. Ca tot restul coastei stîncoase, pînă unde putea ajunge apa, era cimentată cu straturi de crustacee şi excrescenţe enigmatice. Dar crăpătura era acum mai largă. Întreaga piatră se deplasase şi, probabil, se înclinase cu cîţiva centimetri. În interiorul crăpăturii era un întuneric înfiorător.

Rămase acolo, privind la piatra desprinsă, pînă cînd uită la ce se gîndeşte. Vedea întreaga stîncă ca pe un obiect în apă şi îşi întorcea capul dintr-o parte în alta.

„De unde naiba mi-e atît de familiară stînca asta ? N-am mai fost niciodată pe ea."

Familiară nu ca o cunoştinţă din vreme de război, un om pe care ajungi să-l cunoşti atît de repede deoarece eşti silit să-ţi împarţi viaţa cu el, pe întinderi nesfîrşite de ore. Ci familiară ca o rudă rareori întîlnită, dar de care trebuie să ţii seama an de an. Familiară ca un prieten din copilărie, o dădacă, o cunoştinţă cu aureolă de eternitate. Familiară acum ca stîncile copilăriei, cercetate şi reevaluate vacanţă după vacanţă, reamintite în întunericul patului, iarna, şi imaginate ca o formă pe care degetul tău o poate atinge în aer...

Dinspre cele trei stînci se auzi un plescăit sonor. Se căţără iute pe Leul Roşu, dar nu văzu nimic.

— Ar trebui să pescuiesc.

Iarba de mare duhnea în şanţuri. Se auzi încă un plescăit dinspre mare şi de data asta apucă să vadă undele propagîndu-se. Îşi prinse obrajii

în palme ca să gîndească, dar atingerea părului îl sustrăgea.

„Trebuie să-mi fi crescut bine barba. Ţepoasă în orice caz. E straniu că ţepii continuă să crească şi atunci cînd restul este..."

Se duse în grabă spre Piscul Perspectivei, luă o încărcătură de alge şi o trînti în primul şanţ. Se îndreptă încet, în lungul Străzii Mari spre Veghe şi se aşeză jos, cu palmele desfăcute de o parte şi de alta a trupului. Capul îi căzu pe genunchi. Clipocitul apei care înconjura Stînca de Siguranţă era foarte liniştitor, iar un pescăruş şedea pe Veghe ca o statuie.

Zgomotele din interiorul trupului se difuzau. Întunericul vast era plin de ele, aşa cum o fabrică este plină de zgomotul maşinilor. Capul tresărea uşor la fiecare bătaie a inimii.

Fu smuls brusc din această stare de un ţipăt ascuţit. Pescăruşul înaintase de-a lungul stîncii, cu aripile pe jumătate deschise şi capul în pămînt.

— Ce doreşti ?

Reptila înaripată făcu doi paşi într-o parte, apoi îşi strînse aripile. Cu ciocul îşi curăţă penele de sub aripă.

— Dacă aş avea un scaun m-aş simţi mai bine.

Se înălţă întorcîndu-se şi privi la Piticul care îi făcea cu ochiul său argintiu. Linia orizontului era fermă şi apropiată. Din nou avu impresia că vede creste în curba ei.

Necazul era că pe stîncă nu se aflau perne şi nici smocuri de iarbă. Avu o clipă intenţia să-şi aducă scurta şi să-şi facă un scaun din

pulpanele împăturite. Dar efortul părea prea mare.

„Mă doare carnea în interior de parcă ar fi stîlcită. Duritatea stîncii îmi istovește carnea. Mai bine să mă gîndesc la apă."

Apa era insinuantă, catifelată și primitoare.

— Trebuie să-mi organizez un fel de adăpost. Trebuie să iau măsuri să captez apa.

Își reveni puțin, se simți mai înzdrăvenit și mai îngrijorat. Se încruntă la stîncile dezordonate care erau atît de înnebunitor și eluziv familiare și urmări cu ochiul linia subțire de alge. Strălucea pe alocuri. Poate că din aer va părea o fîșie strălucitoare.

— Aș putea capta apă în mantaua de ploaie. Aș putea amenaja zidul unui șanț în bazin de captare.

Se opri din vorbit și se aplecă pe spate, pînă ce denivelările Piticului, folosit drept spătar de scaun, îl făcură să se aplece din nou în față. Șezu ghemuit și încruntat.

— Sînt conștient de...

Privi în sus.

— Sînt conștient de o greutate. O apăsare masivă. Agorafobie sau în orice caz opusul claustrofobiei. O presiune.

Captarea apei !

Se ridică în picioare și coborî Strada Mare. Examină șanțul cel mai apropiat de crevasa de dormit.

— Vînt predominant. Trebuie să captez apa din partea orientată spre sud-vest.

Luă cuțitul și trase o linie în pantă peste peretele înclinat. Se termina într-o scobitură cît

pumnul, în punctul în care peretele întîlnea fundul șanțului. Se duse la Pitic, extrase cu grijă un cartof alb și-l duse în șanț. La un capăt al briceagului era un dinte cam de jumătate de centimetru, proiectat să servească drept șurubelniță. Îl apăsă de stîncă la doi, trei centimetri de linie și bătu în piatră cu capătul opus al cuțitului. Roca se sfărmă în fulgi subțiri. Plasă șurubelnița pe linie și bătu pînă ce o adînci în stîncă. La scurtă vreme, linia ajunse să fie lungă de treizeci de centimetri și profundă poate de trei milimetri. Se apucă de lucru la capătul de jos al liniei.

— Să încep la capătul cel mai important. Atunci, oricît de curînd ar veni ploaia, am să pot capta puțin din ea.

Zgomotul bătăilor se repeta în mod satisfăcător în șanț și el se simțea împrejmuit, ca și cum ar fi lucrat într-o cameră.

„Aș putea să-mi întind scurta sau mantaua de ploaie deasupra acestui șanț și aș avea un acoperiș. Senzația aceea de apăsare nu este atît de supărătoare aici. Asta se datorește pe de o parte faptului că mă aflu într-o încăpere, iar pe de altă parte faptului că lucrez."

Brațele îl dureau, dar pe măsură ce linia se îndepărta de bază putea să lucreze într-o poziție mai confortabilă. Făcu o încercare fantezistă să vadă dacă o creștere a comodității ar învinge oboseala și constată că nu ar fi așa. Se așeză pe jos, cu fața la cîțiva centimetri de stîncă, își sprijini fruntea de piatră, dar mîna i se destinse și căzu de-a lungul trupului.

„Aş putea să mă bag în crevasă şi să stau puţin întins. Sau aş putea să mă înfăşor în scurtă, sus, lîngă Pitic."

Îşi smuci capul de pe stîncă şi se apucă din nou de lucru. Partea tăiată a liniei se lungea rapid. Se întîlni cu partea pe care o tăiase la început şi el se retrase puţin ca s-o examineze.

— Ar fi trebuit să-i tai şi fundul oblic. Dracul s-o ia !

Se stîmbă la stîncă şi reluă dăltuitul pînă cînd baza jgheabului fu înclinată spre interior.

— Mai adîncă spre capăt !

— Deoarece cantitatea de apă din jgheab..... dar se răzgîndi şi îşi continuă socoteala cu voce tare : Cantitatea de apă, în orice porţiune din jgheab, va consta din toată apa colectată mai sus şi va fi de asemenea proporţională cu suprafaţa stîncii de deasupra.

Ciocănea în stîncă şi fulgii cădeau. Mîinile nu mai rezistau şi se aşeză jos în şanţ, privindu-şi opera.

„După asta am să fac o treabă de adevărat inginer. Am să găsesc o suprafaţă complexă în jurul unui bazin potenţial şi am să tai o reţea de linii care să călăuzească apa în interior. O să fie foarte interesant. Ca nişte castele de nisip. Sau ca împăraţii romani care aduceau apă în oraş de pe dealuri."

— Acesta este un apeduct. Am să-l numesc Apeductul Claudian.

Începu să dăltuiască din nou, impunînd stîncii fără rost o raţiune de a fi.

— Mă întreb cît timp am pierdut cu îndeletnicirea aceasta.

Se întinse în şanţ şi îşi simţi spatele ca bătut. Apeductul Claudian era o cicatrice lungă, albicioasă.

— Stînca asta este de o duritate veninoasă. E mai dură decît ar trebui să fie o stîncă. Şi..... are un aer familiar.

Greutatea apăsătoare îl presa în jos. Se smuci să se ridice în capul oaselor.

— Ar fi trebuit să usuc iarbă de mare şi să căptuşesc crevasa. Dar sînt prea multe de făcut. Aş avea nevoie de un ajutor pentru munca asta de supravieţuire şi salvare. Poate voi reuşi să găsesc alt loc de dormit. În aer liber ? Mi-e destul de cald.

Prea cald.

— Îmi simt carnea pînă în profunzime ca şi cum ar fi stîlcită pînă la os şi umflată. Tumefiată.

Globul de întuneric întorcea o fereastră complicată spre cer. Vocea se evapora în uşă, cum scapă aburul într-o zi uscată.

— Muncesc prea mult. Dacă nu bag de seamă am să mă extenuez : În orice caz, meriţi toate felicitările Chris. Nu cred că mulţi oameni ar.....

Se opri brusc, apoi reluă :

— Chris. Christopher Hadley Martin.....

Cuvintele se stinseră.

Se afla acolo un instrument de cercetare, un punct care ştia că există. Sunete care ieşeau din partea inferioară a feţei. Nu erau însoţite de un înţeles. Erau nefolositoare ca nişte cutii de conserve aruncate, cu capacele făcute sul.

— Christopher. Christopher !

Întinse amîndouă brațele ca și cum ar fi vrut să înșface cuvintele înainte de a se stinge. Brațele se iviră în cadrul ferestrei și fără nici un temei îl umplură de groază.

— O Doamne !

Își înfășură mîinile în jurul trupului, se îmbrățișă strîns, se legănă dintr-o parte într-alta și începu să murmure.

— Liniștește-te. Liniștește-te. Păstrează-ți calmul !

9

SE RIDICĂ și se așeză prudent pe marginea șanțului. Simțea prin pantaloni și chiloți fiecare strat și fiecare muche de stîncă. Se mută ceva mai jos, într-un loc unde straturile erau tăiate drept, dar spatele nu părea s-o ducă mai bine.

— Sînt cel care am fost.

Examină forma ferestrei sale și ghiveciul cu păr ce înflorea între cele două nasuri. Întoarse fereastra în jos și trecu în revistă tot ce se vedea din persoana lui. Puloverul se destrămase în zdrențe și smocuri de lînă. Se aduna în falduri mai jos de piept, iar mînecile erau făcute armonică. Pantalonii, mai jos de pulover, în loc să fie negri, erau lucioși și cenușii. Și mai în jos atîrnau ciorapii ca niște ghemotoace de cîrpă,

de care se șterge pe mîni un fochist. Nu se vedea nici urmă de trup, doar un maldar de materiale uzate. Privi un timp cu indiferență formele bizare care stăteau culcate pe pantaloni, pînă cînd îi trecu prin cap cît este de ciudat ca tocmai acolo să șadă niște homari. Apoi îl cuprinse brusc o ură teribilă împotriva homarilor și îi zvîrli cît mai încolo, iar ei trosniră izbindu-se de stîncă. Durerea surdă a loviturii preschimbă homarii din nou în prelungiri ale trupului său și deveniră iarăși mîinile lui, zăcînd abandonate acolo unde le aruncase.

Își drese glasul, ca și cum ar fi fost pe punctul de a vorbi în public.

— Cum pot eu să-mi stabilesc pe deplin identitatea, fără o oglindă ? Asta este de fapt ceea ce m-a schimbat. Pe vremuri eram un om cu douăzeci de fotografii care mă reprezentau pe mine, pe mine în rolul ăsta sau celălalt, cu semnătura mîzgîlită în colțul din dreapta, jos, drept ștampilă și sigiliu. Chiar cît timp am fost în Marină, aveam fotografia de pe legitimație, așa că din cînd în cînd puteam să mă uit și să văd cine sînt. Sau poate nici nu era nevoie să mă uit, ci eram mulțumit să-mi port legitimația în dreptul inimii, liniștit, știind-o acolo, dovadă a identității mele complete. Mai erau și oglinzi, oglinzi triple, mai separate decît cele trei lumini de la fereastra asta. Pe cele două laterale puteam să le potrivesc în așa fel încît să se formeze o dublă reflectare și să iscodesc în oglinda reflectată cum arăt din spate sau din profil, de parcă aș fi urmărit un străin. Puteam să iscodesc și

să evaluez efectul pe care Christopher Hadley Martin îl exercită asupra lumii. Puteam să mă încredințez de soliditatea mea prin trupurile altor oameni, prin căldură și mîngîieri și carnație triumfătoare. Puteam să întruchipez o personalitate. Dar acum sînt obiectul ăsta de aici, dureri nenumărate de carne stîlcită, o boccea de zdrențe și homarii aceia de pe stîncă. Cele trei lumini ale ferestrei mele nu sînt deajuns să mă identifice, oricît ar fi ele de suficiente în lume. Acolo mai erau și alți oameni care să-mi vorbească despre mine... se îndrăgosteau de mine, mă aplaudau, mîngîiau acest trup pe care îl defineau pentru mine. Erau oameni cărora le-o luasem înainte, oameni care mă antipatizau, oameni care se certau cu mine. Aici nu e nimic cu care să mă cert. Sînt în pericol de a-mi pierde definiția. Sînt un album de instantanee puse la întîmplare, un spectacol întreg format din secvențe de filme vechi. Tot ce știu despre chipul meu este zgîrietura țepilor, o mîncărime, o senzație de căldură care mă furnică.

Strigă cuprins de mînie :

— Acesta nu-i chip de om ! A vedea este ca și cum ai explora în noapte cu o lanternă. Ar trebui să-mi pot vedea capul în întregime.

Coborî la groapa cu apă și privi atent în baltă. Dar oglindirea lui era incomprehensibilă. Ieși de-a-ndăratelea și se îndreptă spre Leul Roșu printre scoici împrăștiate. Pe una din stîncile ieșite din mare găsi o baltă cu apă sărată. În bătaia soarelui părea adîncă de cîțiva centimetri și conținea trei anemone de mare și o moluscă

înfășurată în ierburi verzi. Mai era și un peștișor, mai mic de doi centimetri, care se scălda în soare mai spre fund. Se aplecă peste baltă, privi dincolo de raza de acțiune a peștelui și departe, în adînc, văzu cer albastru. Dar oricum și-ar fi sucit capul nu vedea nimic altceva decît un petec de întuneric, mărginit de conturul sălbatic al părului.

— Cea mai bună fotografie a mea era una în rolul lui Algernon. Nici cea ca Demetrius nu era rea, sau..... în Freddy, cu pipa. Machiajul era reușit și ochii păreau foarte depărtați. Mai era și cea din *La căderea nopții*. Și cea din *Așa e lumea*. Ce rol am jucat eu ? Ar fi fost amuzant s-o ai de parteneră pe Jane. Ce fată bună de giugiulit !

Stînca făcea să-l doară cicatricea de pe partea dreaptă. Își schimbă poziția piciorului, privi din nou atent în baltă. Își întoarse iarăși capul într-o parte, încercînd să găsească unghiul potrivit pentru a-și vedea profilul..... profilul său cel reușit, din stînga, ușor înălțat și cu un început de zîmbet. Dar îi stătea în drum întîi un nas neclar și apoi un semicerc de orbită. Se întoarse să-și cerceteze chipul din față, dar respirația tulbura apa. Suflă în jos și capul cel întunecat tremură și se sparse. Sări în sus văzînd că se sprijină pe un homar care era la capătul mînecii drepte.

Transformă homarul din nou în mînă și privi în jos spre baltă. Peștișorul stătea suspendat la soare și din tubul de oxigen se ridica, pe lîngă el, o dîră continuă de bule. Sticlele din spatele

barului apăreau, privite prin acvariu, ca nişte stînci din giuvaeruri şi aur.

— Nu, mulţumesc, am băut destul.

— A băut destul. Ai auzit, George ? Ai auzit şi tu ?

— Ce să aud, Pete ?

— Drăguţul de Chris a băut destul.

— Nu zău, Chris.

— Drăguţul de Chris nici nu bea, nici nu fumează.

— I-o fi plăcînd societatea, bătrîne.

— Îi place societatea. A mea. Mi s-a scîrbit de mine. Sper domnişoară că n-ai de gînd să spui „Ora închiderii domnilor, vă rog." Nu-i aşa, domnilor ? I-a promis bătrînei sale meme. Mi-a mărturisit el. Maică-sa i-a zis. I-a zis, „Chris, fiul meu, lasă cele zece porunci în plata Domnului". Chiar aşa a zis. Dar să nu bei şi să nu fumezi. Să faci amor, doar.

— Haide, Pete. Ia-l de celălalt braţ, Chris.

— Jos mîna, domnii mei, pe ceruri, peşte fac din cel ce-mi ţine calea [1].

Sînt un cetăţean liber şi cu vederi largi al acestei trupe, cu o soţie şi un copil de sex neutru.

— E băiat, bătrîne.

— Ţi-o spun cu toată convingerea, George, nu-i vorba de sex ci de înţelepciune. Ştie el cine sînt eu ? Cine sîntem noi ? Mă iubeşti, George ?

— Eşti cel mai bun director pe care l-am avut vreodată, sugativă înrăită ce-mi eşti !

[1] *Hamlet*, act 1, scena 5.

— Intenţionat sugativă, domnişoară. George, eşti regizorul cel mai divin şi serafic pe care l-a avut vreodată afurisitul ăsta de teatru şi Chris cel mai dat naibii june prim, nu-i aşa, Chris ?

— Cum zici tu, nu-i aşa, George !

— Desigur, bătrîne, desigur.

— Deci, noi toţi datorăm totul celei mai afurisit de grozave femei din lume. Te iubesc, Chris. „Tata şi mama sînt un singur trup. Şi tot aşa şi unchiul meu. Profeticul meu unchi" [1]. Vrei să te aleg în clubul meu ?

— Ce-ai zice să ne cărăm acasă, Pete ?

— Îl numesc „Culbul Viermelui Neruşinat". Eşti membru ? Vorbeşti spanioleşte ? Deschideţi lateral, sau doar duminical ?

— Haide, Pete.

— Noi viermii sîntem acolo toată săptămîna. Să vezi. Cînd chinezii vor să prepare un fel foarte ales, îngroapă un peşte într-o cutie de conserve. Cît ai clipi, toţi viermişorii scot capul şi încep să mănînce. Cît ai clipi, peştele dispare. Nu rămîn decît viermii. Nu-i glumă să fii vierme. Unii sînt fototropici. Hei, George, fototropici.

— Şi ce-i cu asta, Pete ?

— Fototropici. Am spus fototropici, domnişoară.

— Termină-ţi viermii, Pete, şi hai să mergem.

— A, viermii ! Da, viermii. Încă n-au terminat. Abia au ajuns la peşte. I-o treabă scîrboasă să te tîrăşti înăuntrul unei cutii de conserve şi „Danemarca este una dintre cele mai rele". Cînd

[1] *Hamlet*. Act 1, scena 4.

termină peștele Chris, încep să se mănînce unii pe alții.

— Amuzantă chestie, bătrîne.

— Cei mici îi mănîncă pe cei mititei. Cei mijlocii îi mănîncă pe cei mici. Cei mari pe cei mijlocii. Apoi cei mari se mănîncă între ei. Rămîn doar doi și apoi numai unul și unde a fost cîndva un pește, se află acum un singur vierme, uriaș, prosper. Mîncare aleasă.

— I-ai luat pălăria, George ?

— Haide, Pete. Acum bagă de seamă !

— Te iubesc, Chris. Ce mai bucată mare și delicioasă ! Mănîncă-mă.

— Pune-i brațul pe umărul tău.

— A mai rămas aproape jumătate din mine. Sînt fototropic. Nu-l mănînci și pe George ? Iar cînd mai rămîne doar un vierme, trebuie dezgropat.

— Pentru numele lui Dumnezeu, isprăvește cu urletele. O să se ia după noi un copoi.

— Trebuie dezgropat.

— Las-o baltă, Pete. Cum naiba știi cînd să-l dezgropi.

— Au raze la ochi. Ai auzit vreodată o sapă lovindu-se de o cutie de conserve, Chris ? Bum ! Bum ! Întocmai ca tunetul. Ești membru ?

Lîngă cele trei stînci apăru un cerc de unde. Le urmări concentrat. Apoi, în dreptul stîncilor, apăru un cap cafeniu și încă unul și încă unul. Unul dintre capete ținea în gură un cuțit argintiu. Cuțitul se îndoi, fîlfîi și el văzu că era un pește. Foca se aburcă pe stîncă, în timp ce cele-

lalte se scufundau lăsînd apă încrețită și cercuri. Foca mîncă în tihnă, la soare, lepădă capul și coada peștelui și se întinse liniștită.

— Mă întreb dacă știe de existența omului.

Se ridică încet și foca își întoarse capul spre el. Se trezi tresărind sub privirea fixă, implacabilă. Ridică brusc brațele cu gestul unui om care țintește cu pușca. Foca se tîrî în jurul stîncii și plonjă. Știa despre oameni.

— Dacă m-aș putea apropia, aș ucide-o, mi-aș face cizme și m-aș ospăta cu carnea....."

Oamenii stăteau întinși pe plaja deschisă, înfășurați în piei. Îndurau lunga așteptare și duhoarea. La căderea nopții animalele uriașe ieșiră din mare, se jucară în jurul lor, apoi se culcară să doarmă.

— O haină de ploaie, făcută sul, ar semăna destul de mult cu o focă. După ce s-ar obișnui cu ea, m-aș piti înăuntru.

Examină noțiunea de zile. Mergeau în adîncime ca odăile repetate în oglinzi atîrnate față în față. Pe neașteptate îl încercă o oboseală atît de intensă încît era dureroasă. Se trudi să ajungă sus la Veghe, sub apăsarea cerului și a liniștii totale și vaste. Își impuse să cerceteze marea pustie în toate patru direcțiile. Apa era mai lină astăzi, turtită parcă de aerul mort. În ea se afla mătase moartă în fîșii, petice ce păreau de ulei care deveneau irizate sub privirea lui, ca mîzga într-un canal. Dar unduirea acestei ape se întindea mile întregi, astfel încît soarele, în curs de topire, ba era întins, lărgit pînă la anihilare,

pentru ca, puţin mai departe să apară într-o undă diferită, cu o bruscă strălucire orditoare.

— Vremea s-a schimbat pe cînd mă aflam la Leul Roşu cu George şi cu Pete.

Văzu un cap de focă ivindu-se pentru o clipă dincolo de cele teri stînci şi avu brusc o viziune năstruşnică : el, călare pe o focă, străbătînd apele spre insulele Hebride.

— O, Doamne !

Sunetul vocii sale, monoton deşi strident şi chinuit, îl intimida. Lăsă braţele să-i cadă şi se cuibări în propriul său trup alături de Pitic. Un şuvoi de cuvinte murmurate începu să se rostogolească prin hăul de sub fereastra sa.

— Ca în nopţile cînd eram copil şi stăteam treaz, gîndind că întunericul va dura o veşnicie. Şi nu mai reuşeam să adorm de teama visului, că ceva se ascundea în pivniţă ca să se năpustească dintr-un colţ. Zăceam în patul mototolit şi fierbinte, fierbinte de frigea, încercînd să mă închid în mine însumi şi ştiind că mai erau trei eternităţi pînă la venirea zorilor. Totul făcea parte din lumea nopţii, cealaltă lume unde putea să se întîmple orice, lumea strigoilor, a hoţilor, a urîciunilor, în care lucruri inofensive în timpul zilei prindeau viaţă, dulapul, poza din carte, poveşti, sicrie, cadavre, vampiri şi nelipsitul întuneric apăsător, chinuitor şi dens ca fumul. Şi mă forţam să mă gîndesc la orice, căci dacă nu m-aş fi gîndit, mi-aş fi adus aminte de ceea ce se ascundea acolo jos, în pivniţă şi mintea mea s-ar fi îndepărtat de trup şi ar fi coborît, lipsită de apărare, scările întunecate ale celor trei etaje, trecînd pe lîngă pendula înaltă, bîntuită de fantome, prin uşa care se văita, în jos pe scările îngrozitoare, pînă acolo unde capetele sicriului erau strivite în zidurile pivniţei... iar eu ţintuit neputincios pe duşumeaua de piatră, zbătîndu-mă să mă întorc, să fug, să urc.

Stătea în picioare, încovoiat. Orizontul reapăru.

— O, Doamne !

Aşteptînd zorile. Prima pasăre ciripind sub streşini sau într-un vîrf de copac. Aşteptînd poliţia lîngă maşina ciocnită. Aşteptînd obuzul după explozia tunului.

Cerul apăsător se aşeză pe umeri într-un mod şi mai de neîndurat.

— Ce-o fi cu mine ? Sînt om în toată firea. Ştiu ce mi se întîmplă. Nu-i nici o legătură între mine şi puştiul cu pivniţa, absolut nici una. Am crescut. Mi-am aranjat viaţa. Sînt stăpîn pe ea. Şi, oricum, nu-i nimic acolo de care să-mi fie frică. Aşteptînd rezultatul. Aşteptînd acel monolog... nu, cel care urmează după ăsta, las că ştiu eu, cel în care traversez ca să iau cutia de ţigări. Dar acolo unde ar trebui să fie monologul este un gol negru şi el a spus că te-ai încurcat prea mult ieri seară, bătrîne. Aşteptînd ca rana să fie pansată. O să doară puţin. Aşteptînd rîndul la dentist...

— Nu-mi place să-mi aud vocea căzînd moartă la gură ca o pasăre împuşcată.

Puse cîte o mînă de fiecare parte a ferestrei sale şi privi două linii negre care o micşorau.

Sub fiecare palmă simţea asprimea ţepilor şi dogoarea obrajilor.

— Ce forţă mă striveşte ?

Îşi plimbă privirea pe linia orizontului şi singurul lucru care îl înştiinţă că străbătuse tot cercul fu unduirea mai strălucitoare din dreptul soarelui.

— Am să fiu salvat într-una din zilele care urmează. Nu trebuie să fiu îngrijorat. Secvenţele din trecut nu pot să-mi strice, dar trebuie să mă feresc să nu-mi apară lucruri care nu s-au întîmplat niciodată, ca de pildă... am apă şi hrană şi inteligenţă şi adăpost.

Făcu o pauză şi se concentră asupra senzaţiei pe care o simţea în carnea din jurul ferestrei. Mîinile şi pielea păreau pline de băşici. Îşi roti ochii pieziş şi constată că s-ar putea, într-adevăr, să fie o uşoară diformare a semicercului orbitelor.

— Bubiţe de căldură ? Cînd o să plouă mă dezbrac şi fac o baie. Dacă n-o să fiu salvat pînă atunci.

Apăsă pielea din jurul ochilor cu degetele de la mîna dreaptă. Avea bubiţe de căldură pe obraji, pînă jos, sub ţepii bărbii. Cerul apăsa asupra lor, dar la altceva nu erau sensibile.

— Trebuie să mă bag la adăpost. Să mă culc. Şi să stau treaz.

Ziua se scurgea cenuşie şi fierbinte. Mohorîtă.

— Am spus că am să mă îmbolnăvesc. Am spus că trebuie să fiu atent la simptome.

Coborî la gaura cu apă şi se tîrî înăuntru. Bău pînă auzi cum îi ghiorăie apa în burtă. Ieşi tîrîndu-se de-a-ndăratelea şi constată că dimensiunile erau învălmăşite. Suprafaţa stîncii era mult prea dură, mult prea strălucitoare, mult prea aproape. Nu mai putea deloc aprecia proporţiile.

Nu era nimeni altul care să spună un cuvînt. Nu arăţi prea bine, bătrîne !

— De unde naiba să ştiu cum arăt ?

Văzu un uriaş ameninţător şi se cutremură înainte de a face asocierea dintre capul argintiu şi staniolul de pe şocolată. Simţi că ar fi primejdios să se ridice în picioare, dintr-un motiv pe care nu era în stare să-l formuleze. Se tîrî la crevasă şi aranjă hainele. Hotărî că trebuie să îmbrace tot ce avea. Curînd se trezi cu capul în afara crevasei, pe o centură umflată. Cerul era din nou albastru strălucitor, dar foarte apăsător. Deschizătura de sub ţepi picura.

— Ai grijă, Somn Vrăjitor. Răvaşe de plăcintă. Zicale vechi. Creier ca o boccea cu zdrenţe. Dar nu dormi de teama pivniţei. Cum dorm vitejii. Nat doarme. Şi bătrînul Suge Gin. Rostogolit pe podea, sau legănîndu-se ca o boccea cu zdrenţe. Este o mare aventură şi la îndemîna tuturor. Culcă-te jos, şobolane. Acceptă-ţi cuşca. Cîtă ploaie o fi căzut luna asta ? Cîte convoaie ? Cîte avioane ? Mîinile mele sînt mai mari. Tot trupul mi-e mai mare şi mai sensibil. Pericol. Posturi de luptă. Am spus eu că am să mă îmbolnăvesc. Simt vechea cicatrice de pe picior cum mă mănîncă mai tare decît restul. Am sare în pantaloni. Şi furnici în chiloţi.

Se ghemui într-o parte a crevasei şi îşi eliberă mîna dreaptă. Îşi pipăi cu ea obrazul, dar îl găsi uscat.

— Mîncărimea nu poate fi deci sudoare.

Se scărpină pe picioare. Marginea scurtei îi irita fața. Își aminti că ar fi trebuit să poarte pălăria, dar era prea extenuat ca să o găsească. Zăcea nemișcat și trupul îi ardea.

Deschise ochii și deasupra lui cerul era violet. Era ceva în neregulă cu orbitele lui. Zăcea acolo, cu privirea în gol și se gîndea la bubițele de căldură de pe față. Se întreba dacă n-o să-i astupe complet orbitele.

Bubițe de căldură.

În trupul său febra și frisoanele se succedau ca niște valuri. Îl cuprindeau brusc valuri de materie topită, aliaj de sudură, plumb lichefiat, acid fierbinte, atît de dens, încît se prelungea ca uleiul. Începu să strige și să se zbată să scape din crevasă.

Îngenunche pe stîncă, tremurînd. Își lăsă mîinile în jos și cînd se rezemă în ele cu toată greutatea simți că îl dor. Le privi curios, mai întîi cu un ochi, apoi cu celălalt. Se umflau și se micșorau într-o pulsație lentă.

— Asta nu poate fi adevărat. Firul vieții. Agață-te de el. Asta nu poate fi adevărat !

Dar ceea ce era adevărat era mărimea comparativă a mîinilor. Chiar privite astfel erau mult prea mari, mîini de măcelar, atît de pline de sînge încît carnea era puhavă și umflată. Coatele cedară și el căzu între mîini. Obrazul se sprijinea de stînca neasemuit de dură, gura îi era deschisă și ochii priveau împăienjeniți înapoi în crevasă. Scrîșni din dinți și se agăță de el însuși, în centrul globului său.

— Asta înseamnă că am o febră peste 39 de grade. Ar trebui să fiu la spital.

Mirosul. Formalină. Eter. Metil. Iodoform. Cloroform dulceag. Iod.

Văzul. Crom. Cearșafuri albe. Bandaje albe. Ferestre înalte.

Pipăitul. Durere. Durere. Durere.

Auzul. Emisiuni pentru forțele armate, îndrugînd verzi și uscate, în căștile prinse sub foaia de observație.

Gustul. Buze uscate.

Vorbi din nou cu intensă solemnitate și semnificație.

— Trebuie să vomit.

Începu să se despoaie. Înainte de a ajunge la maiou și chiloți, arsura deveni insuportabilă așa că își smulse hainele și le aruncă la voia întîmplării. Rămase gol, în picioare, iar aerul i se lipea fierbinte de trup, dar faptul de a fi dezbrăcat însemna totuși ceva, căci trupul începu să-i tremure. Se așeză anevoie pe zidul de lîngă cicatricea albă a Apeductului Claudian, cu dinții clănțănindu-i în gură.

— Trebuie să fac ceva ca să rezist.

Dar orizontul nu vroia să stea locului. Asemenea mîinilor, marea pulsa. Linia violetă ba părea atît de îndepărtată încît nu mai avea nici o semnificație, pentru ca în momentul următor să fie atît de aproape încît putea să întindă brațul și să o apuce.

— Gîndește-te ! Folosește-ți inteligența !

Își cuprinse capul între palme și închise ochii.

— Bea cît mai multă apă.

Deschise ochii şi Strada Mare pulsa mai jos de el. Stînca era vărgată cu linii de alge care, vedea el acum, erau umbre negre aruncate de soare şi nicidecum alge. Oceanul, dincolo de Strada Mare, zăcea încremenit şi inexpresiv, astfel încît ar fi putut coborî şi păşi peste el, doar că picioarele îi erau umflate şi îl dureau. Îşi purtă trupul cu multă grijă spre groapa cu apă şi se trase înăuntru. Se simţi imediat îngheţat. Îşi afundă faţa în baltă şi mai că înghiţi, mai că hăpăi apă cu dinţii clănţănind. Se tîrî din nou în crevasă.

— Mi-a făcut-o presiunea, apăsarea aceea îngrozitoare produsă de greutatea cerului şi a apei. Cum poate un trup de om să îndure toată această greutate şi să nu fie strivit zob ?

Reptilele se întorceau plutind spre marea din jurul stîncii. Nu spuneau nimic, ci stăteau pe marea neclintită, cu picioarele ascunse.

— Ar fi bine să am scaun. Trebuie să văd ce-i de făcut. Acum va trebui să pun pe mine tot ce am, ca să transpir şi să iasă căldura asta din trup.

Pînă cînd reuşi să-şi îmbrace toate hainele, se lăsase seara şi el îşi pipăi cu picioarele drumul spre crevasă. Crevasa se mări şi deveni foarte populată. Erau momente cînd era mai mare decît stînca, mai mare decît lumea, momente cînd era o cutie de tablă atît de imensă, încît o sapă izbită de latura ei răsuna ca un tunet îndepărtat. După asta urma o perioadă în care era înapoi în stîncă şi tunetul îndepărtat răsuna ca o lovitură de sapă izbită de o imensă cutie de

tablă. În tot acest timp, deschizătura de sub fereastră continua să se scurgă ca emisiunea pentru Forţele Armate, vorbind şi cîntînd pentru nişte oameni pe care nu-i vedea, dar îi ştia acolo. Pentru cîteva clipe se află acasă şi tatăl său era ca un munte. Tunete şi fulgere se jucau în jurul creştetului acelui munte, iar mama vărsa lacrimi acide şi împletea un ciorap ce nu avea nici început, nici sfîrşit. Lacrimile aveau un fel de vrajă, căci după ce simţi că l-au opărit, preschimbară crevasa într-un model.

Deschizătura vorbea.

— Îi e milă de mine, ştiindu-mă aici pe stîncă.

Sybil vărsa lacrimi şi tot aşa şi Alfred. Helen plîngea. O faţă luminoasă de băiat plîngea. Vedea chipuri pe jumătate uitate, dar de care îşi amintea limpede acum, şi toate plîngeau.

— Plîng pentru că ştiu că sînt singur pe o stîncă, în mijlocul unei cutii de tablă.

Lacrimile vărsate îi preschimbau în chipuri de piatră pe un perete, măşti atîrnate în şiruri pe un coridor fără început şi fără sfîrşit. Erau tăbliţe care spuneau „Fumatul oprit", „Domni", „Doamne", „Ieşire" şi erau mulţi vizitatori în uniformă. Acolo jos era cealaltă încăpere, ce trebuia ocolită, deoarece acolo stăteau zeii, în spatele genunchilor teribili şi a picioarelor de piatră neagră. Dar aici feţele de piatră plîngeau şi plînseseră şi în trecut. Obrajii lor de piatră erau brăzdaţi, erau estompaţi şi puteau fi recunoscuţi doar printr-o anumită metodă vagă de identificare. Pe duşumeaua de piatră, lacrimile lor formau o baltă care îi ardeau picioarele pînă

la glezne. Se repezi să urce zidul, în timp ce materia clocotitoare țîșnea mai sus de glezne, pînă la pulpe, pînă la genunchi. Se zbătea, pe jumătate înotînd, pe jumătate cățărîndu-se. Zidul cotea șerpuind ca peretele unui tunel subteran. Lacrimile nu se mai scurgeau pe piatră în jos pentru a se împreuna cu marea arzătoare. Cădeau în voie, picurînd pe el. Una dintre ele, un punct, o perlă, o minge, un glob care venea împotriva lui, porni să se lățească. Se afla în interiorul mingii de apă care îl ardea pînă la os, ba chiar și mai adînc. Îl mistuia cu totul. Era dizolvat și risipit pe tot cuprinsul lacrimii, o prelungire a suferinței pure, desincarnate.

Sparse suprafața și se apucă de zidul de piatră. Abia dacă era un pic de lumină, dar știa el bine că nu trebuie să piardă timpul, avînd în vedere ceea ce avea să urmeze. În peretele tunelului erau ieșituri, așa că deși aducea mai mult a puț decît a tunel, putea totuși să se cațăre. Se apuca și se trăgea în sus din proeminență în proeminență. Era destulă lumină ca să vadă unde sînt punctele proeminente. Erau chipuri ca acelea din coridorul fără sfîrșit. Nu plîngeau, dar erau călcate în picioare. Păreau să fie făcute dintr-un material calcaros, căci de cîte ori se lăsa cu toată greutatea pe ele se sfărîmau, astfel că numai printr-o mișcare continuă în sus era în stare cît de cît să se mențină. Își putea auzi vocea strigînd în puț.

— Exist ! Exist ! Exist !

Și în tot acest timp mai era încă o voce care îi stăruia în urechi ca sporovăiala celor de la

Emisiunea pentru Forțele Armate. Nimeni nu dădea nici o atenție acestei voci, dar era în firea acelui cretin să-i dea înainte cu vorbitul deși repeta același lucru de nenumărate ori. Această voce avea o oarecare legătură cu partea inferioară a propriei sale fețe și continua să se scurgă pe cînd el urca și spărgea fețele de calcar care îi veneau la îndemînă.

„Tuneluri și puțuri și picături de apă, toate acestea sînt semne bine cunoscute. Nu mă duceți voi pe mine. Le știu prea bine, sînt doar imagini sexuale provenite din inconștient, din libido sau cum s-o fi zicînd. Explicate și bine cunoscute. Chestii sexuale, la ce altceva poți să te aștepți ! Senzații, toate tunelurile și puțurile și picăturile de apă. Vechituri. Nu mă duceți voi pe mine. Vă cunosc !"

10

LIMBA unui fulger de vară linse interiorul crevasei astfel că el văzu acolo forme. Unele erau unghiulare și masive ca niște colțuri de coridoare și printre ele lumina cădea la distanțe de nepătruns. Una dintre forme era o femeie care pentru secunda aceea se dezgheță și prinse viață. Fulgerul o crease sau o dezvăluise în momentul în care inspira. Respirația era redată atît de real încît parcă o vedeai că s-a oprit ca să

expire din nou. Ştiu fără să se gîndească cine este ea şi cînd şi unde, ştia de ce respiră atît de agitat, făcînd să salte bluza imprimată cu mere, fructul oprit, ştia de ce sînt pete de culoare pe umerii obrajilor şi de ce îmbujorarea îi cuprinsese, în mod atît de straniu, nasul. Era motivul pentru care se întorcea spre el cu fruntea înaltă, faţa distantă şi neînfrîntă, cu cele trei pete de roşeaţă distribuite în mijlocul ei. Cît despre ochi, descărcau muniţii de dispreţ şi insultă. Ochii erau cei care confirmau toate părerile nerostite ale trupului şi capului său înfierbîntat. Cînd o vedeai îmbrăcată sau cînd îţi vorbea ţi se părea banală şi lipsită de distincţie. Dar ochii aparţineau altcuiva, căci nu aveau nimic de-a face cu neregularităţile chipului sau cu aspiraţiile mondene şi afectate ale vocii. Mary, ca persoană individuală, nu era nimic altceva decît o încrucişare de influenţe care se exercitează asupra ei de cînd era în leagăn. Mary cu pălărie şi mănuşi, gata de biserică, Mary care mînca la masă cu un rafinament atît de exasperant, Mary purtînd, bine cumpănită pe cele două picioruşe ale ei, o comoară de atracţie demoniacă şi înmiresmată, cu atît mai teribilă, cu cît ea însăşi era aproape inconştientă de existenţa ei. Această încrucişare era atît de specific construită, încît fiecare cuvînt şi fiecare faptă puteau fi prevăzute. Această încrucişare făcea să fie ales de preferinţă obişnuitul şi nu excepţionalul ; zbura spre tot ce era respectabil ca spre un magnet. Se potrivea de minune cu gura strînsă pungă, fruntea prea înaltă, părul cînepiu. Dar ochii... ochii nu aveau nimic în comun cu masca de carne

fixată de natură pe ceea ce era, fără îndoială, o faţă adevărată şi invizibilă. Ochii erau una cu fineţea neverosimilă a taliei şi a sînilor ca merele şi cu transparenţa carnaţiei. Erau mari şi înţelepţi, cu o înţelepciune ce nu ajungea niciodată la suprafaţă spre a fi exprimată prin cuvinte. Îi dădeau numeroase tăceri... atît de explicabile la încrucişările de influenţe. Îi dădeau un mister care venea de altundeva. Dar îmbinaţi cu parfumul tulburător, cu sînii mici, bine păziţi, cu virtutea de neclintit, ochii erau sentinţa de moarte a lui Acteon. O făceau să ocupe, de parcă ar fi fost dreptul ei, un loc special în lumea din spatele ochilor, un loc care era iluminat de scăpărarea fulgerului de vară. Ochii făceau din ea o nebunie, nu atît pentru coapse ci pentru orgoliu, nevoia de a te afirma şi a distruge, tăciune în nodul vital. Ei evocau nopţile copilăriei, eternul pat fierbinte, cu cearşafurile înădite, disperarea. Lucrurile pe care le făcea ea, deşi banale, deveneau importante, pînă şi onixul pe care îl purta devenea talisman. Un fir din fusta ei de *tweed* — deşi o cumpărase de gata dintr-o prăvălie unde fuste identice atîrnau goale şi neschimbate — însuşi acel fir căpăta putere magică prin asociaţie. Numele ei de familie — şi el izbi piatra cu genunchii ridicaţi — acest nume abandonat acum pentru Nathaniel cel mort, îl silise să meargă la o carte de referinţe ca să se asigure că nu indică o oarecare distincţie ce i-ar da şi mai mult dreptul de a fi în centrul unde se instalase. Prin ce noroc, sau şi mai rău, ce lege a universului o aşezase pe ea acolo, în calea spre putere şi succes,

indestructibilă dar chinuitoare prin nevoia de a cuceri și a distruge. Cum reușise să ocupe acest loc din spatele ochilor, de parcă ar fi fost un drept al ei, cînd de fapt nu era mai mult decît o altă treaptă pe care să-ți pui piciorul ca să înaintezi. Acele nopți de amor închipuit, cînd nu te preocupa nici iubirea, nici senzația, nici plăcerea, nici triumful ci ceea ce era mai degrabă o tortură, însuși ritmul trupului încurajat prin exclamații șuierătoare — ia și ia și ia. Asta pentru gura strînsă pungă, și asta pentru petele de roșeață, pentru genunchii strînși, pentru echilibrul de neclintit pe pantofii cu tocuri înalte — și asta dacă te-ar putea ucide pentru farmecul tău și pentru virtutea ta bine păzită.

Cum poate pune astfel stăpînire pe centrul întunericului meu, cînd singurul simțămînt adevărat pe care i-l port este ura ?

Fața palidă, pete de roșeață. Ultima șansă, dar știu bine ce are de gînd să spună, ceva inevitabil pornit din încrucișarea ei. Iată răspunsul, repezit, cu un ton anume înălțat cît mai sus :

— Nuuu.

Trei vocale cel puțin într-o singură silabă.

— Atunci de ce ai acceptat să vii aici cu mine ?

Trei pete.

— Te-am considerat un gentleman.

Inevitabil.

— Mi-am pierdut răbdarea.

— Du-mă acasă, te rog.

— Nu poți vorbi serios, doar sîntem în secolul douăzeci. Se poate să te simți jignită ? Ai chiar intenția să spui „Nu, îmi pare rău, dar rămîne nu" ?

— Vreau să merg acasă.

— Dar uite...

Trebuie, trebuie, ce naiba nu pricepi, tîrfă afurisită !

— Atunci o să iau autobuzul.

O singură șansă. Una singură.

— Așteaptă o clipă. Nu vorbim aceeași limbă. Ceea ce vreau să spun este... ei bine, îmi vine greu. Nu poți să înțelegi că eu... O, Mary, aș face orice ca să ți-o dovedesc !

— Îmi pare rău. Pur și simplu nu mă atragi din punctul acesta de vedere.

E rîndul lui, constrîns de mînia crescîndă, să o apuce pe drumul bătătorit.

— Deci, e tot... nu ?

Insultă finală a triumfului, înțelegerii și compasiunii.

— Îmi pare rău, Chris. Îmi pare sincer rău.

— Îmi vei fi ca o soră, cunosc refrenul.

Și atunci răspunsul, uimitor, senin, ștergînd orice urmă de sarcasm.

— Dacă vrei tu.

El se ridică violent în picioare.

— Hai, vino. Să ieșim de aici, fir-ar să fie.

Aștepta ca o formă în scaunul de la volan. Nu știe chiar nimic despre mine ? Vine dinspre hanul de la marginea șoselei, călcînd precis, cu cîte un picior în fața celuilalt, ca într-o fotografie, pășind pe o frînghie invizibilă în lungul aleii, purtînd cu mîndrie stindardul invincibil al fecioriei.

— Ușa nu e bine închisă. Lasă-mă pe mine.

Parfumul subtil, atingerea stofei ieftine, transfigurate, mîna tremurînd pe cutia de viteze, șoseaua rămînînd în urmă, lumini camuflate de război, fulgere necontrolabile de vară, nesocotind regulamentul, alergînd din spatele colinei pînă departe în sud, cu ciubote de șapte poște, abia atingînd pămîntul, ciucuri de frunze zimțate ca o cortină pictată, atingeri de copaci însuflețiți de faruri și expediați în iadul ocaziilor pierdute.

— Nu conduci cam prea repede ?

Obraz înclinat, gura strînsă pungă, ochii, sub pălăria ridicolă, distanți, comuflați. Piciorul împingea puternic în jos.

— Te rog, condu mai încet, Chris !

Țipăt tipic, scrîșnet de viteze, smucituri, vuiet.

— Te rog !

Zguduit, clătinat, șuier mătăsos de derapare, o scenă de film desfășurîndu-se ca un fulger.

Putere.

— Te rog. Te rog.

— Atunci dă-mi voie. Acum. În noaptea ásta. În mașină.

— Te rog.

Pălărie strîmbă, șosea uzată, tunel din pomi înghițiți.

— Vreau să murim.

— Ești nebun... O, te implor !

— Acolo unde se bifurcă drumul, lîngă copacul văruit, lovesc mașina în partea ta. Explodezi și te ia dracu !

— O, Doamne, Doamne !

Tronc, ricoșează, mănîncă macadamul, sare peste bordură, izbește grămada de pietre, reduce viteza, o împinge înapoi acolo unde se află șansele pierdute, o împinge înapoi, înapoi în pivniță.

— Simt că leșin.

— Mă lași să fac dragoste cu tine ? Dragoste cu tine ?

— Te rog, oprește !

Pe bordură, cu ambele picioare pe frînă, cu motorul și cu lumina stinsă, înșfăcînd o păpușă umplută cu cîlți, jefuind o păpușă care prinde viață în lumina fulgerului, cu genunchii bine strînși ca să apere comoara tainică a fecioarei, cu o mînă împingînd în jos aceeași fustă de tweed, ce cealaltă respingînd atacul, folosind vocea ca mijloc de apărare a sînilor pe jumătate desgoliți.

— Am să țip !

— Dă-i drumul.

— Brută scîrboasă !

Apoi lumina fulgerului de vară pe o față albă, cu doi ochi holbați, la doar cîțiva centimetri depărtare, ochi ai femeii artificiale, rătăciți în prefăcătorii și ocolișuri, siliți să accepte existența trupului, rudimentar, omenesc, ochi holbați de o ură adîncă și implacabilă. Nu mai apare nimic din rafturile superioare. Vocale cu iz țărănesc.

— Înțelege odată, porcule ! Doar n-ai de gînd să...

Ultima șansă. Trebuie.

— Mă însor cu tine pe urmă.

Alte fulgere văratice.

— Chris, sfîrşeşte cu rîsul! Mă auzi? Încetează. Am spus încetează!
— Te urăsc. Nu mai vreau să te văd, sau să aud de tine cît oi trăi.

Peter venea în spatele său şi goneau amîndoi cît puteau. Era pe bicicleta lui cea nouă dar care nu era atît de bună ca bicicleta cea nouă a lui Peter. Dacă Peter îl depăşea, cu bicicleta lui cea nouă, el nu mai putea să-l ajungă. Roata din faţă a lui Peter era perfect suprapusă peste roata lui din spate. N-ar fi făcut asta niciodată dacă n-ar fi fost scos din minţi de aţîţare. Drumul coteşte aici spre dreapta, chiar aici, lîngă grămada cu pietre. Grămada uriaşă aduce cu o stîncă, sînt pietre pentru reparaţia drumului spre ferma lui Hodson. Nu cotesc, merg înainte, continui, o fracţiune de secundă mai mult decît se aşteaptă el! Lasă-l pe el să cotească cu roata lui suprapusă. Aşa! Straşnic! Straşnic! Piciorul, Chris, piciorul meu! Nici nu îndrăznesc să mă uit la picior! O, Doamne!

Caseta. Cositor lăcuit, linii aurite. O deschizi şi o găseşti goală. Cum ai de gînd să te descurci, nu era nimic scris? Cînd vii cu mine la un păhărel?
— E nevasta directorului, bătrîne.

O, straşnic! Straşnic! Straşnică putere, poţi foarte bine să mergi pe jos acasă. O, straşnic! Lacrimile veritabile doboară triumful. Straşnic, straşnic!

Cu faţa spre public. Cît mai aproape. Sînt un vierme mai mare decît tine. Tu nu poţi înainta din cauza mesei, în schimb eu am drum liber pînă la fereastră.

— Nu, băiete, îmi pare rău dar ne putem dispensa de tine.
— Dar, George, am lucrat împreună... Mă cunoşti bine...
— Te cunosc, băiete, desigur.
— Ar fi păcat de mine să intru în armată. M-ai văzut la treabă.
— Te-am văzut, băiete.
— Ei bine, atunci...
Privire ridicată pe sub sprîncene. Zîmbet reţinut. Zîmbet lăsat să se lărgească, pînă cînd dinţii albi ajung să se reflecteze pe suprafaţa biroului.
— Aşteptam o ocazie ca asta. Iată de ce nu te-am dat afară pînă acum. Sper să-ţi strice profilul. În partea reuşită.
Existau zeci de mii de feluri de a omorî un om. Îl puteai otrăvi şi urmări apoi cum zîmbetul i se preschimbă în rictus. Îl puteai strînge de gît pînă cînd devenea ţeapăn ca un drug.
Ea îşi îmbrăca haina.
— Helen...
— Scumpul meu.
Mişcare în sus, şireată, pasionată.
— A trecut atîta vreme.
Respiraţie adîncă, înfiorată.
— Lasă glumele proaste, dragă.
Spaimă.

— Ajută-mă, Helen ! Am nevoie de ajutorul tău.

Ochi negri de vierme pe o faţă albă. Distanţă. Calcul. Moarte.

— Orice, scumpul meu, e de la sine înţeles.

— La urma urmei eşti soţia lui Pete.

— Atîta lipsă de tact, Chris.

— Ai putea să-l convingi.

Jos pe canapea, unul lîngă celălalt.

— Helen !

— De ce n-o rogi pe Margot, scumpul meu, sau pe mititica aia pe care ai plimbat-o cu maşina.

Panică. Pe faţa albă, ochii negri tot atît de inexpresivi ca nişte pietre dure, negre.

Devorat.

Nathaniel clocotind într-un fel liniştit... nu chiar clocot ci o fierbere lentă, o radiere.

— Chris, am o veste minunată pentru tine !

— Ţi-ai găsit în sfîrşit un eon ?

Nat meditează la aceasta privind în sus spre biblioteca de referinţe. Identifică remarca drept glumă şi răspunde cu o voce profundă, pe care o rezerva pentru humor.

— Am fost prezentat cuiva în mod indirect.

— Spune-mi vestea. S-a terminat războiul ? Sînt nerăbdător.

Nathaniel se aşază în fotoliu de vizavi, dar constată că este prea adînc. Se caţără pe braţul fotoliului, apoi se ridică şi pune din nou ordine în cărţile de pe masă. Priveşte în jos, spre stradă, prin perdelele de camuflaj mohorîte.

— Cred că pînă la urmă intru în Marină.

— Tu !

Dă din cap afirmativ, privind mai departe pe fereastră.

— Dacă vor să mă primească, bineînţeles. N-aş putea să zbor, şi n-aş face nici o ispravă în armată.

— Măi, nătărăule, dar nu te obligă nimeni să te înrolezi.

— În mod legal, nu.

— Credeam că te opui războiului.

— E adevărat.

— Că eşti pacifist.

— Nu mai ştiu. Nu mai ştiu şi gata. Gîndeşti cînd una, cînd alta, dar în cele din urmă responsabilitatea de a hotărî este prea mare pentru un singur om. E de datoria mea să mă înrolez.

— Eşti hotărît ?

— Mary este de aceeaşi părere.

— Mary Lovell. Ce-o priveşte asta pe Mary ?

— Tocmai asta-i vestea pe care voiam să ţi-o dau.

Nathaniel se întoarce purtînd în mînă o carte uitată. Se îndreaptă spre foc, priveşte fotoliul, îşi aminteşte de carte şi o pune pe masă. Ia un scaun, îl trage spre el şi se aşază pe margine.

— Ţi-am vorbit aseară, după spectacol, ţi-aduci aminte ? Cum vieţile noastre trebuie să ajungă pînă la rădăcinile timpului, să fie o procesiune prin istorie.

— Iar eu ţi-am spus că tu ai fost probabil Cleopatra.

Nat cîntăreşte aceste vorbe cu gravitate.

— Nu, nu cred. Nu ceva atît de celebru.

— Henric al optulea, atunci. Asta ţi-e vestea?

— Omul dă mereu peste indicii. Are... străfulgerări de cunoaştere... lucruri cunoscute. Eşti...

Mîinile începură să i se înalţe deasupra umerilor ca şi cum ar fi pipăit o extindere a capului.

— Eşti conştient, întîlnind anumiţi oameni, că au fost ţesuţi în taina propriei tale istorii. Nu eşti şi tu de aceeaşi părere ? Tu şi cu mine, de pildă. Îţi aduci aminte ?

— Ai avut totdeauna obiceiul să îndrugi baliverne.

Nathaniel încuviinţează din cap.

— Şi încă îl mai am. Totuşi, sîntem întreţesuţi laolaltă şi apreciem aceleaşi lucruri. Şi atunci cînd m-ai prezentat lui Mary, îţi aminteşti ? Îţi dai seama cum acţionam şi reacţionam noi trei ? Apoi a urmat străfulgerarea aceea bruscă de cunoaştere şi de certitudine care spunea : „Ne cunoaştem mai de mult".

— Despre ce naiba vorbeşti ?

— Şi ea şi-a dat seama. Mi-a spus-o chiar ea. Ştii, este atît de... înţeleaptă. Iar acum sîntem amîndoi foarte siguri. Lucruri ca astea sînt scrise în stele, fără îndoială, totuşi trebuie să-ţi mulţumesc ţie, Chris, că ne-ai ajutat să ne regăsim sub ele.

— Tu şi Mary Lovell ?

— Bineînţeles, lucrurile astea nu sînt niciodată simple, am meditat atît separat cît şi împreună...

O vrajă umplea încăperea. Sub acţiunea ei, capul lui Nat părea să devină cînd mai mare, cînd mai mic.

— Şi aş fi deosebit de fericit, Chris, dacă ai vrea să-mi fii martor la cununie.

— Ai de gînd să te însori ? Tu şi cu...

— Asta este vestea fericită.

— Nu se poate !

Aude cît îi este vocea de îndurerată şi, fără să-şi dea seama, constată că se ridicase în picioare. Nat priveşte dincolo de el spre foc.

— Ştiu că-i o hotărîre neaşteptată, dar ne-am gîndit bine. Şi vezi, eu am să intru în Marină. Mary este atît de bună şi de curajoasă. Iar tu, Chris, ştiu că ne vei aproba din toată inima.

Stătea nemişcat privind la părul negru, zbîrlit şi la lungimea picioarelor. Simţea cum îl cuprinde recunoaşterea amară a forţei inefabile a acestor circumstanţe şi hotărîri. Nu acolo unde mănîncă el, ci unde este el mîncat. Odată cu recunoaşterea, sîngele i se urcă la cap, dogorindu-i faţa — puterea de a sfărîma. Imagini de ale ei îi năpădesc în minte, ca un teanc de instantanee aruncat : Mary în barcă, aranjîndu-şi cu grijă fusta ; Mary în drum spre biserică, duhnind a biserică, impertinenţa întruchipată în felul cum păşeşte şi cum îşi poartă fundul micuţ ; Mary zbătîndu-se, cu genunchii bine strînşi, ca să-şi apere comoara tainică a fecioriei, încercînd cu o mînă să-şi tragă fusta în jos şi cu cealaltă respingînd atacul, folosind vocea ca mijloc unic de apărare a sînilor pe jumătate dezgoliţi.

— Am să ţip !

Nat priveşte în sus cu gura deschisă.

— De data asta, ceea ce fac nu-i o nebunie. N-ai de ce să fii îngrijorat

Instantaneele pieri.

— Eram... nu știu de ce am spus asta, Nat. Cred că citam din vreo piesă.

Nat deschise palmele și zîmbi sfios.

— Nu te poți împotrivi stelelor.

— Mai ales cînd se întîmplă ca ele să coincidă cu dorința ta.

Nat cîntări aceste vorbe. Se înroși puțin și dădu grav din cap.

— Există și această primejdie.

— Ia seama, Nat, pentru numele lui Dumnezeu.

Dar neștiind, neînțelegînd — la ce să ia seama ? Să nu stea în preajma mea ? Sau să nu stea cu ea în centrul luminat al întunericului meu ?

— Tu ai să fii aici, Chris. Să ai grijă de ea, cînd eu am să fiu plecat.

O fi ceva scris în stele. Altfel de unde vine acest impuls obscur care desparte cuvintele de inimă ?

— Ia seama, Nat. Atîta îți spun. Mă refer la mine.

— Chris !

Pentru că mi-e drag de tine, prostule, și te urăsc. Iar acum te urăsc.

— Lasă, Nat, uită ce ți-am spus.

— Dar ceva nu-i în regulă.

Un impuls disperat, călcat la pămînt, aruncat deoparte.

— Și eu mă înrolez în Marină.

— Dar cum rămîne cu teatrul ?

Îngropat sub calcule și ură.

— Există sentimente mai presus de teatru.

— Dragul meu prieten ! Poate că o să fim pe același vas.

Nat se ridicase, strălucind de bucurie.

În silă și cu presimțirea drumului ales.

— Sînt sigur că va fi așa. E scris în stele.

Nat încuviință din cap.

— Sîntem uniți prin elemente. Sîntem oameni de apă.

— Apă ! Apă !

Hainele leoarcă îl legau burduf. Ieși tîrîș afară la soare. Zăcu acolo, simțind cum se răspîndește ca iarba de mare. Ridică mîinile și trase de cîrligele de la cheutoarea scurtei, în timp ce instantaneele zburau în vîrtej ca un pachet de cărți. Desfăcu cheutoarea și smulse de pe el restul hainelor. Cînd rămase numai în maiou și chiloți, se tîrî drum lung peste stîncă, pînă la groapa cu apă. Se aburcă în sus, pe Strada Mare și se întinse lîngă Pitic.

— Dacă nu aiurez, asta este abur care se ridică din hainele mele. Transpirație.

Se rezemă cu spatele de Pitic.

— Folosește-ți inteligența !

Picioarele, în fața lui, erau acoperite cu pustule albe. Ridicînd maioul, văzu altele pe stomac, pe brațe și picioare. Ele erau diformațiile din colțul orbitelor.

— Trebuie să trăiești !

Un gînd vehement îi țîșni în minte.

— Am să trăiesc chiar dacă va trebui să mănînc tot ce se găsește în caseta asta blestemată.

Privi în jos, spre picioare.

— Vă cunosc eu denumirea, bube afurisite. Urticarie. Intoxicație alimentară.

Rămase liniștit un timp. Aburii se ridicau tremurînd. Pustulele erau bine conturate și de un alb mort. Reliefate, așa că și degetele umflate le simțeau forma.

— Am spus eu că am să mă îmbolnăvesc și așa s-a întîmplat.

Scrută orizontul cu privirea încețoșată, dar acesta nu-i oferea nimic. Privi din nou la picioare și constată că erau foarte subțiri, în ciuda bășicilor. Sub maiou, simți picăturile de apă croindu-și drum de la o pustulă la alta.

Simțea în creier apăsarea cerului și a aerului.

11

UN GÎND se plăsmuia ca o sculptură în spatele ochilor, dar în fața centrului necercetat. Urmări gîndul un lung răstimp, pe cînd broboanele de sudoare se prelungeau de la o bubă la alta. Știa însă că gîndul îi era dușman și, în consecință, deși îl vedea, refuza să consimtă sau să i se alăture pentru înfăptuire. Cît despre activitatea centrului său lent, dacă mai exista vreuna, medita melancolic asupra identității sale, în timp ce gîndul stătea acolo, ca un monument ignorat într-un parc. Christopher și Hadley și Martin erau fragmente separate, iar centrul mocnea de ciudă că ele s-au desprins și nu mai stau pecetluite în centru. Pe toată fereastra se întindea o mostră de culoare, dar în starea ciudată în care se afla, centrul nu considera culoarea ca ceva exterior. Era unicul lucru vizibil din încăperea întunecată, ca un tablou iluminat pe un perete. Mai jos era senzația apei care se prelinge și atingerea neplăcută a unei suprafețe dure. Pentru un timp, centrul era satisfăcut. Știa că există, deși Christopher și Hadley și Martin erau fragmente îndepărtate.

O perdea din păr și carne căzu peste tabloul de pe perete și nu mai era nimic de cercetat decît gîndul. Deveni cunoscut. Teroarea care năvălise odată cu gîndul, îl zgudui punîndu-i în mișcare trupul. Nervii se descărcară, mușchii se încordară, gîfîieli, lovituri, vibrații ; iar gîndul deveni cuvînt care i se rostogoli din gură :

— N-am să scap niciodată de pe stînca asta.

Teroarea acționă mai departe. Îl îndreptă din încheieturi și îl ridică în picioare, îl trimise în mers împleticit împrejurul Veghei, sub apăsarea cerului, pînă ce ajunse să se agațe de Pitic. Capul de piatră se legăna ușor, se legăna ușor, iar soarele oscila pe fața argintie încoace și încolo, în sus și în jos.

— Du-mă departe de stînca asta !

Piticul încuviință blînd, cu bunăvoință, din capul argintiu.

Lîngă un șanț albicios se ghemui jos, iar mostra de culoare era tot mai vizibilă.

Christopher și Hadley și Martin se întoarseră o bucată de drum. Sili culoarea să se răspîndească peste tot, peste stîncă, mare și cer.

— Cunoaşte-ţi duşmanul !

Era deci boala trupului, efectul lipsei de precauţie. Era intoxicaţia alimentară care preschimbă lumea în casă de nebuni. Era singurătatea şi speranţa zădărnicită. Şi mai era gîndul ; mai erau şi alte gînduri, nerostite şi necunoscute.

— Scoate-le la iveală. Priveşte-le în faţă.

Apa, singura rezervă, atîrna de un fir de păr, zăgăzuită de un tampon vîscos ; hrana tot mai puţină de la zi la zi ; o presiune de nedescris asupra trupului şi a minţii ; bătălia cu segvenţele de film, pentru somn. Şi mai era...

— Era şi încă mai este...

Se ghemui pe stîncă.

— Scoate-le la iveală şi priveşte-le în faţă !

— Se formează un sistem. Nu ştiu ce fel de sistem, dar chiar şi bîjbîielile mele palide îmi clatină raţiunea.

Partea de jos a feţei se retrase din jurul gurii, dezgolind dinţii.

— Arme. Am lucruri pe care le pot folosi. Inteligenţa. Voinţa ca o ultimă tranşee. Voinţa ca un monolit. Supravieţuire. Educaţia, o cheie pentru toate sistemele, în stare ea însăşi să le impună, să le creeze. Conştiinţa într-o lume adormită. Centrul întunecat, centrul invulnerabil care era sigur că-şi este suficient sie însuşi.

Începu să vorbească în aerul stătut cu efect de sugativă.

— Mintea sănătoasă este în stare să aprecieze realitatea. Care este realitatea situaţiei mele ? Sînt singur pe o stîncă în mijlocul Atlanticului. În jurul meu se află nesfîrşite întinderi de apă

legănată. Dar stînca e solidă. Coboară şi se uneşte cu pămîntul mării, iar acesta este unit cu pămînturi pe care le-am cunoscut, cu ţărmuri şi oraşe. Trebuie să ţin minte că stînca este solidă şi de neclintit. Dacă stînca s-ar mişca, atunci ar însemna că sînt nebun.

O şopîrlă zburătoare îi fîlfîi deasupra capului şi apoi căzu în afara razei vizuale.

— Trebuie să mă ţin cu dinţii. În primul rînd de viaţă şi apoi de un psihic normal. Trebuie să iau măsuri.

Lăsă din nou să cadă perdeaua peste fereastră.

— Sînt intoxicat. Sînt sclavul unui tub încîlcit de lungimea unui teren de crichet. Toate spaimele iadului nu sînt nimic pe lîngă blocarea intestinelor. De ce să tot îndrug despre bine şi rău, cînd şarpele zace încolăcit chiar în trupul meu ?

Voit, îşi imagină intestinele, mişcarea peristatică, lentă, sufocată, transformarea hranei moi într-un cep de otravă.

— Sînt Atlas. Sînt Prometeu.

Îşi simţi propria siluetă profilîndu-se gigantică pe stîncă. Fălcile i se încleştară, bărbia îi căzu în piept. Deveni nu erou pentru care imposibilul era o împlinire. Îngenunche şi se tîrî neîndurător în jos pe stîncă. Găsi centura în crevasă, luă cuţitul şi tăie muştiucul desprinzîndu-l de tub. Se tîrî mai departe pînă la Leul Roşu, avînd acum şi muzică de fond, frînturi din Ceaikovsky, Wagner, Holst. Nu era absolut necesar să se tîrască, dar muzica ca fond sublinia eroismul unei înaintări lente, neînfrînte, în

ciuda condiţiilor vitrege. Cochiliile goale trosneau sub greutatea oaselor sale ca nişte cioburi. Muzica se intensifică, sfîşiată de alămuri.

Ajunse la balta de pe stînca unde era molusca năpădită de ierburi şi trei anemone de mare ruşinoase. Peştişorul mai era încă în apă, dar în altă parte a stîncii. Împinse centura sub apă, astfel că peştele porni să se zbată disperat, dînd din colţ în colţ. Un şirag de bule ieşi din tub. El turti burduful lunguieţ şi apoi începu iarăşi să-l desfacă. Limbi mici de apă intrau prin capătul tubului şi-şi făceau loc printre bule. Doar muzică de coarde acum, gravă. Ridică sus centura şi clătină burduful. Se auzea un sunet gîlgîit. O cufundă din nou în apă şi continuă operaţia. Coardele cîntau mai departe şi li se adăugaseră suflători şi două, trei note de alămuri. Foarte curînd va urma acordul prelungit care va impune orchestrei tăcere, în aşteptarea cadenţei. Capul năpădit de iarbă al moluştei ieşea la suprafaţă. Peştişorul, păcălit de acest reflux nefiresc zăcea la soare, pe stînca udă, şi se zvîrcolea, încercînd să lupte împotriva tensiunii de suprafaţă. Anemonele strîngeau şi mai mult gura pungă. Burduful centurii de salvare era pe trei sferturi plin.

Se ghemui lîngă o stîncă, ţinîndu-şi picioarele larg desfăcute. Muzica crescu în intensitate, cînta marea şi soarele. Universul îşi ţinea respiraţia. Gîfîind şi gemînd începu să-şi vîre tubul în anus. Împături cele două jumătăţi ale burdufului de cauciuc şi se aşeză pe el, presîndu-l şi masîndu-l cu mîinile. Simţi în pîntec scurgerea rece a apei de mare. Pompă şi presă pînă cînd

burduful deveni flasc şi turtit. Extrase tubul şi se tîrî cu greu pînă la marginea stîncii, în timp ce orchestra îşi cînta ultimele note înainte de pauză.

Şi cadenţa era pe punctul să înceapă... începu. Executată în mare, cu o desăvîrşire tehnică explozivă şi triumfătoare. Părea aruncarea în aer a unui dig, sfărîmarea tuturor obstacolelor. Contracţie după contracţie, cu acorduri masive şi arpegii strălucite, cadenţa îl slei de puteri. Se întinse pe stîncă epuizat şi golit, iar orchestra dispăru.

Îşi întoarse faţa spre stîncă şi mormăi către inamic.

— Te dai bătut ? Eu nu !

Mîna cerului se pogorî asupra lui. Se ridică în genunchi printre scoici.

— Acum am să fiu întreg la minte şi n-am să mai fiu sclavul propriului meu trup.

Privi în jos la peştele mort. Îl împinse cu degetul spre gura unei anemone de mare. Apărură imediat petalele, încercînd să-l înşface.

— Ţepi. Otravă. Actiniile mi-au făcut rău. Poate că midiile să fie bune, la urma urmei.

Se simţea ceva mai în putere şi nu atît de eroic încît să fie nevoie să se tîrască. Porni încet în sus spre Veghe.

— Totul este previzibil. Ştiam că n-am să mă înec şi nu m-am înecat. Exista o stîncă. Ştiam că am să pot trăi pe ea şi am trăit. Am învins şarpele din propriul meu trup. Ştiam că am să sufăr şi am suferit. Dar sînt pe cale de a învinge. Într-un anumit sens, viaţa porneşte

acum de la început, în ciuda sugativei și a presiunii.

Se așeză lîngă Pitic și își trase genunchii la piept. Privirea era din nou îndreptată spre exterior și el trăia pe pămînt.

— Cred că mi-e foame.

Și de ce nu, cînd viața începe de la capăt ?

„Hrană din farfurie. Hrană consistentă și mîncată în tihnă. Hrană din prăvălie, din măcelării, hrană, nu înotînd, închizîndu-se ca un pumn și furișîndu-se într-o crăpătură a stîncii, ci moartă pe tejghea, toată recolta mării strînsă grămadă..."

Cercetă marea. Refluxul gonea ducînd cu sine fîșii strălucitoare din cele trei stînci.

— Iluzie optică !

Fiindcă, fără îndoială, stînca era fixă. Dacă ți se părea că se mișcă încet, că înainta odată cu refluxul, era din cauză că ochiul nu avea nici un punct de referință. Dar dincolo de orizont se afla un țărm ce rămînea la aceeași distanță, în timp ce apa se scurgea. Zîmbi amar.

— Un șiretlic reușit. Foarte mulți s-ar fi lăsat păcăliți.

Ca un tren care pare că o pornește de-a-ndăratelea, cînd alt tren înaintează rapid pe lîngă el. Ca niște linii hașurate cu o altă linie ce le traversează de-a curmezișul.

— Căci, bineînțeles, stînca este neclintită și apa este cea care se mișcă. Stai să mă lămuresc cum vine asta. Fluxul este un val uriaș care gonește în jurul pămîntului... sau mai degrabă pămîntul se învîrtește în interiorul fluxului, deci eu și cu stînca sîntem...

Aruncă o privire grăbită, printre picioare, la stîncă.

— Deci stînca este neclintită.

Hrană. Pusă grămadă pe o tejghea, nu înotînd liberă ci adunată, toate prăzile mării, un homar, nu închizîndu-se ca un pumn și țîșnind înapoi în crevasă ci...

Era în picioare. Își aținti privirea spre locul unde creșteau alge, jos în apa de lîngă cele trei stînci. Strigă tare :

— Cine a mai văzut un asemenea homar înotînd în mare ? Un homar roșu ?

Pămîntul îi fugi de sub picioare. Simți o clipă că se prăbușește ; urmă apoi o prăpastie de întuneric în care nu mai exista nimeni.

Ceva se ridica la suprafață. Ceva nesigur de identitatea sa deoarece își uitase numele. Ceva desfăcut în bucăți. Se străduia să pună bucățile la loc deoarece atunci ar putea ști cine este. Se auzea un zgomot ritmic și o întrerupere. Bucățile se asamblau șovăitoare și el zăcea pe stîncă, întins într-o parte și un zgomot sforăit îi ieșea din gură. În partea de jos a tunelului persista o senzație de rău profund. Exista o separare între acum, oricînd ar fi fost acest acum, și momentul teroarei. Această separare îi dădea posibilitatea să uite ceea ce îi provocase teroarea. Întunericul ei era mai adînc decît al somnului. Mai adînc decît orice întuneric viu, deoarece timpul se oprise, sau ajunsese la capăt. Era o prăpastie a neființei, un puț deschizîndu-se în afara lumii, iar acum efortul de a exista

iarăşi era atît de istovitor, încît tot ce putea face era să zacă pe o parte şi să trăiască.

Peste puţin timp gîndi :

— Am fost deci mort. Asta a fost moartea. M-am speriat de moarte. Acum bucăţile din care sînt făcut s-au adunat laolaltă şi eu sînt viu.

Priveliştea era şi ea diferită. Cele trei stînci erau mai aproape. Mai existau şi nişte corpuri ascuţite — scoici, gîndi el, dînd dovadă de isteţime — care îi tăiau obrazul.

— Cine m-a adus jos aici ?

Cuvintele erau însoţite de o durere uşoară localizată pe limbă. Vîrful limbii era umflat şi dureros, iar în gură avea sare. Vedea o pereche de pantaloni goi, aruncaţi lîngă el şi semne ciudate pe stîncă. Semne albe şi paralele. Aveau în ele urme de sînge şi de spumă.

Îşi cercetă cu grijă restul trupului. Identifică un obiect rigid, în formă de drug, drept braţul său drept răsucit spre spate. Acesta îi atrase atenţia asupra durerii din încheieturi. Se întoarse puţin ca să-şi elibereze braţul şi examină mîna de la capăt.

Conchise atunci că nu poartă chiloţi, deoarece chiloţii erau acolo, în mîna dreaptă. Rupţi şi pătaţi cu sînge.

— M-am bătut cu cineva.

Stătu şi analiză încet cum stau lucrurile.

— Mai este cineva cu mine, aici pe stîncă. S-a furişat şi m-a bătut.

Faţa i se strîmbă.

— Lasă prostiile. Eşti singur de tot. Ai avut un leşin.

Îşi căută mîna stîngă şi o descoperi cu un geamăt de durere. Degetele erau muşcate.

— Cît o fi durat ? E astăzi acum, sau tot ieri ?

Se ridică pe mîini şi pe genunchi.

— Tocmai cînd mă simţeam din nou eu însumi, şi încă triumfător, a venit un fel de nu ştiu ce. O spaimă. Un sistem rezultat din circumstanţe.

Apoi prăpastia nefiinţei.

„Această parte a prăpastiei este diferită de cealaltă. Este ca atunci cînd ai terminat o repetiţie generală şi, brusc, luminile se sting. Acolo unde fusese un peisaj masiv, strălucitor, rămîne doar un decor vopsit, cenuşiu, în lumina de control. Ca la şah. Eşti bucuros că ai găsit o mişcare grozavă de atac, dar ai nesocotit că eşti în şah şi jocul devine luptă de apărare, iar tu eşti cu mîinile legate."

Stîncă strălucitoare şi mare, speranţă, chiar dacă a fost zădărnicită, acte de eroism ! Apoi, în momentul înfăptuirii, recunoaşterea, teroarea se lasă asupra ta ca o mînă.

„Ceva de care mi-am adus aminte. Mai bine să nu-mi amintesc din nou. Să ţin minte că trebuie să uit. Nebunie ?"

Mai rău decît nebunie. Judecată limpede.

Se ridică pe mîini şi pe genunchi şi se munci să reconstituiască traseul parcurs în timpul crizei, după hainele împrăştiate şi semnele de pe stîncă pînă la locul unde îl apucase. Se opri lîngă Pitic şi privi în jos la stînca aceea cu modelul zgîriat pe ea, model întrerupt acum de semnul scrîşnit al dinţilor.

— Era de aşteptat. Totul este de aşteptat. Lumea rămîne credincioasă formelor ei. Aminteşte-ţi acest lucru.

Privi gînditor în jos, la dungile pe care stînca le lăsa în urma ei în mare.

„Nu trebuie să mă mai uit la mare. Sau poate trebuie ? E mai bine să fii nebun, sau normal ? N-am văzut ceea ce am crezut că văd. Mi-am amintit greşit."

Îi veni apoi o idee importantă. Sub imboldul ei porni pe loc la cercetarea stîncii, nu o cercetare superficială ci palmă cu palmă. Numai după căutări nesfîrşite, poticniri, greutăţi, izbituri, îşi aduse aminte că e o nebunie să caute o bucată de lemn în care să bată. Nu se găsea aşa ceva pe acolo.

Chiloţii îi mai atîrnau încă în mînă şi îl străfulgeră gîndul că ar putea să-i îmbrace. După ce îi îmbrăcă, simţi cum capul i s-a limpezit de toate ceţurile, cu excepţia durerii. Îşi ridică mîna şi atingînd locul cu durerea, descoperi un cucui sub părul năclăit de sînge. Îşi examină picioarele. Pustulele albe erau mai mici şi lipsite acum de importanţă. Îşi aminti de un obicei şi se vîrî în groapa cu apă. Odată ajuns înăuntru, observă prin deschizătura de la capătul mai îndepărtat o lumină vie, neaşteptată şi un grăunte de judecată, bine înfipt, îl mînă înapoi la Veghe ; înţelese ce prevestea lumina şi zgomotul care îi urmase.

Soarele mai strălucea încă, dar o parte a orizontului suferise o schimbare. Îngenunche să privească porţiunea schimbată pe care o străbătea din nou un junghi vertical de lumină. Lumina lăsa o dîră în fiecare ochi, ceea ce transforma vederea într-o acţiune dezbinată. Scrută dunga verde pe care o lăsa lumina şi văzu că întunericul desenează o linie precisă pe suprafaţă mării, care venea din ce în ce mai aproape. Brusc se regăsi în propriul său trup şi ştiu unde se află.

— Ploaie !

Fără îndoială.

— Am spus eu că o să vină ploaia !

Să vină ploaia şi ploaia a venit.

Coborî anevoie Strada Mare, îşi luă pălăria şi o aşeză în scobitura formată sub capătul Apeductului Claudian. Îşi smulse de pe el hainele cu care mai era îmbrăcat şi le aruncă în crevasă. Înregistră lumini strălucitoare şi zgomote. Întinse mantaua de ploaie într-un şanţ, formînd din ea un fel de bazin. Apucă drumul cel mai scurt spre punctul de veghe şi auzi şuierul apei în momentul în care marginea perdelei de ploaie cădea pe stîncă de Siguranţă. Apoi îl izbi în faţă, ricoşă în salturi de o şchioapă de pe Pitic şi de pe suprafaţa Veghei. Cît ai clipi, începu să lucească şi să şiroiască din cap pînă în picioare sub ploaie.

Un fulger şi un trăsnet neîndurător veni dinspre perdeaua de apă şi el se repezi clătinîndu-se spre crevasă, băgîndu-şi întîi capul la adăpost, în timp ce tunetul tropăia pe deasupra. Chiar şi în adîncul crevasei văzu o lumină lividă care îl lovea în urechi, apoi toate zgomotele încetară cu excepţia unui sunet înalt, cîntat. Era atît de apropiat de cap, încît luă locul tunetului. Picioarele îi erau ciomăgite. Gura rostea

cuvinte dar nu le putea auzi și deci nu le cunoștea înțelesul. În crevasă pătrundea apa, i se scurgea pe sub obraz, picura din stîncă, i se prelingea în jurul șalelor, pretutindeni apă. Își scoase trupul afară din crevasă și se trezi sub cascadă. Se poticni pînă la șanț și își găsi pălăria șiroind de apă. La capătul Apeductului Claudian era un robinet din care se revărsa apă. Puse la loc pălăria și se îndreptă spre mantaua de ploaie. Îl aștepta o baie gata pregătită, dar ploaia de deasupra lui curgea ca un duș. Se reîntoarse la pălărie, așteptă să se umple și o purtă la groapa cu apă. Auzea sub stîncă clipocitul și plescăitul șuvoiului. Apa curgea în jos, se infiltra în crăpături neștiute, cădea ca un zăngănit asurzitor în hău. Șuvița de mîl roșu era de pe acum mai îngustă.

— Am spus că o să plouă și a plouat.

Așteptă tremurînd în văgăuna rece, așteptă senzația de satisfacție care trebuia să vină odată cu îndeplinirea prorocirii, dar nu voia să vină.

Se ghemui acolo fără să mai asculte apa și încruntîndu-se la propria sa umbră.

— Ce piesă am pierdut în timpul jocului ? Eram în atac, îmi mergea bine și apoi...

Apoi prăpastia de întuneric care despărțea perioada aceea mai luminoasă de aceasta. Se întîmplase ceva de cealaltă parte a prăpăstiei. Ceva de care nu trebuie să-ți aduci aminte ; dar cum să fii stăpîn pe situație dacă ai uitat dinadins ? Ceva despre un sistem care tocmai începea să se instaleze.

— Ostil.

Analiză cuvîntul rostit de gură. Părea inofensiv dacă nu i se alăturau implicații. Pentru a evita acest lucru, interveni cu bună știință în procesul gîndirii și impuse gurii să facă cum îi poruncește.

— Cum poate o stîncă să fie ostilă ?

Se tîrî iute afară în ploaia care se mai domolise. Furtuna plecase în grabă dincolo de cele trei stînci și calmase agitația apelor. Norii întunecau totul. Lăsaseră în urmă o mare cenușie, posomorîtă, deasupra căreia se mișca aerul împins spre stîncă de un vînt imperceptibil.

— Aceasta a fost o furtună subsidiară, la marginea unui ciclon. În emisfera nordică cicloanele se rotesc în sens opus acelor unui ceasornic. Vîntul bate dinspre sud. Ne aflăm deci pe latura răsăriteană a unui ciclon care se deplasează spre est. Odată ce pot să prevăd vremea, pot să mă înarmez împotriva ei. Problema va fi cum s-o scot la capăt cu prea multă apă, nu cu prea puțină.

Acorda doar pe jumătate atenție gurii sale care îi tot dădea înainte, ca să se liniștească pe sine și nimic altceva. Dar centrul globului se agita și se cutremura din cauza unor consecințe izolate a datelor cunoscute. Își abătea atenția de la una, numai ca să descopere alta. Încerca să-și șteargă din memorie fiecare consecință în parte, cînd constata că nu pot fi ignorate.

— Întreaga problemă a nebuniei este atît de complexă încît nu s-a ajuns niciodată la o definiție satisfăcătoare, la o normă.

Mult îndepărtată de centru, gura trăncănea mereu.

— Unde, de pildă, trebuie trasă linia între omul considerat capricios sau iritabil și psihopatul cuprins într-adevăr de manie depresivă ?

Pîndind cu un ochi reîntoarcerea furtunii de spaimă, centrul medita la dificultatea de a distinge între somn și trezie, odată ce toată trăirea consta într-o serie de secvențe.

— Un vis care revine denotă oare nevroză ? Dar atunci un prunc normal, în pătucul lui, nu trece oare prin toate simptomele de nevroză ?

Dacă, ignorînd prăpastia de întuneric și de spaimă de pe buze, te-ai reîntoarce pas cu pas, pornind de la stîncă, trecînd prin Marină, teatru, scris, universitate, școală, înapoi la patul de sub streașina tăcută, ai ajunge jos, în pivniță. Și cărarea duce din nou de la pivniță la stîncă.

— Soluția stă în inteligență. Ea ne deosebește de animalele neajutorate care sînt prinse în capcana tiparelor de comportare atît psihice cît și fizice.

Dar centrul întunecat examina un gînd, ca pe un monument care îl înlocuise pe celălalt în parcul lugubru.

Guano este insolubil.

Dacă guano este insolubil, atunci apa din șanțul superior nu poate fi un lichid vîscos, a cărui atingere să provoace senzația de ac înroșit în colțul ochiului.

Își plimbă limba în lungul barierei dinților, pînă la locul unde, între măsele, era o știrbitură. Își împreună mîinile și își reținu respirația. Ochii ațintiți spre mare nu vedeau nimic. Limba își aducea aminte. Scormonea în știrbitura dintre dinți și recrea vechea formă dureroasă.

Atingea muchea aspră a stîncii, urmărea panta în jos, șanț după șanț dureros, pînă la suprafața netedă unde se afla Leul Roșu, chiar deasupra gingiei... pricepu ce era atît de obsedant familiar și îngrijorător într-o stîncă izolată și în descompunere în mijlocul oceanului.

12

NU MAI ERA nimic de făcut acum decît să-și protejeze judecata normală. Centrul mînuia trupul exterior ca pe o marionetă. Îl făcea să coboare de la Veghe la crevasă. Găsi îmbrăcămintea umedă și o trase pe el, pînă cînd ajunse să vadă prelungirea hainelor și a ciorapilor de cizmă ca pe niște grămezi de gunoi. Trupul și veșmintele erau incomode ca un costum de scafandru. Se duse la Piscul Hranei, culese midii, sili gura să le primească. Nu privea înaintea lui ci în jos, acolo unde apa dansa la picioarele stîncii. Marea era tulbure, cu valuri mici care purtau în spate valuri și mai mici, astfel că adîncul era invizibil și apa gravă și rece. Pe cînd fălcile dumicau, stătea liniștit, cu doi homari așezați alături de el pe stîncă. Masa continua sub ploaia pătrunzătoare, rafale de vînt și valuri mînate pe suprafața apei. Cu unul dintre homari apuca bucățelele de mîncare și le ducea spre față. Homarii purtau armură ca să se apere de apăsarea enormă a cerului.

Printre înghiţituri vocea sporovăia, cîrmind spre raţiune şi adevăr şi apoi luînd-o razna.

— Eu nu am armură şi de aceea o să mă strivească pînă la urmă. Mi-a stricat şi profilul. Gura iese mult înainte şi am două nasuri.

Dar centrul reflecta la alte lucruri.

„Trebuie să fiu cu băgare de seamă cînd privesc în jur, la vînt. Nu vreau să mor din nou."

În acelaşi timp, midii fiind numeroase în jurul său, puse gura să lucreze şi şterse din memorie celelalte posibilităţi.

„De la bun început am fost alcătuit din două părţi, mintea şi trupul. Nimic nu s-a modificat. Doar că înainte nu-mi era atît de limpede acest lucru."

Centrul chibzuia la mişcarea următoare. Pămîntul putea fi ţinut laolaltă prin piroane nituite. Carnea putea fi vindecată prin gheare de furnici, ca în Africa. Voinţa putea să reziste.

Şi apoi nu mai găsi midii la îndemînă. Puse homarul să mimeze actul de a duce hrana la gură, dar senzaţiile nu mai erau aceleaşi.

— Trebuie s-o fac.

Se suci pe patru labe. Ţinîndu-şi respiraţia privi în sus şi văzu baba din colţul pivniţei profilîndu-se pe cer.

— Ea este Piticul. I-am dăruit un cap de argint.

Vîntul şi o boare de ploaie îl băteau în faţă. Baba îi făcea semne din cap, cu faţa ei de argint palid.

— Din fericire am pus o mască de argint pe cealaltă faţă. Ea este Piticul. Nu aceasta-i mişcarea următoare.

Îşi croi drum înapoi spre Veghe, îşi purtă trupul alături de Pitic şi-l puse să îngenuncheze. Deasupra lui, Piticul îi făcea blînd semne din cap, cu o faţă de argint palid.

Ceva în şanţul din vîrf părea modificat. Se trase brusc înapoi privind îngrijorat. Substanţa albă de pe fund era sfărîmată şi împrăştiată, deoarece o bucată de stîncă căzuse de pe latura şanţului. Se tîrî înainte şi inspectă bolovanul. Pe o latură, stratificaţia era roasă şi veche, dar celelalte trei erau de un alb murdar şi proaspăt sfărîmate. Bolovanul era lung şi lat de un metru şi gros de cincisprezece centimetri. Era ca o carte foarte mare şi pe coperta albă se vedea o gravură ciudată. Un timp, ochiului său îi plăcu gravura, deoarece forma un model, şi nu existau cuvinte, care l-ar fi ucis pe loc. Ochiul său urmări îndelung liniile crestate şi dăltuite, aşa cum gura mîncase midiile. Pe muchea cărţii era canelura din care se desprinsese.

Canelura era şi ea gravată. Era ca un arbore răsturnat care creştea din muchea străveche, unde straturi, ca nişte foi, erau tocite de vînt şi ploaie. Trunchiul era un jgheab adînc, perpendicular, cu margini care clivează. Mai jos, trunchiul se diviza în trei ramuri care la rîndul lor formau o reţea complicată de crengi, ca firicelele unei omizi. Trunchiul, ramurile şi crengile erau groaznic de negre. În jurul crengilor se afla o floare de măr formată dintr-o pată argintie şi cenuşie. Sub privirea sa, picăturile de apă decolorau piatra şi se opreau pe ramuri ca nişte fructe fade.

Gura sporovăia.

— Fulger !

Dar centrul întunecat era crispat, îngrozit și conștient. Ceea ce știa era atît de groaznic, încît centrul puse dinadins gura să lucreze.

— Fulger negru !

Mai era încă un rol care putea fi jucat, rolul nebunului, al sărmanului Tom, ferit de cunoașterea semnificației fulgerului negru.

Se apucă de bătrîna care clătina din capul argintiu.

— Ajută-mă, drăguța mea, am nevoie de ajutorul tău !

Gura preluă conducerea.

— Dacă îl lași să continue, drăguța mea, o să dărîme afurisita asta de stîncă pe de-a întregul și n-o să ne mai rămînă decît să înotăm.

Să înotăm în ce ?

Gura îi dădea înainte, disperată.

— Exista stînca aceea în jurul Piscului Perspectivei, drăguța mea, care fusese mișcată, apa o mișcase. N-aș îndrăzni să rog pe nimeni altul decît pe tine, căci stînca este neclintită și, dacă el o va lăsa în pace, va dăinui o veșnicie. La urma urmei, drăguța mea, îi ești soție.

Jos din pat, pe covor, cu picioarele goale. Te strecori prin camera întunecată nu pentru că vrei tu, ci pentru că n-ai încotro. Treci de ușă. Debarcaderul, uriaș, ceasul bunicului. N-ai acoperire la spate. Pe după colț, acum, pe scări. În jos, calcă ușor. În jos, calcă ușor. Antreul, dar mărindu-se sub ochii tăi. Întunericul instalat în fiecare colț. Balustrada sus de tot, abia o ajungi cu mîna. Nu mai poți aluneca acum pe ea. O balustradă diferită, totul este diferit, o formă nouă își face apariția. Silit să cobori și să înfrunți lucrul căruia i-ai întors spatele. Tic, tac, umbrele se înghesuie. Dincolo de ușa bucătăriei. În jos, calcă ușor. În jos, calcă ușor. Tragi zăvorul de la cavou. Izvor de întuneric. Capetele sicriului strivite în perete... Pe sub cimitir, înapoi pe ușa morții să întîmpini stăpînul. În jos, calcă ușor, în jos. Bulgări negri îngrămădiți, miros umed. Surcele de sicriu.

— Trebuie să fie cineva nebun ca să vadă un homar roșu înaintînd în mare. Iar guano este insolubil. Nebunul vede în pescăruși șopîrle zburătoare. Doar el face legătura, cînd își pierde mințile, între două lucruri despre care a citit cîndva într-o carte și nici el nu-și mai aduce aminte cînd. Nu-i așa, drăguțo ? Spune-mi, spune-mi că-i așa !

Capul de argint încuviința, blînd, mai departe, iar ploaia împroșca.

Aprinzîndu-se de la sicrie, praf de cărbune, negru ca fulgerul negru. Butuc cu securea alături, folosit nu ca lemn de foc, ci pentru execuții.

— Focile nu pot fi ostile, iar omul nebun nu doarme bine. Simte că stînca este prea tare, prea reală ; îi suprapune o altă realitate, mai ales dacă are prea multă imaginație. Ar fi în stare să vadă într-o gravură destrămare în întreaga fire a lucrurilor.... nu-i așa ?

Și apoi în întuneric, cu picioarele încătușate. Încercă să ridice unul și-l găsi încleiat, află neputință unde ar trebui să fie puterea necesară acum, deoarece, firește, nu mai era nimic de

făcut, decît să ţipe şi să încerce să scape. Bezna de două ori mai întunecoasă în colţ, ceva care se ivea ameninţător, picioare legate, în imediată apropiere ameninţarea necunoscută, o gură de întuneric, inima şi fiinţa tuturor spaimelor imaginabile. Forme repetate de la începutul timpurilor, apropierea lucrului necunoscut, un centru întunecat întorcînd spatele lucrului care i-a dat viaţă şi zbătîndu-se să scape.

— Nu-i aşa ? Spune că-i aşa.

Se auzi un zgomot lîngă braţul sting şi apă căzînd pe Veghe. Îşi aşeză faţa exterioară în bătaia vîntului şi aerul îi biciui obrajii. Pe Pitic apa nu mai cădea în formă de ploaie ci de stropi. Se tîrî pînă la marginea stîncii şi privi în jos, prin pîlnie. În jurul Stîncii de Siguranţă apa era albă şi, pe cînd privea prin tunel, auzi un sunet surd, urmat de o pală de stropi.

— S-au mai făcut investigaţii în legătură cu vremea aceasta, dar de la un nivel mai coborît. Cineva s-a căţărat acolo şi moluştele au rezistat.

Marea era cuprinsă de un ritm de acumulare. Stînca de Siguranţă punea piedică valurilor şi le împingea în fisura de sub tunel. Nouă din zece valuri se ciocneau cu o reverberaţie şi aruncau în sus stropi pulverizaţi, într-o linie asemeni unei feştile aprinse..... o feştilă rapidă care biciuia suprafaţa apei. Cel de-al zecelea val găsea drum liber, deoarece al nouălea fusese foarte mic. Şi atunci al zecelea se revărsa rostogolindu-se, fisura strangula apa care năvălea în sus şi izbea spatele unghiului..... bang ! Fulgi de apă scăpărau în tunel. Dacă al zecelea val era mare, fulgii deveneau pană, iar vîntul prindea

un mănunchi din vîrf şi-l azvîrlea ca din praştie dincolo de Pitic, ca să se risipească în jos pe Strada Mare.

A urmări valurile era ca mîncatul midiilor. Marea constituia obiectul unei atenţii ce putea fi prelungită mai mult chiar decît mîncatul. Centrul se concentra, lăsînd gura să facă ce doreşte.

— Bineînţeles, după o bucată de timp, trebuia să vină şi o furtună. Era de aşteptat. Şi cine ar fi putut inventa toată această complexitate a apei, alergînd conform firii, urmîndu-i legile pînă la ultima picătură. Şi bineînţeles mintea omului trebuie să se piardă cu timpul, iar universul să intre în dezordine. Dar dincolo de dezordine, va dăinui totuşi o existenţă reală şi o biată fiinţă nebună, agăţată de o stîncă, în mijlocul oceanului.

Nebunia nu are un centru cu judecată normală. Nimic asemănător acestui „Eu", care sta aici, stăvilind timpul ce trebuie să vină. Ultima reluare a sistemului. Apoi fulgerul negru.

Centrul strigă :

— Sînt atît de singur ! Doamne ! Sînt atît de singur !

Negru. O senzaţie familiară, o greutate pe inimă, un rezervor gata în orice moment să inunde ochii care de atîta amar de vreme nu mai cunoscuseră plînsul. Negru ca înserarea de iarnă prin care centrul punea trupul să umble..... un trup tînăr. Fereastra era modificată doar de perspectiva lămpilor aprinse în vîrful felinarelor din stradă. Centrul gîndea..... „Sînt singur ; atît de singur !" Rezervorul se revarsă, toate luminile de pe strada Carfax, de sub Big Tom, izbucniră scoţînd

aripi de curcubeu. Centrul simţi nodul din gît, trimise privirea ochilor înainte, să se agaţe cu disperare de prima lumină şi apoi de următoarea..... orice, cu condiţia să reţină atenţia cît mai departe de bezna din interior.

Din cauza celor înfăptuite am rămas străin şi singur.

Centrul parcurse un drum printr-o alee, traversă altă stradă, o curte pătrată, urcă scări goale de lemn, se aşeză lîngă foc şi toate clopotele din Oxford băteau pentru rezervorul care se revărsa şi marea vuia în odaie.

Centrul contorsionă faţa ca să şteargă semnele lipsei de bărbăţie, dar apa nedisciplinată se prelingea şi picura în lungul obrajilor.

— Sînt atît de singur ! Sînt atît de singur !

Încet, apa se zvînta. Timpul se întindea înainte, aşa cum face timpul pe o stîncă în mijlocul oceanului.

Centrul formula un gînd.

„Acum nu mai este speranţă. Nu mai este nimic. O, dacă ei s-ar uita la mine, dacă mi-ar vorbi..... dacă aş fi şi eu o parte din ceva....."

Timpul se întindea înainte, indiferent.

Se auzeau paşi pe scări, două etaje mai jos. Centrul aştepta fără speranţă să audă spre ce odaie se îndreaptă. Dar paşii mergeau înainte, urcau, se auzeau mai tare, aproape la fel de tare ca bătăile inimii, astfel că în momentul în care se opriră în faţa uşii, el se ridicase în picioare cu mîinile în dreptul pieptului. Uşa se întredeschise şi o învălmăşeală de cîrlionţi negri apăru în partea ei sus.

— Nathaniel !

Nathaniel se aplecă şi intră radios în odaie, se opri, uitîndu-se în jos la fereastră.

— M-am gîndit că s-ar putea să te mai prind. M-am reîntors pentru *weekend*.

Adăugă apoi, cu întîrziere.

— Pot să intru ?

— Dragul meu prieten !

Nathaniel se foi îndelung cu mantaua şi privi apoi cu solemnitate de jur împrejur, ca şi cum locul unde ar fi putut să o pună ar fi constituit o problemă majoră.

— Las-o aici. Mă ocup eu de ea..... ia loc..... eu sînt..... dragul meu prieten !

Nathaniel zîmbea şi el stingherit.

— Îmi pare bine că te văd, Christopher.

— Poţi rămîne mai mult ? Sper că nu trebuie să te grăbeşti ?

— Am venit să ţin o conferinţă la.....

— Dar nu astă seară ?

— Nu, astă seară pot rămîne aici.

Centrul stătea de partea cealaltă, drept pe partea exterioară a ferestrei sale..... afară, drept în mijlocul lumii.

— O să stăm de vorbă. Hai să stăm de vorbă, Nat.

— Ce mai nou prin lume ?

— Ce mai face Londra ?

— Nu-i plac conferinţele despre rai.

— Despre rai ?

Trupul începu apoi să rîdă din ce în ce mai tare şi apa curgea din nou. Nat surîdea stînjenit, şi se înroşise.

— Știu. Dar nu mai înrăutăți și tu lucrurile.
Se șterse de apă și sughiță.

— Ce fel de rai ?

— Acel rai pe care l-am inventat pentru noi, după moarte, dacă nu sîntem pregătiți pentru cel adevărat.

— Tu ai să fii..... ființă stranie ce ești !

Nathaniel deveni serios. Ridică cercetător privirea în sus, înălțînd degetul arătător și consultînd o carte de referințe de partea cealaltă a tavanului.

— Dacă ne iei cum sîntem acum, raiul ar fi o simplă negare. Inform și deșert. Înțelegi ? Un fel de fulger negru care distruge tot ceea ce noi numim viață.....

Rîsul reveni.

— Nu înțeleg și nici nu prea îmi pasă de rai, dar voi veni la conferința ta. Dragul meu Nat..... Habar n-ai cît mă bucur că te văd.

Feștila aprinsă biciui chipul lui Nathaniel și el dispăru. Centrul rămase cu privirea în jos, spre pîlnie. Gura îi era deschisă de uimire și spaimă.

— Și totuși l-am iubit atît de mult !

Negru și dibuindu-și drumul spre scara de oțel care sclipea slab în lumina înnourată. Centrul încercă să se opună, asemeni unui copil care vrea să se împotrivească și să nu coboare în pivniță, în miez de noapte, dar picioarele îl poartă înainte. Sus, tot mai sus, de la puntea superioară, la teugă, sus dincolo de tunul al doilea. „Am să-l întîlnesc oare ? O să stea acolo la noapte ?"

Și iată-l desenat în tuș, în fața norilor, mișcîndu-și membrele și gesticulînd alandala ca un bătrîn la legat snopi. Este Nathaniel, legănîndu-se și repezindu-și mîna pentru un salut în miez de noapte. „Ce mai faci, Nat ?" Îi veni pe buze, dar el înghiți întrebarea. „Prefă-te că nu vezi. Păzește-te cît poți să nu fii implicat. Trage un foc de pe punte, foc care o să-l arunce departe de trupul ei și deschide-mi calea mie. Am trecut cu toții de primul fel, am mîncat peștele !

Și s-ar putea să nu reușească. S-ar putea să nu-i mai ardă să stea întins la pupă ca să se roage eonilor săi. „Adio, Nat, te-am iubit și nu-i în firea mea să iubesc mult. Dar ce ar putea face penultimul vierme ? Să-și piardă identitatea ?"

Nathaniel stătea în întuneric legănîndu-se pe picioarele desfăcute, înțelegînd cuminte că nu a fost văzut. În schimb se feri să nu se apropie de ofițer și coborî cu mișcări nesigure scara.

Toate sînt puse la punct, timpul, locul, persoana iubită.

— Ai venit și tu odată la timp, slavă Domnului. Direcția zero-patru-cinci, viteza douăzeci și opt de noduri. Nimic la orizont. O ținem tot așa încă o oră.

— Ceva nou ?

— Toate cum le știi. Ne aflăm la treizeci de mile nord de convoi, complet singuri, urmează să dăm semnalul peste o oară. Pentru asta o să vină însuși căpitanul. Asta-i tot. Fără zig-zaguri. Foarte încet. A, da. Luna răsare peste zece minute și am fi o țintă perfectă dacă dăm peste

vreun submarin german. Transmite asta. Noapte bună.

— Visuri plăcute.

Auzi paşii coborînd. Traversă puntea la tribord şi privi spre pupă. Zgomot de motor, conturul coşului. Siajul lăsa în urmă o dîră alburie şi un val secundar se răspîndea în evantai din partea cealaltă a navei. Partea dinspre tribord a dunetei avea conturul abia vizibil şi, prin contrast, suprafaţa părea întunecată, iar toată învălmăşeala formată din aruncătoare, grenade antisubmarine, traine şi tunuri, împiedica privirea, făcîndu-te să distingi anevoie dacă, printre altele, se află şi o siluetă rezemată de balustradă. Îşi aţintea privirea în jos, întrebîndu-se dacă forma aceea de insectă, cu picioarele aduse în faţă, exista aievea, sau era creată de propia sa imaginaţie.

Nu Nathaniel e sprijinit acolo, ci Mary.

„Trebuie ! Trebuie ! Nu înţelegi, tîrfă afurisită ?

— Curier !

— Da, domnule.

— Adu-mi o ceaşcă de cacao.

— Imediat, domnule.

— Şi, curier..... adică lasă.

Picioare coborînd scara. Întuneric şi curent provocat de viteză. O strălucire la tribord, ca incendiul îndepărtat al unui oraş sub bombe. Răsăritul lunii.

— Atenţie, babord !

— Da, domnule.

— Dă o fugă la timonerie şi adu-mi celălalt binoclu de noapte. Ăsta cred că trebue reparat. Îl găseşti în raftul de deasupra mesei cu hărţi.

— Imediat, domnule.

— Supraveghez eu sectorul tău cît timp lipseşti.

— Bine, domnule.

Picioare coborînd scara.

Acum.

Ca pe scenă. Salt degajat spre babord. Pauză.

Acum ! Acum ! Acum !

Strecoară-te spre habitaclu, repede-te la portavoce, glas stăruitor, ascuţit, strident, speriat.

— Bandă tribord. Toată viteza. Pentru numele lui Dumnezeu !

O zguduire distrugătoare care nu face parte din piesă. O pîclă albă se înalţă ca un nor, universul coboară în vrilă. Şocul unei căderi undeva, departe, zdruncinare, gură înfundată cu apă..... şi el se luptă, răsucindu-se în toate direcţiile, cu apa neagră, nesimţitoare.

Gura, pradă mîniei, ţipă la pîcla albă care se ridică din pîlnie.

— Şi ordinul era corect, fir-ar să fie !

Mîncat !

Nu mai era posibil să privească valurile, căci la fiecare cîteva minute erau acoperite de pîcla albă care se ridica. Îşi tîra privirea în afară şi se uita la trupul îmbrăcat. Hainele erau ude leoarcă, iar ciorapii murdari ca nişte otrepe. Gura rosti ceva mecanic :

— Păcat că mi-am aruncat cizmele pe cînd eram în apă.

Centrul își poruncea sie însuși să se prefacă și să continue tot așa.

Gura își avea propria ei înțelepciune.

— Rămîne oricînd nebunia, e un refugiu, cum ar fi o crevasă în stîncă. Cînd omul ajunge complet lipsit de apărare, poate întotdeauna să se retragă în nebunie, asemeni acelor creaturi cu carapace, ce mișună printre alge, jos, unde stau midiile.

— Găsește ceva la care să privești !

— Nebunia poate fi răspunzătoare de orice, nu-i așa drăguțo ?

— Fă ceva, dacă nu privești !

Se ridică împleticindu-se, în bătaia vîntului și a stropilor de ploaie. Păși în jos, pe Strada Mare, și dădu peste mantaua de ploaie transformată în lighean și plină cu apă. Își luă pălăria și începu să lăcărească mantaua, ducînd apa la groapa cu apă. Se concentră asupra legilor apei : cum cade, cum se depune, ce se poate prevedea și cum o puteai manevra. Din timp în timp stînca se cutremura, un nor alb se ridica pe lîngă locul de veghe și, în șanțurile de sus, se formau pîrîiașe de spumă. După ce goli mantaua, o ridică în sus, o scurse de apă și o îmbrăcă. Jucîndu-se cu nasturii, centrul putea să ignore ceea ce urma să se întîmple. În timpul acestei îndeletniciri, stătea cu fața spre apeduct, unde spuma atîrna ca un scuipat, iar mantaua îl împingea spre canal. Cum stătea așa țintuit, simți o lovitură în spate și rafalele de apă se revărsară în șanț ca să se adune spumegînd pe fund. Își dibui drumul de-a lungul apeductului și se vîrî în crevasă. Își puse pălăria și își culcă fruntea pe brațe. Lumea se transformase în beznă și pătrundea la el prin sunete.

— Dacă un nebun ar asculta ce se aude, ar crede că este tunet și chiar asta e. N-are rost să-ți ciulești astfel urechile. Va tuna numai dincolo de orizont, unde trec corăbii încoace și încolo. Ascultă mai bine furtuna. O să îmblăcească stînca aceasta. O să-l snopească pe un biet nenorocit ca mine pînă la nebunie. Nu că ar dori el să înnebunească, dar nu va avea încotro. Luați aminte ! Voi cei care dormiți în paturi calde, un marinar englez, izolat pe o stîncă și cuprins de nebunie, nu pentru că așa vrea el, ci pentru că marea este teroare..... cea mai cumplită teroare pe care ți-o poți imagina !

Centrul colabora, dar trăgînd cu urechea. Se concentra acum asupra cuvintelor care țîșneau din gură, deoarece cu perdeaua de carne și păr care se lăsase peste fereastră, cuvintele puteau fi examinate așa cum fuseseră și gîndurile. Asigurau muzica de fond.

— O, ajutor, ajutor ! Mor lăsat în voia sorții. Mor de foame, de sete. Zac ca o bucățică de plută agățată. Mi-am făcut datoria față de tine și iată care mi-e răsplata. Dacă ai putea cumva să mă vezi, ți s-ar rupe inima de milă. Am fost tînăr, voinic și frumos, cu un profil de vultur și cu păr ondulat. Am fost de o inteligență sclipitoare și am plecat la luptă împotriva dușmanilor tăi. Am rezistat în apă, m-am luptat cu întreaga mare. Mă zbat în luptă cu stînca, cu pescărușii, cu homarii, cu focile și cu furtuna. Am

ajuns slab și jigărit. Încheieturile îmi sînt ca niște cioturi și mădularele ca niște bețe. Mi-e chipul scofîlcit de bătrînețe și părul alb de sare și durere. Ochii mei sînt pietre mohorîte.....

Centrul se înfioră și începu să se micșoreze. Mai era un zgomot, dincolo de furtună, de muzica de fond, de suspinele cuvintelor.

— .....pieptul meu pare scheletul unei bărci părăsite. Fiecare respirație înseamnă un efort...

Zgomotul era atît de slab, în comparație cu vuietul vîntului, al ploii și al valurilor, încît atrăgea și reținea atenția. Gura, conștientă de acest lucru, își dădea și mai mult silința.

— Mă cuprinde nebunia. Un fulger se joacă în poalele unei mări sălbatice. Sînt iarăși puternic.....

Și gura cînta.

Centrul tot mai urmărea dincolo de cîntec, de muzica de fond, vuietul de afară. Zgomotul reveni. Centrul îl confundă un timp cu tunetul.

— Ahoe, ahoe ! Fulgerul lui Thor mă provoacă. Lumină după lumină, descărcări ondulate de flăcări albe, săgeți azvîrlite spre Prometeu, alb orbitor, alb, alb arzător, cerul țintește în omul de pe stîncă.....

Zgomotul, dacă îl ascultai așa cum era centrul silit să-l asculte, era surd și îndepărtat. Ar fi putut fi tunet sau salvă de tun. Ar fi putut fi bubuit de tobă și gura îmbrățișă această posibilitate.

— Rata, ta, ta, ta, ! Soldații se întorc, a fost prins împăratul ! Ra, ta, ta !

Ar fi putut fi mobilă mutată într-o încăpere la etaj, și gura intră în panică la acest gînd, cu o automată tresărire de insectă.

— Las-o jos aici. Rulează spre interior colțul covorului și atunci ai să poți scoate masa. Vrei să-l așezăm lîngă picup ? Schimbă placa asta și pune ceva stîncos și eroic.....

Ar fi putut fi saci de făină coborîți pe o scară de fier, răsunînd în cădere pe puntea de oțel.

— Bandă tribord ! Bandă tribord !

Ar fi putut fi zăngănitul discului de alamă din culise.

— Trebuie să-mi dați rolul principal, sau de nu, plec din pivnița cu cărbuni.....

Ușa pivniței clătinîndu-se în urma unui copilaș care trebuie să coboare, să coboare în somn, pentru a înfrunta lucrul de la care s-a îndepărtat cînd a fost zămislit.

— Tăiați-i capul ! Jos, pe butuc, printre surcele și praf de cărbuni !

Dar centrul știa. Recunoștea cu o certitudine care făcea sporovăiala gurii la fel de inutilă ca un sughiț. Zgomotul acela era rîcîitul și izbiturile unei sape care lovea o uriașă cutie de tablă ce fusese îngropată.

13

— NEBUN spunea gura, nebun de legat.

Asta explică totul, homari, viermi, tărie, splendidă realitate, legile naturii, secvențe de film, instantanee de imagini și sunete, șopîrle zbu-

rătoare, ostilitate... cum poate omul să nu înnebunească ? Am să vă spun ce este omul. Merge în patru labe pînă cînd Nevoia îi ridică în sus partea de dinainte și face din el un hibrid. Dacă vreți o dovadă, găsiți amprentele digitale ale acelor mîini pe lîngă șira spinării, chiar deasupra noadei. Omul este un monstru, un avorton privat de o dezvoltare firească, aruncat în lume într-o învelitoare sumară de pergament, cu prea puțin spațiu pentru dinți și cu o țeastă moale, bombată ca o bășică. Dar în ea natura agită o fiertură, plasează o furtună care să scapere în globul călit un fulger alb, scînteietor, sclipiri și vibrație constantă. Toți homarii și toate secvențele de film nu sînt altceva decît intersectări întîmplătoare între descărcări simultane de fulger. Viața normală a pîntecului se desfășoară pe un circuit simplu, dar cum poate să se mențină constantă fiertura aceasta agitată ? Atrasă violent de globul pămîntului, infestată de lovitura albă care a gravat cartea, zbîrcită, brăzdată ca de foc, de greutăți și chinuri și de sminteala groazei, cu creierul bolnav, la ultima ta suflare pe stînca din mijlocul oceanului fiertura s-a revărsat și tu ești pur și simplu nebun de legat.

Senzații. Cafea. Vin alb. Gin. Lemn. Catifea. Nailon. Gură. Goliciune, caldă, umedă. Peșteri deschise ca o crevasă sau închise ca gura roșie a unei anemone de mare. Plină de țepi. Dominație. Identitate.

— Sînteți punctul de intersecție dintre toate curentele. Nu existați în afara mea. Dacă am înnebunit eu, ați înnebunit și voi. Voi vorbiți

acolo înăuntru, sînteți una cu mine, eu nebun, voi la fel.

Stînca se cutremura și iar se cutremura. O răceală bruscă îl lovi în față și spălă locul de sub el.

Era de așteptat.

— Nathaniel !

Centrul negru, încercînd să se agite ca o fiertură.

Întunericul era sfîșiat de alb. Se rostogoli printre senzațiile crevasei. Peste tot era apă și zgomot, iar gura le întîmpina cu bucurie. Scuipa și tușea. Se ridică din apa care i se rotea pînă la genunchi și vîntul îl trînti jos. Șanțul era ca un mic ocean, ca extravaganțele cunoscute și acum reamintite ale unui reflux printre stînci. Ceea ce fusese un șanț uscat, era plin pe jumătate de apă în mișcare, cu dungi de spumă ce se roteau și se întretăiau. Vîntul era ca un expres într-un tunel și pretutindeni picura, se scurgea, șiroia. Se căznea să iasă din șanț, fără să audă ce spune gura și dintr-odată gura și cu el erau totuna.

— Bătăuș afurisit ce ești !

Scoase capul peste nivelul peretelui și vîntul îi scofîlci obrajii ca unui aviator. Biciuiau alicele. Apoi cerul de deasupra babei sări și deveni alb. O clipă mai tîrziu, lumina fu stinsă și cerul se surpă peste el. Fu doborît de presiunea enormă și se prăbuși în apa din șanț. Greutatea se retrase și îl lăsă zbătîndu-se. Se ridică dar cerul se surpă din nou peste el. De data aceasta reuși să se împleticească de-a lungul șanțului, deoarece greutatea apei nu era chiar suficientă ca să-l

răpună, iar marea din șanț nu-i ajungea mai sus de genunchi. Lumea revenea, cenușie ca furtuna și sfîșiată de panglici zburătoare, și îi oferea muzică furtunoasă, bubuit de timpane, urlet de alămuri și scăpărări de coarde. Își croi drum eroic, din șanț în șanț, prin apă și muzică, cu haine tremurînde și jumulite, zdrențuite ca marginea unui sac de vînt, cu mîini ca niște gheare. El și cu gura lui strigau prin vacarm.

— Aiax ! Prometeu !

Baba privea de sus spre el cum se zbătea printre alternanțe de alb și beznă. Apoi capul cu masca de argint fu luat de o pîclă albă și ea se profilă cocoșată pe cer, cu umerii lipsiți de cap. Căzu în șanțul alb, peste carte, cu fața culcată pe gravură și gura plină de gunoi insolubil. Urmă o bruscă presiune și tăcere. Fu ridicat în sus și aruncat iar jos, izbit de stîncă. O clipă, la retragerea apei, văzu profilat pe cer locul de veghe, despuiat pe prezența babei, dar cu conturul schimbat din cauza pietrelor răvășite.

— Umblă dezlegată pe stîncă ! A ieșit din pivniță la lumina zilei. Vîneaz-o !

Iar cuțitul era acolo, printre toate celelalte senzații, grămădit în dreptul coastelor. Îl apucă și-l deschise. Începu să se tîrască, să vîneze și să înoate din șanț în șanț. Ea se pleca peste balustradă, dar dispăru, iar el se furișă după dînsa în foaierul artiștilor. Dar baba ieșise la rampă și el, cînd se ghemui în culise, văzu că nu este îmbrăcat așa cum cerea rolul. El și cu gura erau una.

— Schimbă-ți hainele ! Fii un nebun despuiat pe o stîncă, în mijlocul furtunii !

Ghearele i se înfipseră în zdrențe și le smulse de pe el. Zări un galon auriu și un ciorap gol, plutind tot mai departe, ca un punm de gunoi. Văzu un picior zgîriat, subțire băț, scorojit, iar muzica îl jelea.

Își aminti de babă și se tîrî după ea în jos pe Strada Mare, pînă la Leul Roșu. Valurile în retragere creau o învălmășeală binevenită în jurul celor trei stînci și învălmășeala ascundea locul unde apăruse homarul roșu. Strigă către stînci, dar baba nu catadicsi să apară printre ele. Se furișase jos în pivniță. O zări apoi zăcînd înghemuită în crevasă și se zbătu să o ajungă. Se năpusti asupra ei și începu să o ciopîrțească cu cuțitul în timp ce gura continua să strige :

— Asta o să te învețe minte să mă mai gonești ! Asta o să te învețe minte să mă gonești din pivniță printre mașini, paturi și cîrciumi, să te ții după mine și să mă faci să alerg, să alerg toate zilele vieții mele după plăcuța de identitate. Sîngerează și mori !

Dar el și cu vocea sa erau una. Știau că sîngele era apă de mare, iar carnea rece, boțită, ruptă și zdrențuită, nimic altceva decît mantaua lui de ploaie.

Vocea deveni apoi murmur, cînt, jurăminte, silabe fără înțeles, tușea și scuipa. Umplea fiecare clipită cu zgomote, bolborosind atîtea pînă ce se îneca ; dar centrul începu să se cunoască pe sine drept altceva, deoarece nu toate momentele erau ocupate de gălăgie. Gura scuipa și începu să devieze spre jumătăți de înțeles.

— Și la urma urmelor au să te bîntuiască halucinații, vedenii, visuri, iluzii. La ce altceva

se poate aştepta un nebun ? O să-ţi apară pe stînca solidă, pe stînca reală, au să-ţi încătuşeze atenţia şi n-o să fii nimic altceva decît nebun.

Şi pe loc se şi prezentă o vedenie. Îşi dădu seama înainte s-o vadă, deoarece în sanţ, încadrată de stropii tăcuţi care zburau pe deasupra, se instalase frica. Vedenia stătea pe stîncă, la marginea şanţului şi în cele din urmă o înfruntă, privind-o prin fereastra lui tulbure. Vedea restul şanţului şi se tîra în lungul lui prin apa solemn liniştită, cu excepţia momentelor în care pojghiţa înspumată se înfiora într-un spasm prelung, la bătaia unei rafale. Cînd ajunse în apropiere, îşi ridică privirea de la cizme, peste genunchi, spre faţă, fixîndu-se asupra gurii.

— Eşti o proiecţie a minţii mele. Dar eşti şi un punct asupra căruia să-mi opresc atenţia. Stai acolo !

Buzele abia se mişcau răspunzîndu-i :

— Tu eşti o proiecţie a minţii mele.

El scoase un sunet fornăit.

— Regresie infinită sau mai bine zis ne învîrtim împrejurul unui tufiş de coacăze. Putem continua aşa la infinit.

— Ţi-a fost destul, Christopher ?

Privi spre buze. Erau limpezi ca vorbele. O şuviţă de salivă le unea în colţul drept.

— Niciodată n-aş fi putut inventa aşa ceva.

Ochiul cel mai apropiat de Veghe era injectat în exterior. În spate sau alături, o dungă roşie de apus se pierdea din vedere dincolo de stînci. Tot mai bura. Te puteai uita sau la apus, sau la ochi, dar nu la amîndouă. Nu puteai privi şi ochiul şi gura în acelaşi timp. Văzu că nasul este

lucios, de un cafeniu de piele şi plin de pori. Obrazul stîng va avea curînd nevoie de un bărbierit, deoarece putea distinge fiecare ţep în parte. Dar nu putea cuprinde cu privirea întreaga faţă. Era o faţă de care poate îţi vei aduce aminte mai tîrziu. Nu se mişca. Avea doar calitatea de a refuza o inspecţie generală. Fiecare trăsătură la rîndul ei.

— Ce să-mi fie destul ?

— Să supravieţuieşti. Să înduri.

Îmbrăcămintea era şi ea greu de fixat cu o singură privire, aşa că trebuia să examineze piesă cu piesă. Purta o manta de ploaie prinsă în cordon, deoarece nasturii dispăruseră. Pe dedesubt, un pulover de lînă cu gulerul întors. Pălăria împinsă puţin pe spate. Mîinile se odihneau, fiecare pe un genunchi, deasupra ciorapilor. Apoi erau cizmele, bune şi lustruite şi ude şi solide. Făceau ca stînca din spatele lor să pară de carton, ca un fundal pictat. Se aplecă înainte pînă cînd fereastra lui tulbure ajunse exact deasupra căputei drepte. Nu mai era acum nici muzică de fond, nici vînt, doar cauciuc negru, lucios.

— Nu m-am gîndit.

— Gîndeşte-te acum.

— La ce bun ? Sînt nebun.

— Pînă şi crevasa asta o să se fărîmiţeze.

Încercă să rîdă spre ochiul injectat, dar auzi un zgomot ca un lătrat. Aruncă cu vorbe în faţă.

— În ziua a şasea l-a creat pe Dumnezeu. Prin urmare nu-ţi îngăduiesc să foloseşti decît propriul meu vocabular. L-a creat după chipul şi asemănarea lui.

— Gîndeşte-te acum.
Văzu ochiul contopindu-se cu apusul. Îşi aduse braţele în dreptul feţei.
— Nu vreau. Nu pot.
— În ce crezi ?
Jos spre cizma neagră, neagră ca tăciunele, neagră ca pivniţa, dar acum jos, spre un răspuns silit.
— În firul vieţii mele.
— Cu orice preţ. Repetă după mine :
— Cu orice preţ.
— Deci ai supravieţuit.
— A fost un noroc.
— Fapt inevitabil.
— Şi atunci ceilalţi nu voiau să trăiască ?
— Există grade de intensitate.
Trase perdelele de carne şi de păr şi privi cizmele. Rînji.
— Am dreptul să trăiesc, dacă pot.
— Unde stă scris ?
— Atunci nimic nu-i scris.
— Gîndeşte-te.
Turba de mînie, pe stînca de carton, în faţa picioarelor neclintite, negre.
— Nu vreau să mă gîndesc. Te-am creat pe tine şi pot să-mi creez propriul meu rai.
— L-ai şi creat.
Privi pieziş de-a lungul apei înfiorate, în jos, spre picioarele şi genunchii său scheletici, simţi în carne ploaia şi bura şi frigul sălbatic.
Începu să murmure.
— Prefer aşa. Mi-ai dat puterea să aleg şi toată viaţa m-ai purtat cu grijă spre această suferinţă, deoarece eu eram cel care făcuse alegerea. O da ! Înţeleg procesul. Toată viaţa mea, orice aş fi făcut, tot m-aş fi aflat în cele din urmă pe aceeaşi punte, în acelaşi moment, dînd acelaşi ordin... ordinul cel bun, ordinul cel rău. Totuşi să presupunem că am ieşit din pivniţă trecînd peste trupuri de oameni istoviţi şi învinşi, că i-am frînt ca să-mi fac din trupurile lor trepte pe drumul care mă îndepărtează de tine, de ce trebuie să mă chinuieşti ? Dacă i-am mîncat, cine mi-a dat gura ?
— Nu există răspuns în vocabularul tău.
Se retrase ghemuindu-se şi privi sfidător spre faţă. Apoi strigă :
— M-am gîndit. Mai bine suferinţa şi toate celelalte.
— Mai bine decît ce ?
Într-o dezlănţuire slabă de mînie, începu să lovească în cizme.
— Mai bine decît fulgerul negru. Înapoi ! Du-te înapoi !
Îşi jupuia pielea mîinilor, lovind-o de stînca ce şiroia. Gura sporovăia şi el o duse cu sine în cea din urmă crevasă.
— Sărman marinar nebun de pe stîncă !
Se căţără în sus pe Strada Mare.

„Dezlănţuie-te, urlă, împroaşcă !
Să fie vînt, ploaie, grindină, stropi de sînge.
Furtuni şi uragane..."

Fugea încoace şi încolo pe Veghe, poticnindu-se de pietrele împrăştiate.

„...vijelii şi taifunuri."

Era lumină slabă, lumină de furtună. Lumina era vărgată cu linii, iar marea cu creste și văi. Valuri monstruoase își croiau drum de la est spre vest, într-o procesiune nesfîrșită și printre ele stînca era o bagatelă. Totuși pornea la asalt înainte, înfierînd o cale albă printre valuri, fără să-i pese că s-ar putea scufunda, împingînd Stînca de Siguranță înainte, să spargă crestele, ca prova unei corăbii. Lovea culmea unui talaz cu prova de piatră și spărgea apa într-un vîrtej care spăla teuga și lovea sub puntea de comandă. Apoi o furtună de alice mătură puntea, lăsîndu-i trupul fără răsuflare și judecată. Se aruncă pe o piatră pătrată care se afla în locul babei cu capul mascat. Porni călare pe ea, înfruntînd vîntul și valurile. Și din nou se auzea muzică de fond și o gură flecară.

— Mai iute ! Mai iute !

Stînca lui răzbătea mai departe. O îmboldea cu călcîiele, de parcă ar fi avut pinteni.

— Mai iute !

Fiecare val era un eveniment în sine. Cîte unul venea tăvălindu-se și legănîndu-se, purtînd un far de furtună care alerga și licărea pe creastă ca o licărire într-un creier. Apoi ajungea la apa mică de dincolo de Stînca de Siguranță și partea cea mai apropiată a valului se ridica, mînioasă că a fost împiedicată, urla, se umfla. Stînca de Siguranță devenise o ciupitură de vărsat într-un vîrtej de apă care se răsucea devenind spumă și mesteca asemenea unei guri. Toată creasta valului, lungă de vreo sută de metri, se mișca înainte și se prăvălea în hectare

de vuiet înspumat care era lansat asupra stîncii ca o armată.

— Mai iute !

Mîna dădu peste plăcuța de identitate și o ținu afară.

Gura zbiera departe de centru :

— Scuip pe compătimirea ta !

Departe, dincolo de valuri, în nori, se auzea un zgomot care putea fi recunoscut. Zgomotul nu era atît de puternic ca marea, sau ca muzica, sau ca vocea, dar centrul înțelese. Centrul luă trupul de pe lespedea de piatră și-l înghesui într-un șanț. Pe cînd cădea, ochiul zări un cîrcel negru de fulger zăcînd pe cerul dinspre apus, iar centrul înșurubă lentilele de carne și păr. Din nou se auzea sunetul de sapă izbindu-se de cutia de tablă.

— Bandă tribord ! Toată viteza ! Te omor și pe tine și pe mine, am să izbesc copacul de partea cealaltă și o să crapi. Scrisul nu însemna nimic.

Centrul știa ce este de făcut. Era mai înțelept decît gura. Trimise trupul să se aburce pe stîncă, spre groapa de apă. Scormoni prin mîl și spumă rotitoare. Împinse mîinile în față, despică apa și căzu lat în baltă. Se zvîrcoli ca o focă pe o stîncă, cu apă dulce izvorîndu-i din gură. Ajunse la tamponul din capătul depărtat și ridică pietrele. Se auzi un zgomot de frecare și sfărîmare, apoi cascada de pietre și apă în cădere. Pe un spațiu întins era lumină de furtună și valuri. Un trup zăcînd în scobitura mîloasă, în care fusese apă dulce.

— Nebun ! Probă de nebunie !

Făcu trupul să se zvîrcolească pentru ca să iasă din gaură. Îl trimise sus, unde fusese locul de veghe.

Pe cer erau ramificaţii ale fulgerului negru, erau zgomote. O ramificaţie cobora jos în mare şi se pierdea printre valurile uriaşe. Rămînea acolo. Oceanul se opri din mişcare, îngheţă, deveni hîrtie, hîrtie pictată, sfîşiată de o linie neagră. Stînca era pictată pe aceeaşi hîrtie. Întreaga mare pictată era înclinată, dar nici o picătură nu curgea la vale, în crăpătura neagră care se deschisese. Crăpătura era completă, era absolută, de trei ori reală.

Centrul nu-şi dădea seama dacă prăbuşise trupul jos sau răsturnase lumea deasupra. Drept în faţă se afla stînca şi lovea în ea cu cleşti de homar care pătrundeau adînc. Privea stînca dintre gheare.

Fulgerul absolut creştea. Nu mai era zgomot, deoarece zgomotul îşi pierduse rostul. Nu se mai auzea muzică, nici un sunet dinspre marea aplecată, neclintită.

Gura mai trăncăni un timp, apoi se scurse în tăcere.

Nu mai exista gură.

Centrul mai rezista încă. Punea fulgerul să-şi facă treaba potrivit cu legile acestui rai. Percepea, într-un mod care nu avea nevoie de lumina ochilor, că petece de cer intercalate între ramificaţiile fulgerului negru, fuseseră înlocuite cu hăuri de neant. Aceasta făcea ca teama centrului, turbarea centrului, să fie vomitată într-un mod care nu avea nevoie de gură. Fără voce, fără cuvinte, centrul ţipa în hăul de neant :

— Raiul tău e un rahat !

Liniile şi cîrceii se năruiră în mare. Un segment de furtună căzu ca o frunză ofilită şi se deschise o prăpastie care unea marea cu cerul prin orizont. Şi acum fulgerul descoperi reptile plutind şi zburînd neclintite, iar cîrcelul gonea spre fiecare. Reptilele rezistau schimbîndu-şi puţin forma, apoi cădeau şi dispăreau. Prin Stînca de Siguranţă se deschise o vale a neantului.

Centrul băga de seamă la stînca dintre gheare. Stînca era mai dură decît piatra, mai senină, mai fermă. Rănea zimţii încleştaţi ai ghearelor.

Marea se răsuci şi dispăru. Nu se vedeau fragmentele îndepărtîndu-se, se topeau în ele însele, se uscau, distruse, şterse ca o greşeală.

Liniile de negru absolut se surpau în faţă, pe stîncă şi se dovedeau la fel de neconsistente ca apa pictată. Bucăţile se risipeau şi mai rămase doar o insulă de hîrtie de jur împrejurul ghearelor, iar în toate celelalte locuri domnea modul pe care centrul îl cunoştea drept neant.

Stînca dintre gheare era solidă. Era pătrată şi gravată la suprafaţă. Liniile negre se scufundau, pătrundeau dincolo şi se uneau. Stînca dintre gheare dispăruse. Nu mai rămăsese decît centrul şi ghearele. Erau uriaşe, puternice şi încinse la roşu. Se încleştau una în cealaltă. Se contractau. Se conturau ca un semnal de noapte în faţa neantului absolut şi se ţineau una de alta cu toată forţa. Zimţii ghearelor se sfărîmară. Erau luminoase şi reale şi încleştate.

Fulgerul se strecura înăuntru. Centrul nu era conştient de nimic decît de gheare şi de ame-

nințare. Își concentră conștiința pe zimții sfărîmați și pe roșul înflăcărat. Fulgerul venea înainte. Unele dintre linii țînteau spre centru, așteptînd momentul să-l poată străpunge. Altele înconjurau ghearele, jucîndu-se în jurul lor, pîndind vreun moment de slăbiciune, istovindu-le cu o compătimire veșnică și fără îndurare.

14

CHEIUL, dacă se poate numi astfel o lungă îngrămădeală de bolovani, era aproape acoperit de apa în plin flux. Nava se îndrepta spre el, cu motorul stins, folosindu-i ultimul impuls și vîntul de vest. Avînd în spate cerul unui apus de iarnă, în ochii care o priveau de pe plajă, apărea ca o formă neagră de pe care se scursese culoarea și se amestecase cu norii ce atîrnau foarte jos, chiar deasupra orizontului. Apa avea o nuanță plumburie, cu excepția siajului lăsat de drifter, o vale luminată în roșu, roz și negru care ducea înapoi la orizontul înflăcărat din dreptul soarelui.

Cel care privea stătea pe plajă fără să se miște. Se oprise cu cizmele înfundate în urmele pe care le făcuseră ultimii săi pași în nisipul uscat și aștepta. În spatele său era o căsuță și mai departe panta lină a insulei.

Telegraful se auzi sunînd pe nava ce se oprise din drum într-un vîrtej de apă mai strălucitoare, pornită din ghinturi. Un tranchet gemu izbindu-se de o piatră. Doi bărbați săriră pe chei și începură să caute bolarzii care lipseau. Un braț le făcu semne dinspre timonerie. Cei doi bărbați legară frînghiile de niște bolovani și rămaseră pe loc.

Un ofițer păși pe chei, se îndreptă grăbit spre plajă și sări pe nisipul uscat. Vîntul răscolea hîrtiile pe care le ținea el în mînă, făcîndu-le să foșnească asemenea frunzelor prăfuite ale unui sfîrșit de vară. Dar ele erau singurele frunze de aici. Nu exista decît nisip, o căsuță, stînci și marea. Ofițerul înainta anevoie pe nisipul uscat, cu hîrtiile lui foșnitoare și se opri la un metru de cel care îl privea.

— Domnul Campbell ?

— Da. Veniți probabil de pe continent în legătură cu... ?

— Exact.

Domnul Campbell își scoase șapca și o puse din nou.

— Nu v-ați grăbit prea tare.

Ofițerul privi grav.

— Mă numesc Davidson, dacă vă interesează. Nu m-am grăbit ! Sînteți informat, domnule Campbell, că fac treaba asta șapte zile pe săptămînă ?

Domnul Campbell își deplasă brusc cizmele. Privi atent spre fața cenușie și brăzdată a lui Davidson. Răsuflarea avea un ușor miros dulceag și ochii care nu clipeau erau, doar o idee, prea larg deschiși.

Domnul Campbell îşi scoase şapca şi o puse din nou.

— Ei, nu mai spune !

Partea inferioară a feţii lui Davidson se schimbă într-un început de rînjet lipsit de veselie.

— E un război foarte întins, precum ştiţi.

Domnul Campbell aprobă uşor din cap.

— Îmi pare rău de cele spuse. De tristă recoltă aveţi parte, domnule căpitan. Nu pricep cum mai puteţi îndura.

Rînjetul dispăru.

— N-aş dori să schimb.

Domnul Campbell înclină capul într-o parte şi scrută cu privirea faţa lui Davidson.

— Nu ? Vă rog să mă iertaţi, domnule. Veniţi să vă arăt unde l-am găsit.

Se întoarse şi înaintă cu greu în lungul nisipului. Se opri şi arătă în jos spre un braţ de apă care era mărginit de un banc pietros.

— Aici l-am găsit, susţinut de centura de salvare. O să vedeţi, dealtfel. Mai era o ladă de portocale spartă, o cutie de conserve şi alge. Algele se acaţă de obicei de pălăriile de muşama sau de orice pluteşte.

Davidson îi aruncă o privire piezişă.

— Toate acestea vi se par poate importante, domnule Campbell, dar ceea ce mă interesează pe mine este placa de identitate. Aţi scos-o de pe cadavru ?

— Nu. Nu. L-am atins cît se poate de puţin.

— O plăcuţă de culoare închisă, de mărimea unui ban, legată probabil de gît.

— Nu. Nu m-am atins de nimic.

Faţa lui Davidson se posomorî din nou.

— Sînt totdeauna speranţe să se găsească, presupun.

Domnul Campbell îşi frecă neliniştit mîinile şi îşi drese glasul.

— Îl luaţi de aici în seara asta ?

Era rîndul lui Davidson să-l privească scrutător.

— Visuri rele ?

Domnul Campbell îşi întoarse privirea spre apă. Mormăi :

— Soţia...

Aruncă o privire în sus, la ochii prea căscaţi, la faţa care părea să ştie mai multe decît putea îndura. Nu se mai feri, ci adăugă cu o tresărire şi o neaşteptată umilinţă.

— Da.

Davidson încuviinţă încet din cap.

Doi matrozi stăteau acum pe plajă în faţa căsuţei. Purtau o targă.

Domnul Campbell făcu un semn cu mîna.

— Este în şopronul de lîngă casă. Sper să nu vi se pară prea îngrozitor. Am folosit parafină.

— Vă mulţumesc.

Davidon o porni din nou, în mers trudit, în lungul plajei şi domnul Campbell îl urmă. Curînd se opriră. Davidson se întoarse şi privi în jos.

— Ei bine...

Îşi duse mîna la buzunarul de la piept al uniformei şi scoase o sticlă. Îl privi pe domnul Campbell în ochi, zîmbi, scoase dopul şi trase o duşcă, cu capul lăsat pe spate. Matrozii îl observau fără nici un comentariu.

— Deci, aici este.

Davidson se îndreptă spre șopron scoțînd o lanternă din buzunarul pantalonilor. Se strecură prin ușa spartă și dispăru. Matrozii stăteau nemișcați.

Domnul Campbell aștepta tăcut, contemplînd șopronul, de parcă l-ar fi văzut pentru prima oară. Studia pietrele acoperite cu mușchi, acoperișul surpat și acoperit de licheni, ca și cum ar fi fost vorba despre un limbaj profund și firesc pe care oamenii aveau prilejul să-l priceapă numai la ocazii speciale.

Nu se auzea nici un zgomot din interior.

Nici chiar pe navă nu vorbea nimeni. Unicul zgomot îl făcea apa, lovindu-se de mica plajă.

Plici. Plici.

Soarele era un semicerc așezat pe un strat de purpură și ardezie.

Davidson ieși din șopron. Ținea o placă mică ce se legăna la capătul unui șnur dublu. Mîna dreaptă se îndreptă spre buzunarul de la piept. Făcu matrozilor un semn din cap.

— Dați-i drumul acum.

Domnul Campbell urmărea cum Davidson scotocește printre hîrtii. Îl văzu examinînd plăcuța, privind-o atent, transcriind cu grijă datele într-un dosar. Îl văzu punînd plăcuța deoparte, lăsîndu-se pe vine, frecîndu-și mîinile, pe o parte și pe cealaltă, de nisipul zbicit, curat. Domnul Campbell își desfăcu larg brațele într-un gest de neputință și le lăsă apoi să cadă.

— Nu știu, domnule. Sînt mai în vîrstă decît dumneata și totuși nu știu.

Davidson păstra tăcere. Se ridică din nou și scoase sticla.

— Nu aveți un al șaselea simț, voi cei de aici ?

Domnul Campbell aruncă o privire nefericită spre șopron.

— N-ar trebui să glumiți, domnule, nu vă șade bine.

Davidson sfîrșise de băut. Cele două fețe se apropiară una de cealaltă. Campbell îi studie fiecare trăsătură în parte, așa cum făcuse și cu șopronul. Bătu din nou în retragere și își mută privirea spre locul unde apunea soarele, parcă pentru totdeauna.

Matrozii ieșiră din șopron. Targa pe care o purtau nu mai era goală.

— Foarte bine, băieți. Vă așteaptă o băuturică. Dați-i drumul !

Cei doi marinari înaintau cu grijă prin nisip, spre chei. Davidson se întoarse spre Campbell.

— Trebuie să vă mulțumesc, domnule Campbell, în numele acestui biet ofițer.

Domnul Campbell își luă ochii de la targă.

— Sînt afurisite centurile astea de salvare, dau omului speranță cînd nu mai are rost. E o cruzime. Nu aveți de ce să-mi mulțumiți, domnule Davidson.

Privi mîhnit și atent drept în ochii lui Davidson. Acesta clătină din cap.

— Poate. Oricum vă mulțumesc.

— N-am făcut nimic.

Cei doi bărbați se întoarseră să urmărească pe matrozi coborînd targa pe chei.

— Și faceți asta în fiecare zi ?

— În fiecare zi.

— Domnule Davidson...

Domnul Campbell se opri, astfel că Davidson se întoarse spre el. Domnul Campbell îi ocoli un timp privirea.

— Noi doi sîntem un exemplu tipic al relațiilor dintre oameni. Ne-am întîlnit aici, aparent din întîmplare, o întîlnire neprevăzută și care nu se va mai repeta. Aș dori deci să vă pun o întrebare al cărei răspuns este poate brutal.

Davidson își puse șapca pe cap și se încruntă. Domnul Campbell privea spre șopron.

— Dărîmat. Murdar. Gata să se prăvălească. Grinzile putrede, acoperiș căzut... o epavă. Cine ar crede că a fost vreodată locuită ?

Încruntarea părea acum mirată.

— Mi-e teamă că nu înțeleg despre ce vorbiți.

— Toți acești bieți oameni...

— Oamenii pe care eu... ?

— Recolta... Recolta cea tristă. Nu știți nimic despre... să le numesc... convingerile mele oficiale, domnule Davidson ; dar trăind atîtea zile alături de acest sărman abandonat... domnule Davidson. Credeți că există... vreo viață de dincolo ? Sau asta-i totul ? Ca șopronul.

— Vă faceți griji probabil în legătură cu Martin... dacă a suferit sau nu...

Făcură o scurtă pauză. Dincolo de drifter, soarele se scufunda ca o corabie în flăcări. Cobora, lăsînd ca ultimă amintire doar norii ce păreau de fum.

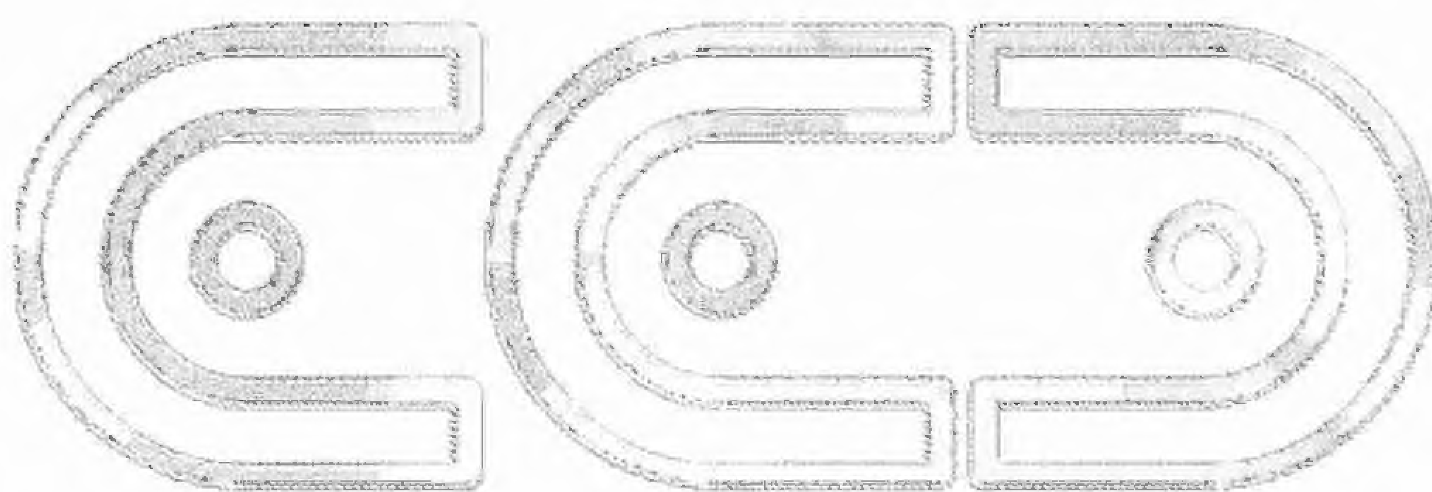
Domnul Campbell oftă.

— Da, spuse el. La asta m-am gîndit.

— Ei bine, nu trebuie să vă necăjiți pentru el. Doar ați văzut corpul. N-a avut timp nici măcar să-și arunce cizmele.

AS

Scanare și prelucrare digitală

de

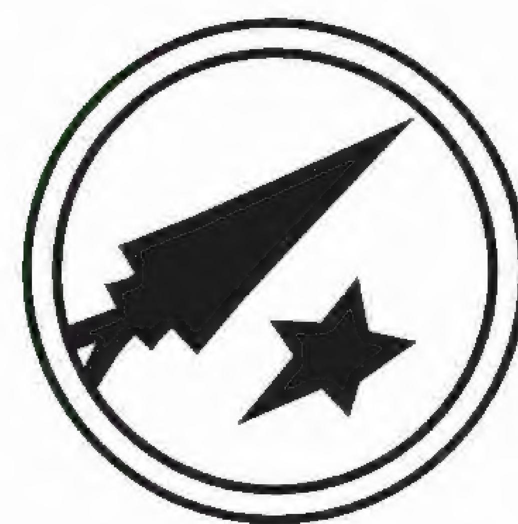

Anonim

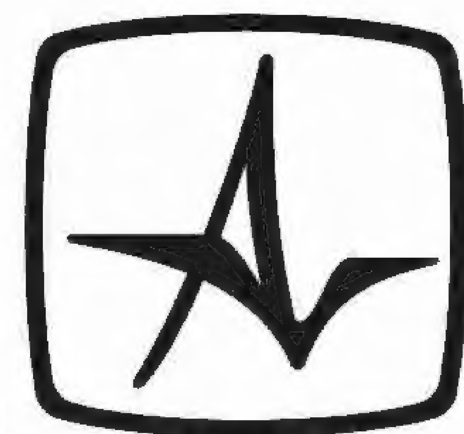
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

